

Barrierer for foreningsdeltagelse i en løbsk verden

– et casestudie af 25-45-årige motionsløberes barrierer for foreningsdeltagelse

Foto: Flickr (Creative Commons)

Af Peter Forsberg

Marts 2012

Institut for Statskundskab, Københavns Universitet

Vejleder: Merete Watt Boolsen

Antal ord: 27.664

INDHOLDSFORTEGNELSE

Abstract	3
Kapitel 1: Indledning	4
1.1 Problemformulering	9
1.2 Litteraturstudie	9
Kapitel 2: Begrebsafklaring	16
2.1 Barrierer	16
2.2 Motionsløb og motionsløbere	16
2.3 Idrætsforeninger og måder at dyrke motionsløb	18
Kapitel 3: Teori	22
3.1 Forskning og teorier om idrætsdeltagelse	22
3.2 Giddens' teori om det senmoderne samfund	25
3.3 En model til at analysere barrierer for foreningsdeltagelse	32
Kapitel 4: Metode	34
4.1 Casestudie af motionsløb	35
4.2 Undersøgelsesdesign	36
4.3 Vurdering af undersøgelsesdesign	44
Kapitel 5: Teoretisk analyse og konstruktion af hypoteser	47
5.1 Strukturelle faktorer	48
5.2 Personlige faktorer.....	56
5.3 Kritik af Giddens' teori.....	62
Kapitel 6: Empirisk analyse – test og undersøgelse af hypoteser	65
6.1 Kvantitative hypotesetests og analyse.....	66
6.2 Kvalitativ hypoteseundersøgelse og analyse.....	71
Kapitel 7: Konklusion	88
7.1 Perspektivering	90
8. Litteraturliste	93
Interviews	101
Appendix	102
Bilag 1: Spørgeguide til interview med udviklingschef i DIF.....	103
Bilag 2: Dedikationsskala og motionsløbertyper til brug i interviews.....	105
Bilag 3: Spørgeguides til interviews	106
Bilag 4: Rekruttering af informanter til interviews.....	108

Abstract

This thesis investigates 25-45 year-old Danish recreational runners' barriers against participation in voluntary running clubs.

Sports clubs play an important part in teaching the ideas of democracy to their members, and promoting the creation of social capital. The fulfillment of democracy and social capital relies on participation from a population of diverse age. However, studies show that 25-45 year-old men and women prefer self-organized and commercially organized activities to club activities.

Recreational running is a highly self-organized activity. Twenty five percent of Danish adults over the age of sixteen run regularly, however, only seven percent of the adult runners are members of clubs. To promote club participation, thus create a possibility for democracy and social capital to take place, it is important to investigate recreational runners' barriers against club participation.

This study uses methodological triangulation, namely quantitative and qualitative data from a survey of 4,052 recreational runners, and in-depth interviews with eight recreational runners. The thesis uses Anthony Giddens' theory of structuration and dynamics of late modern society to identify barriers against club participation. The study presents the barriers under the concepts of time, efficiency, community and identity.

The analysis reveals different barriers. Recreational runners feel that running clubs are mainly for the most dedicated runners. Non-club members do not feel that they "fit" into the clubs' communities, nor do they see running as part of their identity. These barriers discourage them from participating. Recreational runners with younger children find it difficult to match parenthood with club training, thus have barriers against club participation. Many recreational runners prefer running at their own pace, and some recreational runners are uncertain, if clubs can accommodate an individual running pace.

This thesis suggests clubs should pay more attention as to how they can accommodate different runners' identities better, and thereby reduce some of the barriers against participation. By working with different runners' motives and wishes, clubs have a better chance at sustaining the development of democracy and social capital.

Kapitel 1: Indledning

Frivillige idrætsforeninger indtager en central position i det danske idrætsbillede. Idrætsforeningerne er med til at sikre, at danskerne er blandt de mest idrætsaktive i verden med mere end syv ud af ti idrætsaktive mindst én gang om ugen (Ibsen, 2006: p.4; Fridberg, 2010: pp.588-591; Scheerder et al., 2011: p.120). Ni ud af ti børn mellem 7 og 15 år har inden for det seneste år deltaget i en idrætsaktivitet organiseret i en idrætsforening, og stort set alle danskere har således på et tidspunkt i deres liv været medlem af en idrætsforening (Pilgaard, 2009: p.101).

Denne brede befolkningsmæssige deltagelse i foreninger betyder, at idrætsforeningerne har stor betydning for det danske samfund ved bl.a. at introducere og oplære foreningsmedlemmer i centrale demokratiske principper, skabe social kapital og at være bindeled mellem befolkningen og det politisk-administrative system lokalt i kommuner (Kaspersen & Ottesen, 2001: p.119; Torpe & Kjeldgaard, 2003: p.69).

Idræt og idrætsforeninger på den politiske dagsorden

I efterkrigsårene blev idræt og idrætsforeninger opprioriteret politisk (Brandt & Storm, 2008: p.65) og de to har sidenhen haft tiltagende politisk opmærksomhed med henvisning til deres samfundsmæssige bidrag. Dette kom bl.a. til udtryk i VK-regeringens regeringsgrundlag fra 2001 og de følgende regeringsgrundlag fra 2003, 2005, 2007 og 2011¹.

Regeringsgrundlaget fra 2001 fokuserede på idræt og idrætsforeninger i forhold til at skabe bedre vilkår for foreningsidrætten og herved fremme det foreningsbaserede idrætsliv ud fra argumenter om, at idrætsforeningerne med deres principper *”om demokrati, frivillighed og fællesskab er fundamentet i det civile liv”*, hvorved de bidrager til et velfungerende samfund (VK Regeringen, 2001: p.21). Et argument, der også findes i det seneste regeringsgrundlag fra 2011 (Regeringen, 2011: p.7).

Med afsæt i folkesundhed satte regeringsgrundlaget fra 2003 skarpt på idrættens sundhedsmæssige betydning, og idrætsforeningerne blev i samarbejde med offentlige institutioner tildelt en central rolle i at højne idrætsdeltagelsen og dermed øge folkesundheden (VK Regeringen, 2003: p.24).

Det er imidlertid ikke kun fra allerhøjeste politiske niveau i staten, at idrætsforeningerne er i fokus. På kommunalt plan fungerer idrætsforeninger ifølge idrætsprofessor Bjarne Ibsen som omdrejningspunkt for den kommunale idrætspolitik. I *”Nye stier i den kommunale idrætspolitik”* konkluderer Ibsen (2009), at

---

¹Regeringsgrundlaget fra 2005 fokuserede på at opstille bedre vilkår for at være frivillige med henvisning til foreningernes demokratiske potentiale (VK Regeringen II, 2007: 42). I regeringsgrundlaget fra 2007 var fokus midlertidigt på, at idrætsforeningerne er en blandt flere arenaer til at integrere bl.a. indvandrekvinder (VK Regeringen III, 2007: p.41).

idrætsforeninger samlet set har en ”meget høj status” i de kommunale idrætspolitikker, hvor politikerne skaber rammerne for idrætten, mens idrætsforeningerne udfylder dem (p.270).

I en undersøgelse af kommunalreformens betydning for de kommunale idrætspolitikker fra 2010 med deltagelse af 84 kommuner påviser Ibsen i samarbejde med Anne Mette Walmar Hansen og Eva Vennekilde (2010), at idrætsforeningerne også efter reformen står centralt. 28 pct. af kommunerne svarer i undersøgelsen, at idrætsforeningerne i større grad end tidligere indgår i kommunal opgaveløsning på idrætsområdet, mens 55 pct. mener, at ingen forandring er sket (pp.4, 60).

Ovenstående betragtninger får da også Ibsen (2011) til at konkludere, at et centralt kendetegn ”ved den kommunale idrætspolitik er den betydelige involvering af idrætsforeningerne i styringen af idrætspolitikken, ... [hvor] idrætsforeningerne inddrages i alle væsentlige beslutninger og initiativer” (p.46). På den måde er idrætsforeningerne med til at sikre, at idrætspolitiske beslutninger føres ud i livet og får betydning for borgere.

Bred tilslutning og politiske rammer

Den politiske prioritering af idrætsforeningerne og deres inddragelse i den politiske proces er tydelig og beror på, at idrætsforeninger kan sikre bred og høj foreningsdeltagelse blandt den danske befolkning.

Netop dette tager Kulturministeriets breddeidrætsudvalgsbetænkning fra 2009 op ved at undersøge, hvordan høj foreningsdeltagelse blandt idrætsaktive danskere kan sikres (Kulturministeriet, 2009).

Daværende kulturminister Carina Christensen skriver således i indledningen til betænkningen, at formålet med den er at skabe et fundament, så også fremtidig idrætspolitik har som mål at fremme den foreningsbaserede frivillige idræt (Kulturministeriet, 2009: p.16).

Senest har nuværende kulturminister Uffe Elbæk² i et interview bragt i Jyllands-Posten, også gjort sig til fortaler for idrætsforeningernes centrale placering i idrætspolitikken. Baggrunden herfor er ifølge Elbæk:

”Idrætsforeningerne er som små uddannelsesprogrammer. ... [og] i Danmark har vi netop nu brug for, at folk tør tage ansvar, lederskab og tør handle i forhold til dem, der står ved siden af. ... Uden den sammenhængskraft [idrætsforeningerne er med til at skabe] ville det se ringe ud.” (Uffe Elbæk i Kristensen, 2011).

---

² Per marts 2012.

Baggrunden for Elbæks positive syn på idrætsforeningernes samfundsmæssige bidrag³ er bl.a. idrætsforeningernes evne til at fremme sammenhængskraften i samfundet ved at producere social kapital.

Robert Putnam er blandt de førende forskere i social kapital, som han definerer som egenskaber ved social organisering, såsom tillid, normer og netværk, der øger samfundets efficiens ved at øge sammenhængskraften og koordinere handling (Putnam, 2000: p.19). Ifølge Putnam skabes disse samfundsgavnige effekter bl.a. gennem foreningsdeltagelse, hvilket han baserer på sine undersøgelser af social kapital i Italien (Putnam, 2000: pp.344-436).

Her finder Putnam, at betydningen af social kapital hænger positivt sammen med antallet af borgere, der er medlem af og udfører frivilligt arbejde i foreninger (Putnam, 2000: pp.290-292). Putnam påviser dermed en positiv sammenhæng mellem foreningsdeltagelse og social kapital, hvorved foreningerne bliver bidragsydere til et velfungerende samfund.

Gennem social kapital skaber foreninger således tillid mellem folk, og ifølge professorer, Gert Tinggaard Svendsen og Gunnar Lind Haase Svendsen, er betydning heraf ikke uvæsentlig. Svendsen og Svendsen (2010) henviser i den forbindelse til, at økonomer er enige om, at menneskelig kapital (dvs. uddannelse og erhvervstræning) forklarer omkring halvdelen af et lands økonomiske niveau, mens fysisk kapital forklarer en fjerdedel. Tilbage er uforklarede faktorer svarende til 25 pct.⁴, som skal forklares af social kapital (Svendsen og Svendsen, 2010: pp.15-16).

Ved at identificere og overkomme barrierer for foreningsdeltagelse blandt voksne idrætsudøvere og få flere medlemmer, forbedres betingelserne for at foreningerne kan opretholde de væsentlige samfundsmæssige funktioner, som de tilskrives bl.a. gennem social kapital.

Politisk støtte og økonomiske midler

Idrætsforeningernes centrale rolle kommer ikke kun til udtryk gennem politiske hensigtserklæringer, men er også konkretiseret gennem en række love, der skaber de økonomiske rammer for foreningslivet.

---

³ Fra forskningsmæssig side er der sået tvivl om, hvorvidt idrætsforeningernes rolle nødvendigvis er af så stor samfundsmæssig betydning, som f.eks. politikere advokerer for. Fra et sundhedsmæssigt perspektiv argumenteres for, at det ikke er afgørende, om idræt dyrkes i en forening eller ej. Dog findes indikationer på, at idræt dyrket i en forening faktisk giver et bedre sundhedsmæssigt resultat sammenlignet med at være af sted på egen hånd (Kulturministeriets Udvalg for Idrætsforskning, 2010: pp.3f). Ligeledes er idrættens evne til at producere social kapital fra visse sider anset som tvivlsom (se f.eks. Coalter 2007). Forskning på disse områder giver ikke entydige svar, men et studie af Ibsen og Ottesen (2001) finder, at foreninger i højere grad end f.eks. kommercielt organiseret idræt skaber forpligtende fællesskaber, som skaber generel tillid og social kapital (p.236).

⁴ Svendsen og Svendsen fokuserer på foreninger bredt set og dermed ikke kun idrætsforeninger. Hvor stor idrætsforeningernes samfundøkonomiske nytte anløber til, vil således kun være en del af de 25 pct.

Gennem folkeoplysningsloven⁵ og spillelovpakken⁶ fordeles anseelige økonomiske midler til idrætten, som direkte eller indirekte, primært gennem idrættens to største hovedorganisationer, Danmarks Idræts-Forbund (DIF) og Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger (DGI)⁷, er målrettet idrætsforeningerne (Brandt & Storm, 2008: pp.37, 124ff, 133ff; Ibsen & Seippel, 2010: pp.599ff).

Folkeoplysningsloven har direkte betydning for idrætsforeningerne gennem tilskudsregler og ikke mindst lokale- og facilitetsanvisning, mens spillelovpakken via overskuddet fra Danske Spil A/S (tipsmidlerne) virker gennem idrættens hovedorganisationer. Tilsammen repræsenterer de to hovedorganisationer godt 16.000⁸ idrætsforeninger⁹ i Danmark med tilsammen ca. 3 mio. medlemmer¹⁰ (Ibsen, 2006: p.7).

Ifølge Idrættens Analyseinstitut (Idan)¹¹ beløb den samlede kommunale støtte gennem folkeoplysningsloven sig i 2011 til ca. 3,6 mia. kr. (Brandt, 2012), mens den økonomiske støtte til DIF og DGI via tipsmidlerne udgjorde ca. 0,5 mia. kr.¹². Disse offentlige støttemidler er helt afgørende for idrætsforeningernes eksistensgrundlag¹³ (Ibsen & Seippel, 2010: p.599).

Selvom det direkte samfundsmæssige afkast af idrætsforeningerne kan være svært at måle, så hersker der en forståelse af, at det danske idrætssystem med idrætsforeninger centralt placeret er værd at bevare (Kulturministeriet, 2009: pp.68, 378-379). Det skyldes ikke mindst, det samfundsmæssige bidrag idrætsforeningerne skaber. Ifølge breddeidrætsudvalgsbetænkningen beror bidraget på, at idrætsforeningerne kan tilbyde idræt til *alle*, mens Putnams argument går på, at bidragets betydning vokser med antallet af medlemmer i foreninger (Kulturministeriet, 2009: pp.378-379, 434; Putnam, 2000: pp.290-292).

⁵ Folkeoplysningsloven har til formål at sikre offentlige tilskud m.v. til den frie folkeoplysende virksomhed, der bygger på fællesskab og de enkelte initiativtageres idégrundlag (folkeoplysningsloven).

⁶ Spillelovpakken består af ”Spilleloven”, ”Spilleafgiftsloven”, ”Lov om Danske Spil A/S” og ”Lov om udlodning fra lotteri samt heste- og hundevæddemål” (tipsmidlerne) (<http://www.skat.dk/skat.aspx?oId=1941873>).

⁷ Se appendix for nærmere beskrivelse af DIF og DGI.

⁸ Et præcist og absolut tal for idrætsforeninger i Danmark samlet set er ikke muligt at frembringe. Et ret præcist estimat på idrætsforeninger, som er medlem af idrættens hovedorganisationer (DIF, DGI og Danmarks Firmaidrætsforbund) er ca. 16.000.

⁹ De godt 16.000 idrætsforeninger er ikke direkte medlem af DIF og/eller DGI. DIF's medlemmer er specialforbundene som har foreninger som medlemmer, mens DGI's medlemmer er landsdelsforeninger, som har foreninger som medlemmer.

¹⁰ Der eksisterer en del dobbeltregistrering mellem DIF og DGI, samt at medlemmer godt kan tælle flere gange i opgørelser, såfremt man er medlem af flere idrætsforeninger (www.dif.dk/da/om_dif_og_forbundene/organisation/difs%20medlemmer.aspx og www.dgi.dk/omdgi/organisation/medlemskab.aspx)

¹¹ Se appendix for nærmere beskrivelse af Idan.

¹² Af ”Lov om udlodning fra lotteri samt heste- og hundevæddemål” fremgår af § 3, stk. 2-3, at DIF og DGI er blandt de faste bidragsmodtagere af Kulturministeriets andel (70,18 pct.), og tilsammen modtog organisationerne i 2008 ca. 30 pct. af tipsmidlerne (http://www.tipsmidler.dk/Forside/Om_tipsmidler/).

¹³ I forhold til foreninger primært bestående af voksenudøvere viser analyser fra Idan, at den offentlige støtte til foreninger stort set kun udgøres af lokaleanvisning og -tilskud (Toft, 2012).

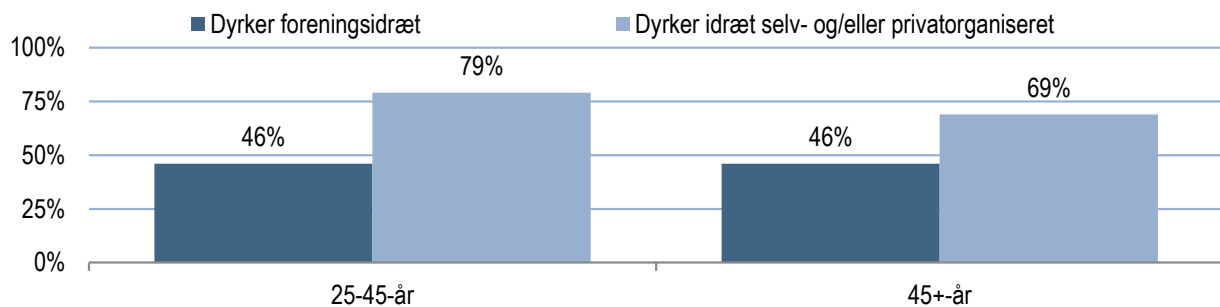
Er idrætsforeningerne for alle?

Visionen om at idrætsforeningerne skal være for alle er imidlertid under pres. Mens næsten alle børn er aktive i foreninger forholder dig sig anderledes med voksne. 60 pct. af de idrætsaktive yngre voksne mellem 16 og 24 år dyrker idræt i en forening, mens det tilsvarende kun gælder 46 pct. af voksne over 24 år¹⁴.

Analysen af de idrætsaktive voksne over 24 år viser desuden, at 25-45-årige i samme grad som folk over 45 år er medlem af en forening (46 pct.). Anderledes forholder det sig i forhold til selv- og/eller privator organiseret idræt.

Her viser analysen, at 79 pct. af de 25-45-årige idrætsaktive dyrker idræt selv- og/eller privator organiseret, mens det kun er 69 pct. af de idrætsaktive over 45 år (se figur 1). 25-45-årige idrætsaktive dyrker i signifikant¹⁵ højere grad selv- og/eller privator organiseret idræt end idrætsaktive over 45 år.

Figur 1: Specielt 25-45-årige vælger andre organiseringsformer end foreningens.

Kilde: Egne analyser baseret på Idrættens Analyseinstitut (2007)¹⁶.

Den højere andel af 25-45-årige, som er idrætsaktive selv- og/eller privator organiseret, vidner om, at denne gruppe sammenlignet med andre voksne i højere grad vælger at dyrke idræt under andre organiseringsformer, end foreningens.

Således konkluderer breddeidrætsudvalgsbetænkningen også, at yngre voksne og nybagte forældre er blandt de folk, som i stigende grad vælger andre organiseringsformer end foreningens, når de skal være idrætsaktive (Kulturministeriet, 2009: p.170).

¹⁴ Se ”Statistiske analyser”, ”Analyse 1” på vedlagte cd-rom.

¹⁵ Til at teste om andelen af aktive selv- og/eller privator organiseret blandt hhv. 25-45-årige og 46+-årige er signifikant forskellig har jeg anvendt en independent one samples t-test i SPSS. Andelen af aktive inden for selv- og/eller privator organiseret idræt behandles som et gennemsnit, der testes mellem de to aldersgrupper (Agresti & Finlay, 1997: pp.216-220). Gennemsnitsforskellen mellem de to grupper er 0,092 med et 95 pct.-konfidensinterval gående fra 0,06 til 0,12. P-værdien er 0,00. Da konfidensintervallet ikke indeholder 0 er der signifikant forskel mellem de aldersgrupper. Se ”Statistiske analyser”, ”Analyse 1” på vedlagte cd-rom.

¹⁶ Se forrige note.

1.1 Problemformulering

Den lavere deltagelse i idrætsforeninger blandt voksne over 24 år indikerer, at der eksisterer barrierer for foreningsdeltagelse. Barrierer der er mest udbredt blandt 25-45-årige, idet de som nævnt i højere grad end andre idrætsaktive over 45 år dyrker idræt under andre former end foreningens. Formålet med dette speciale er derfor at undersøge, hvilke barrierer der specifikt findes blandt 25-45-årige for foreningsdeltagelse.

Dette gøres med afsæt i motionsløb, og specifikt fokuserer specialet på barrierer for foreningsdeltagelse blandt 25-45-årige motionsløbere. Specialets problemformulering lyder:

Hvilke barrierer findes der blandt 25-45-årige motionsløbere for at dyrke motionsløb i en idrætsforening?

Inden den nærmere baggrund for problemformuleringen klarlægges i litteraturstudiet i næste afsnit, er tre betragtninger væsentlige at fremføre.

For det første er dette speciale et originalt studie, idet motionsløberes barriere for foreningsdeltagelse ikke før er undersøgt i en dansk kontekst¹⁷.

For det andet er det centralt for specialet, at voksne gerne vil foreningerne, når de skal være idrætsaktive. Breddeidrætsudvalgsbetænkningen finder, at voksne gerne vil foreningsdeltagelse, men at de ofte fravælger foreningen, da de oplever barrierer, fordi foreningen *"ikke passer ind"* i deres liv for tiden (Kulturministeriet, 2009: p.171). Tendenser der også er synlige blandt motionsløbere (Forsberg, 2012b: p.174).

For det tredje er det væsentligt, at specialet ud over at identificere barrierer blandt de undersøgte motionsløbere også interesserer sig for og perspektiverer i forhold til, hvorledes barrierer blandt disse kan overkommes.

1.2 Litteraturstudie

Indgangen til litteraturstudiet og dette speciale er baseret på mit arbejde med idræt og motionsløbere, hvor jeg det seneste år har arbejdet som analytiker og været hovedforfatter på rapporten, "Motionsløbere i Danmark – portræt af danske motionsløbere" (Forsberg, 2012b). Jeg har gennem rapporten samt mit virke som artikelskribent opnået en generel viden og indsigt i problemfeltet.

¹⁷ Delvist lignende undersøgelser er lavet i Holland (Bottenburg, 2006) og Belgien (Scheerder & Boen, 2009). I disse land er deltagelsen af motionsløbere i foreninger, som i Danmark, også lav. Tendensen med ret få motionsløbere i klubber/foreninger er en generel tendens i Europa og netop derfor, har det europæiske atletikforbund (European Athletic Association) søsat et større undersøgelsesprojekt, som skal finde frem til, om det er muligt at få flere motionsløbere ind i foreninger (Bottenburg, Scheerder & Hover, 2011). Idans undersøgelse af danske motionsløbere fra 2012 er bestilt med udgangspunkt i samme ønske (Forsberg, 2012b: p.17).

Kun få motionsløbere dyrker motionsløb i en idrætsforening

Baggrunden for motionsløberrapporten er, at motionsløb i dag er danskernes foretrukne idrætsgren¹⁸. Men til trods for at én ud af fire voksne danskere regelmæssigt dyrker motionsløb (Pilgaard, 2009: p.66), har den organiserede idræt i form af idræts- og atletikforeninger under Dansk Atletik Forbund (DAF)¹⁹ kun i ringe grad formået at få motionsløbere ind i deres medlemsforeninger.

Kun 7 pct. af de aktive motionsløbere er medlem af en idrætsforening, og langt de fleste motionsløbere dyrker motionsløb selvorganiseret²⁰ (Idrættens Analyseinstitut, 2007).

Ønsket om at ændre dette og få flere motionsløbere ind i DAF-foreninger fik i 2009 DAF til i samarbejde med DIF at bestille motionsløberrapporten fra Idan for at undersøge, hvorvidt det er muligt at øge antallet af motionsløbere i DAF-foreninger (Forsberg, 2012b: p.18).

På baggrund af rapportens konklusioner har DIF og DAF iværksat et udviklingsprojekt, som ultimo 2013 skal rekruttere 10.000 flere motionsløbere til atletikforeninger²¹ (Hestbech, 2012).

Rapporten og udviklingsprojektet illustrerer, at foreninger er udfordret på motionsløbsområdet i forhold til at tiltrække voksne udøvere. Det er midlertidigt ikke kun inden for motionsløb, at idrætsforeninger er udfordret på dette område, hvilket belyses nærmere nedenfor.

1.2.1 Idrætsforeningerne mister markedsandele på voksenområdet

En række af de centrale problemstillinger i dette speciale er ikke isoleret til motionsløb, men er mere generelt for foreningsdeltagelse blandt voksne. Derfor er fokus i dette speciale indirekte også på, hvorledes voksnes foreningsdeltagelse generelt set kan hæves ved at blotlægge og nedbryde barrierer for foreningsdeltagelse. Et naturligt begyndelsepunkt er derfor først at se nærmere på, hvorledes voksnes foreningsdeltagelse tager sig ud.

Selvom idrætsforeningerne aldrig tidligere har haft flere medlemmer, end tilfældet er i dag, er idrætsforeningerne presset på voksenområdet. De idrætsaktive voksne vælger i stigende grad at dyrke idræt under andre organiseringsformer end foreningens (Pilgaard, 2009: p.101).

¹⁸ Motionsløb/jogging er den største idrætsaktivitet i Danmark. Den seneste undersøgelse af danskernes sports og motionsvaner viser, at flere dyrker vandring (Pilgaard, 2009: p.66). Jeg anser ikke vandring som en idrætsaktivitet, da der for mange er tale om transport og lignende.

¹⁹ Se appendix for nærmere beskrivelse af DAF.

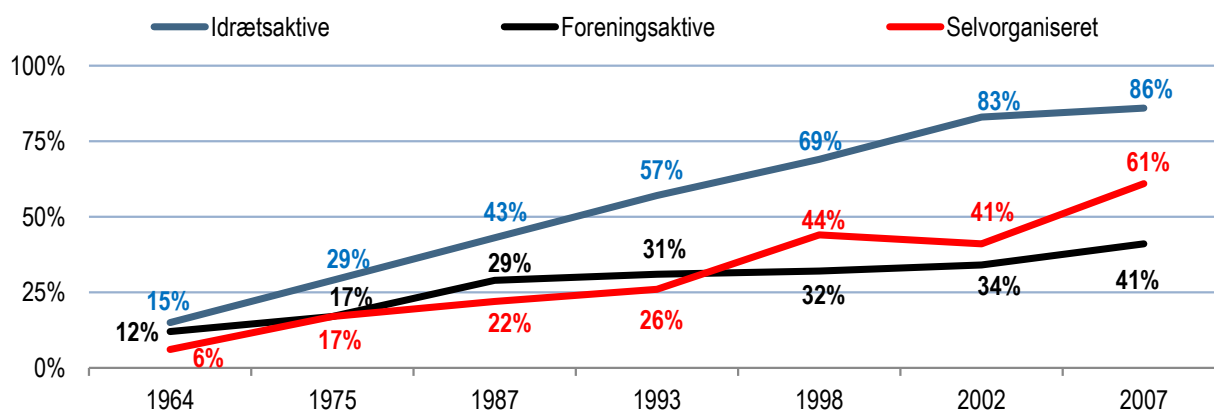
²⁰ Se "Statistiske analyser", "Analyse 2" på vedlagte cd-rom.

²¹ Den samlede pris for udviklingsprojektet er 3,9 millioner kroner, hvoraf DIF bidrager med 2,2 millioner kroner, mens DAF bidrager med resten. 10.000 flere medlemmer vil føre til en stigning i antal medlemmer på 25 pct. i DAF (Hestbech, 2012).

Fra at stort set alle idrætsaktive i 1964 var medlem af en idrætsforening, er billedet anderledes i dag. Som figur 2²² viser, var 15 pct. af de voksne danskere (over 16 år) idrætsaktive i 1964, og 12 pct. var medlem af en idrætsforening²³. I 2007 angav hele 86 pct. at være idrætsaktive, mens kun 41 pct. var medlem af en idrætsforening.

Stigningen i medlemstal i foreningerne skal således ses i lyset af, at andelen af idrætsaktive er steget markant siden 1964 (Pilgaard, 2009: p.101; Larsen, 2003b: pp.12, 55).

Figur 2: Siden 1987 er andelen af foreningsaktive steget i noget mindre grad end andelen af idrætsaktive, og foreningerne har tabt markedsandele blandt idrætsaktive.

Kilde: Larsen, 2003a:pp.69-70; Larsen, 2003b:p.55; Pilgaard, 2009: pp.20, 101²⁴.

Mens andelen af foreningsaktive kun i begrænset omfang er øget i forhold til væksten i antallet af idrætsaktive siden 1987, så har den selvorganiserede idræt specielt siden 1993 oplevet massiv deltagervækst (fra 26 pct. aktive i 1993 til 61 pct. i 2007) (se figur 2). Idrætsforeningerne har således tabt markedsandele til f.eks. den selvorganiserede idræt (Ibsen, 2006, p.8; Thybo, 2011).

²² Ifølge Larsen (2003b) er opgørelsen af idrætsaktive ikke uproblematisk, hvilket skyldes, at man undertiden har spurgt på forskellige måder. I 2002 og 2007 er respondenterne blevet bedt om at vælge blandt forskellige idrætsaktiviteter, mens man i undersøgelserne fra 1998 og før blot har spurgt til, om folk dyrker idræt regelmæssigt. Ifølge Larsen betyder forskellen, at en højere idrætsdeltagelse opnås, når der spørges til specifikke idrætsaktiviteter (Larsen, 2003b: p.11). Forskellen på andelen idrætsaktive kan f.eks. ses i Pilgaards arbejde. Når folk spørges direkte, om de inden for det seneste år regelmæssigt har dyrket en specifik idræt viser det sig, at 86 pct. er aktive. Spørges derimod blot til, om folk normalt er aktive, angiver kun 56 pct. at være idrætsaktiv (Pilgaard, 2009: p.20). Jeg bruger den første tilgang i specialet, hvor det er muligt (2004- og 2007-undersøgelse).

²³ Undersøgelserne af danskernes idrætsvaner er foretaget i 1964, 1975, 1987, 1993, 1998, 2002 og 2007 og er en del af Socialforskningsinstituttets løbende kultur- og fritidsvaneundersøgelser, der er den vigtigste kilde til oplysning om befolkningens idrætsvaner (Larsen, 2003b: p.9).

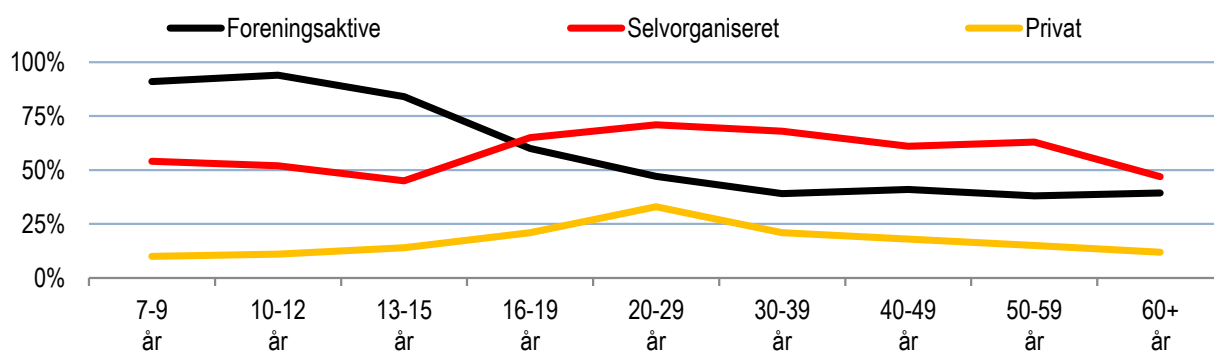
²⁴ Tallene i figuren er i sin helhed ikke samlet i en samlet analyse tidligere. Udgangspunktet for figuren er Larsen 2003a. pp.69-70. Disse tal er suppleret med tal for idrætsdeltagelsen fra 1964 til 1998 (Larsen, 2003: p.55) samt de seneste tal fra perioden efter 1998 (Pilgaard, 2009: pp. 20, 101).

Analysen af den seneste undersøgelse af danskernes sports- og motionsvaner fra 2007 viser som nævnt i forbindelse med præsentationen af problemformuleringen, at specielt 25-45-årige oplever barrierer for at deltage i foreningslivet. Et argument der kort uddybes nedenfor.

Som figur 3 viser, er idrætsforeningerne meget gode til børn, og hele 94 pct. af de 10-12-årige er medlem af en idrætsforening. De senere år har idrætsforeningerne også haft en vis tilgang af ældre over 60 år, som har været afgørende for, at foreningerne siden 2002 samlet set har oplevet medlemsfremgang (Bang, 2009: p.185; Forsberg, 2010).

Anderledes ser det ud blandt teenagere og voksne mellem 25 og 45 år, og fra omkring 15-årsalderen falder foreningsdeltagelsen til fordel for selv- og/eller privatorganiseret idræt (Pilgaard, 2009: p.102; Bøje & Eichberg, 1994: p.124).

Figur 3: Fra 15-årsalderen falder andelen af idrætsaktive i foreninger, mens selv- og privatorganiseret idræt stiger.

Kilde: Pilgaard, 2009: p.102

Blandt voksne over 24 år er det specielt aldersgruppen fra 25 til 45 år, som stikker ud. I denne aldersgruppe er deltagelsen i idrætsforeningernes aktiviteter på sit laveste, mens andelen af både selv- og privatorganiserede idrætsaktive topper.

Idrætsforeningernes faldende markedsandele og de specifikke aldersmæssige tendenser udfordrer således intentionen om, at idrætsforeninger skal favne befolkningen bredt. Disse tendenser er en væsentlig baggrund for specialets problemformulering.

Til kamp for 25-45-årige voksenmotionister

Der er derfor heller ikke overraskende, at ovenstående udviklingstendenser ikke kun skinner igennem i breddeidrætsudvalgsbetænkningen, men også i de politiske programmer og udmeldinger fra idrættens to største hovedorganisationer²⁵ (Kulturministeriet, 2009: pp.161f, 171).

Netop hvervning af voksne er centrale temaer i den idrætspolitiske debat, hvilket i 2011 bl.a. kom til udtryk på DIF-kongressen ”Idræt for alle” og Idan-konferencen ”Idrættens største udfordringer”²⁶.

Blandt hovedtemaerne på DIF-kongressen var DIF’s (2011) politiske program frem mod 2014, ”Idræt for alle”, der årligt afsætter op mod 15 mio. kr. til udviklingsprojekter²⁷ for at tiltrække flere voksenmotionister mellem 25 og 45 år (Draminsky, 2010).

Ifølge DIF’s udviklingschef er baggrunden for satsningen et spørgsmål om, hvorvidt DIF vil voksenmedlemmer, eller om man skal gøre, ”som man i en årrække har gjort i Sverige og sige, vi er bare en børneorganisation, og voksne er andre steder” (Interview 9: 2.12-3.11). DIF’s politiske program (2011) og iværksættelsen af udviklingsprojekter målrettet voksenmotionister vidner om, at DIF har fokus på at rekruttere voksne.

Også i DGI arbejder man målrettet med at blive mere relevante for voksenmotionister. Det skal ifølge DGI’s formand Søren Møller ske gennem ”fleksibilitet i de tilbud, som foreningerne i DGI kommer med” (Møller, 2011: p.2).

Fleksibilitet skal fjerne 25-45-åriges barrierer for foreningsdeltagelse

Centralt for tiltagene i DIF og DGI målrettede voksenmotionister står begrebet fleksibilitet, som med DGI-formandens ord handler om, ”at tilbuddene skal passes ind i folks samlede tilværelse” (Møller, 2011: p.2), hvilket DIF’s udviklingschef konkretiserer ved at tale om fleksibilitet i relation til begreberne tid, sted og penge (Interview 9: 10.15-11.25).

Det til dato mest succesrige tiltag rettet voksenmotionsister er de to hovedorganisationers samarbejde om at tilbyde fitness- og styrketræning gennem Foreningsfitness. DIF og DGI (2011) kalder selv Foreningsfitness

²⁵ Såvel DIF som DGI har lanceret en række tiltag og udviklingsprojekter målrettet voksenmotionister. DIF har eksempelvis i samarbejde med Dansk Håndbold Forbund (DHF) lanceret ”Håndboldfitness”, som er et fleksibelt træningsprodukt, der henvender sig til voksne over 30 år (Dansk Håndbold Forbund, 2011). I DGI tilbydes fodbold på en ny og anderledes måde med ”Flexfodbold”, hvor målet fra DGI’s side er at skabe et frirum med maksimal frihed og fleksibilitet for den enkelte idrætsudøver (Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, 2011).

²⁶ Se kode: ”Konferencer” på vedlagte cd-rom.

²⁷ For en nærmere beskrivelse af projekterne og deres betydning i DIF’s politiske program: Hør interview 9: 3.12-10.15. Se appendix for forklaring af henvisning til interview med DIF’s udviklingschef.

for ”nyskabende og normdannede”, om end aktiviteterne tilbydes på omtrent samme måde, som det kendes i kommercielle centre²⁸ (Kirkegaard, 2010b: pp.20f).

En central forskel er dog, at aktiviteterne er baseret på frivillighed og foregår i foreningsregi²⁹. Med lange åbningstider er Foreningsfitness et tydeligt eksempel på ønsket om at gøre op med faste træningstider som barriere for foreningsdeltagelse (Kirkegaard, 2010b: pp.22-25).

To afgrænsninger

De to hovedorganisationers tilgang til udfordringen med voksenmotionister er interessant og bidrager med to væsentlige afgrænsninger for dette speciale.

For det første begrænser dette speciale sig til at kigge på de 25-45-årige, som DIF (2011) betegner voksenmotionister (p.8).

For det andet tjener hovedorganisationernes hidtidige arbejde gennem deres udviklingsprojekter med at nedbryde barrierer for foreningsdeltagelse blandt voksenmotionister som en afgrænsning.

DIF og DGI's tilbud sætter fleksibilitet i centrum, og ifølge idrætsorganisationerne har en stresset og travl hverdag med mangel på tid til idræt øget behovet for effektivt organiserede idrætsaktiviteter (Interview 9: 2.12-2.20; Danmarks Idræts-Forbund 2011: p.10; Møller 2001: p.2).

Det ret markante fokus på fleksibilitet er dog på sin vis paradoksalt, idet idrætsforskning peger på, at valg af idrætsaktivitet og organiseringsmåde delvist er afhængige af det enkelte individs identitet, samt at foreninger er oprettet med det formål, at skabe socialt fællesskab omkring en idrætsaktivitet (Stelter, 1995: pp.8f, 157; Kulturministeriet, 2009: pp.171-173; Ibsen, 2006: pp.12f).

Netop denne fokus på fleksibilitet i form af tid og effektivitet over for identitet og fællesskab, er en central distinktion i dette speciales undersøgelse af barrierer for foreningsdeltagelse, som giver anledning til to spørgsmål i forlængelse af problemformuleringen.

Overser hovedorganisationerne identitetens og fællesskabets betydning? Eller ser hovedorganisationer rigtigt, når de fokuserer på tid og effektivitet³⁰?

Disse spørgsmål vil sammen med problemformuleringen blive besvaret via specialets analyser. Inden da er fokus i næste kapitel på at definere problemstillingens centrale begreber, hvorefter specialets teoretiske

---

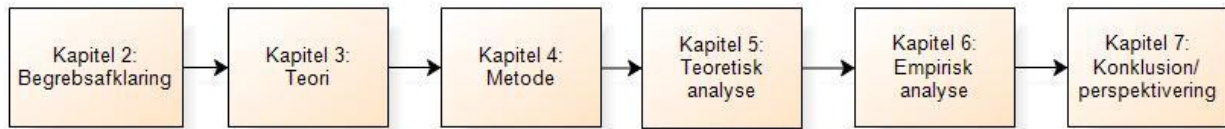
²⁸ Kommercielle centre som eksempelvis Fitness World (www.fitnessworld.dk) og fitness dk (www.fitnessdk.dk).

²⁹ Forskellen mellem foreningsbaseret og kommercielt organiseret idræt behandles nærmere i næste kapitel.

³⁰ I interview 9 bekræfter DIF's udviklingschef, at fokus primært ligger på fleksibilitet (Interview 9: 31.00-32.00).

udgangspunkt gennemgås. Efterfølgende beskrives specialets metode, hvorefter henholdsvis en teoretisk og empirisk analyse udføres, som slutteligt fører til specialets konklusioner og perspektivering. (se figur 4).

Figur 4: Specialet er herfra struktureret i seks dele.

Figuren er konstrueret via NVivo.

Kapitel 2: Begrebsafklaring

Specialets problemformulering fremhæver ”barrierer”, ”motionsløb”, ”25-45-årige motionsløbere” og ”idrætsforeninger” som centrale begreber. Disse beskrives og defineres i det følgende.

2.1 Barrierer

Idrætsanalytiker Maja Pilgaards undersøgelse af danskernes sports- og motionsvaner fra 2007 fokuserer ikke kun på de idrætsaktive, men beskæftiger sig også med ikke-idrætsaktive. Udgangspunktet for undersøgelsen af de ikke-idrætsaktive er, at barrierer afholder dem fra at dyrke idræt (Pilgaard, 2009: p.297).

Konkret operationaliserer Pilgaard (2009) barrierer til kategorierne ”tidsmangel”, ”interesse”, ”praktiske forhold” og ”kropslig barriere”, som er skabt med basis i 17 spørgsmål, der er stillet til alle ikke-idrætsaktive (p.311f).

På linje med Pilgaards arbejde med barrierer er opfattelsen i dette speciale, at alle ikke-foreningsaktive motionsløbere har én eller flere barrierer over for foreningsdeltagelse. Barrierer kan spænde vidt og kan således omhandle alt fra ikke at gide medlemskab i en motionsløberforening til, at der ikke findes en idrætsforening i nærområdet, eller at det er for dyrt.

Barrierer defineres således som den eller de årsager, der afholder en motionsløber fra at være medlem af en forening. Det er bevidst, at barrierer defineres relativt åbent i dette kapitel, og først defineres nærmere på baggrund af teorikapitlet (kapitel 3) og den teoretiske analyse (kapitel 5)³¹.

2.2 Motionsløb og motionsløbere

At dyrke motionsløb er ikke et uberørt emne. I ”Amerika” beskriver Jean Baudrillard maratonløb som et nytteløst dommedagsforetagende, hvor *”hver eneste af dem [motionsløbere] løber alene, endda uden håbet om at sejre, kun for at føle, at de lever.”* (Baudrillard, 2004: p.40)

Ud over at Baudrillard (2004) tilsyneladende har svært ved at forstå den enkelte motionsløbers motiv for at deltage i et maratonløb, idet kun én ud af de tusindvis af startende løbere i New York Marathon vinder, så opfatter han motionsløb som en individuel idrætsaktivitet (p.41).

Dette speciale har en anden opfattelse af motionsløb og forholdet mellem motionsløb, individualitet og fællesskab. Motionsløbere stiller ikke op i motionsløb for at vinde løbet, men nærmere for at overvinde sig selv og for at opleve fællesskab sammen med andre (Forsberg, 2012b: p.156; Reischer, 2001).

---

³¹ På den måde tager den nærmere definerings af barrierer afsæt i eksisterende viden om barrierer for idræts- og foreningsdeltagelse.

Som udtryk for dette speciales syn på motionsløb inddrages i stedet den erfarne maratonløber Carsten René Nielsen, som også er kritisk over for Baudrillard's forestilling om motionsløb og maratonløb. Om Baudrillard skriver Nielsen: *"[Baudrillard] hører ikke løberne snakke sammen, han mærker ikke deres forventninger og glæde ved starten, og han er helt blind for, at socialt samvær og kommunikation kan foregå på et ikkesprogligt niveau."* (Nielsen, 2001)

Nielsen hævder med andre ord, at Baudrillard ikke har blik for, at kommunikation mellem motionsløbere er mere end det talte ord, og at Baudrillard bl.a. derfor ikke ser kommunikationen og de sociale relationer mellem motionsløbere, som findes, når folk dyrker motionsløb sammen.

En række studier viser i den forbindelse, at motionsløbere selv tillægger det sociale element en betydning for at løbe (Forsberg, 2012b: pp.119, 162; Collinson & Hockey, 2007: p.391; Ogles & Masters, 2003: p.73). Eksempelvis viser Idans motionsløberundersøgelse, at mange motionsløbere opfatter motionsløb som en social idræt³², og blandt de 4.052 undersøgte motionsløbere løber blot 14 pct. *kun* alene, og mange løber således fra tid til anden sammen med andre³³ (Forsberg, 2012b: p.159).

Ifølge de interviewede motionsløbere i dette speciale, så kommunikerer og interagerer motionsløbere, når de løber sammen³⁴. De aftaler træningstidspunkter, udveksler træningserfaringer og taler om alt fra ruter og løbehastighed til hverdagslivets hændelser og udfordringer, og motionsløb indeholder sociale elementer. Denne forståelse af motionsløb er helt afgørende for dette speciale og leder mig til at definere motionsløberen.

En motionsløber³⁵ er en person, der regelmæssigt dyrker motionsløb. Regelmæssigt anviser, at jeg ønsker at fokusere på motionsløbere, som har dyrket motionsløb over et vist stykke tid og på den måde har opbygget en vis erfaring med at løbe. Regelmæssigt er operationaliseret til personer, som har løbet mindst én gang om ugen i en periode over tre sammenhængende måneder³⁶.

Denne definition af motionsløbere skal ses i sammenhæng med den aldersmæssige fokusering på voksenmotionister mellem 25 og 45 år, som der indledningsvist blev argumenteret og redegjort for.

---

³² 25 pct. af respondenterne i undersøgelsen er enige i, at motionsløb er en social idræt, mens 34 pct. er delvist enige heri. 25 er hverken enige/uenige, 11 pct. er delvist uenige i, mens kun 5 pct. er uenige i, at motionsløb er en social idræt.

³³ Rapporten viser, at langt de fleste motionsløbere veksler mellem forskellige måder at løbe på, og motionsløb foregår for den typiske motionsløber som en vekslen mellem at løbe alene, sammen med andre (venner, familie og/eller kolleger) og/eller i en forening eller løbegruppe (Forsberg, 2012b: p.159). Respondenterne er i spørgeskemaundersøgelsen blevet bedt om at angive, hvilke organiseringsmåder de har benyttet sig af inden for det seneste år. Det er ikke muligt på baggrund af spørgeskemadata at bestemme, hvor ofte der løbes på de forskellige måder. Se spørgsmål 32 og 34 i spørgeskemaet om motionsløb på vedlagte cd-rom.

³⁴ Se koder: "omgangskreds" på vedlagte cd-rom

³⁵ Jeg beskæftiger mig alene med motionsløbere og ikke eliteløbere, som dyrker løb som en atletikdisciplin.

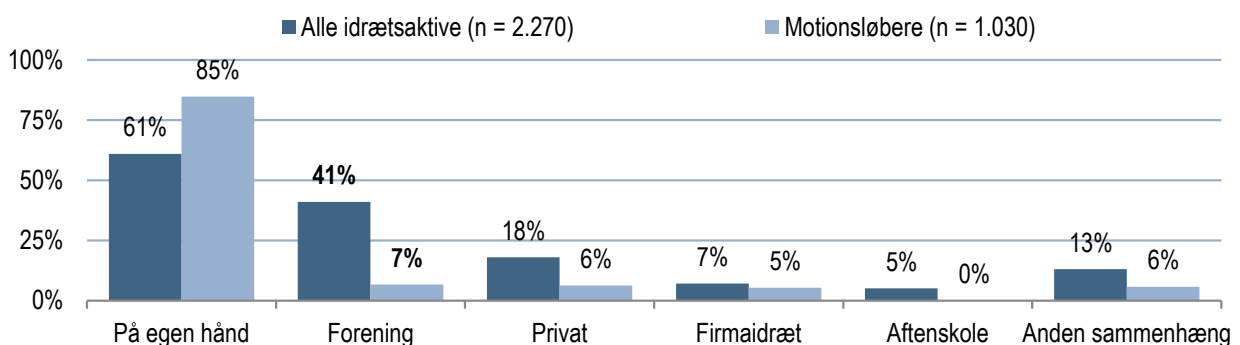
³⁶ Denne definition er også anvendt i Idans undersøgelse af motionsløbere (Forsberg, 2012b: p.186).

2.3 Idrætsforeninger og måder at dyrke motionsløb

De senere års forskning i danskernes idrætsvaner har zoomet ind på, at idrætsforeningen kun er én blandt flere måder at organisere idrætsaktiviteter på³⁷ (Pilgaard, 2009: p.100). Interessen herfor skyldes ikke mindst, at analyser viser, at folk gennem livet varierer mellem forskellige organiseringsformer.

Den seneste undersøgelse af danskernes sports- og motionsvaner spørger til seks forskellige måder at dyrke idræt på. De seks forskellige former er fremvist i figur 5 og opdelt på henholdsvis idrætsaktive generelt (Pilgaard, 2009: p.100) og motionsløbere³⁸.

Figur 5: Oversigt over forskellige måder idræt og motionsløb dyrkes på. Motionsløb skiller sig ud ved at meget få er medlem af en forening. Modsat dyrker mange motionsløb på egen hånd.

Kilde: Egne analyser baseret på Idrættens Analyseinstitut (2007)³⁹.

Som figuren viser, skiller motionsløb sig ud på en række punkter i forhold til organiseringen af idræt bredt set. Specielt dyrker en del flere motionsløbere motionsløb på egen hånd, mens markant færre dyrker motionsløb i en forening eller gennem en privat aktør. Samlet set viser figuren, at motionsløb i betydelig mindre grad er organiseret i idrætsforeninger.

Selvom der eksisterer seks forskellige måder at dyrke motionsløb på, så fokuserer dette speciale kun på motionsløb dyrket på egen hånd (selvorganiseret), i en forening eller hos en privat aktør. Firmaidræt, aftenskole og anden sammenhæng medtages ikke, fordi formerne i det store billede blandt alle aktive spiller en mindre rolle⁴⁰ (Pilgaard, 2009: p.100).

³⁷ I undersøgelsen er respondenterne bedt om først at angive, hvilken idræt de har dyrket regelmæssigt inden for det seneste år, og dernæst under hvilken organiseringsform. Det er muligt for respondenter at vælge flere forskellige organiseringsformer, hvorved summen af foreningsformer derfor heller ikke summerer til 100 pct. Se spørgeskema om danskernes sports- og motionsvaner, spørgsmål 28 på vedlagte cd-rom.

³⁸ Se ”Statistiske analyser”, ”Analyse 2” på vedlagte cd-rom

³⁹ Se noten ovenfor.

⁴⁰ En lignende afgrænsning er foretaget i mange af Pilgaards analyser af danskernes idrætsvaner (Se f.eks. Pilgaard, 2009: p.102).

Som det fremgår af figur 5, er variationen i tilknytningen til de tre udvalgte måder at dyrke motionsløb stor, og i det følgende defineres de tre organisationsformer, idet de spiller en central rolle i specialet. Tabel 1 viser et overblik over de tre former.

Tabel 1: Oversigt over sammenhæng mellem måder at løbe på og organiseringsform.

Organiseringsform	Tilknytning	Andel motionsløbere
Idrætsforening	Motionsløbere er medlem af en frivillig folkeoplysende forening og betaler kontingent	7 pct.
Privat aktør	Motionsløbere er kunder i f.eks. et kommercielt fitnesscenter, hvor der betales et abonnement.	6 pct.
På egen hånd (selvorganiseret)	Motionsløbere er hverken medlem eller kunde og betaler således hverken kontingent eller abonnement for at dyrke motionsløb.	85 pct.

Motionsløb organiseret i en idrætsforening

Et nyere studie fra det europæiske MEASURE-netværk⁴¹, som undersøger idrætsdeltagelse i Europa, viser, at danskere sammenlignet med de fleste andre europæiske folkefærd er meget idrætsaktive i foreninger (Scheerder et al., 2011: p.48).

Udgangspunktet for idrætsforeningernes centrale position i Danmark findes i Grundloven, som giver enhver dansker ret til at oprette en forening (Grundloven). Formelt set er der tale om en forening, når foreningen har nedskrevet vedtægter og afholdt en stiftende generalforsamling. Der er ikke formelt krav om, at foreninger skal lade sig registrere kommunalt, men såfremt foreningen ønsker kommunal støtte under folkeoplysningsloven som en ”frivillig folkeoplysende forening”, skal foreningen lade sig registrere og opfylde en række krav.

For at falde inden for folkeoplysningslovens rammer skal den frivillige folkeoplysende forenings aktiviteter foregå på fast og kontinuerlig vis, være inden for det folkeoplysende område og som udgangspunkt være åben for alle (Folkeoplysningsloven, §4). En sådan forening betegnes i folkeoplysningsloven som et ”forpligtende fællesskab”, og mange frivillige folkeoplysende foreninger har idræt som aktivitetsområde⁴² (Torpe, 2011: p.227).

Når dette speciale omtaler frivillige folkeoplysende foreninger, så er det inden for idræt, og når der videre i specialet refereres til disse benævnes de blot ”foreninger” eller ”idrætsforeninger”.

⁴¹ MEASURE-netværk (Meeting for European Sport Participation and Sport Culture Research) er et internationalt samarbejde mellem forskere fra forskellige europæiske lande, som per marts 2012 havde deltagelse af 67 forskere. Forskerne er eksperter i bl.a. idrætsdeltagelse og samarbejder om forskning i idrætsdeltagelse mellem europæiske lande bl.a. gennem komparative studier. Se mere på: www.measuresport.eu/intro.

⁴² Der findes også andre foreninger, end idrætsforeninger. Torpe inddeler foreninger i 14 forskellige typer. Bl.a. findes sociale foreninger, politiske partier og fagforeninger (Torpe, 2011: p.227).

Ud over kravet om en fast kontinuerlig aktivitet, skal idrætsforeninger også have mindst fem aktive og betalende medlemmer (der skal være en form for kontingent) samt være demokratisk opbygget med en bestyrelse valgt af medlemmerne (Folkeoplysningsloven, §4).

Endelig må foreningen ikke oprettes eller drives i kommercielt øjemed, og et eventuelt overskud skal tilfalde foreningen og ikke enkeltpersoner. Opløses foreningen skal det af vedtægterne fremgå, at en eventuel formue tilfalder almennyttige formål (Folkeoplysningsloven).

Der findes i Danmark omkring 16.000 idrætsforeninger, som falder inden for den ovenstående definition. De fleste af disse foreninger er gennem specialforbund og/eller landsdelsforeninger medlem af DIF, DGI og/eller Dansk Firmaidrætsforbund (Firmaidrætten), som er idrættens tre hovedorganisationer. Mangfoldigheden af idrætsforeninger i de tre hovedorganisationer er stor, og det er vanskeligt at tale om én form for forening (Laub, 2012: pp.52ff; Ibsen, 2006: pp.26-34; Interview 9: 47.20-48.16).

Det er kun en mindre del af alle de ovennævnte idrætsforeninger, som er interessante i forhold til motionsløbsområdet. I Idans undersøgelse af motionsløbere anslås det, at der findes i omegnen af 500 foreninger på motionsløbsområdet⁴³ (Forsberg, 2012b: 39).

Mens idrætsforeningerne samlet set spiller en stor rolle for organiseringen af idræt, så har idrætsforeninger inden for motionsløbsområdet aldrig været den dominerende organiseringsform blandt motionsløbere. Kun 7 pct. af de aktive motionsløbere i Danmark i 2007 dyrker motionsløb i en forening (se tabel 1) (Forsberg, 2012b: p.5).

Motionsløb organiseret kommercielt

Siden 2004 har idræt organiseret i kommercielt regi⁴⁴ indgået som en organiseringsform i undersøgelsen af danskernes sports- og motionsvaner (Pilgaard, 2009: p.100). At der først siden 2004 er spurgt ind til idræt organiseret privat, afspejler således ikke, at kommerciel idræt i Danmark har en længere historie bag sig.

Idrætsforsker Knud Larsen viser i sine analyser af udviklingen i danskernes idrætsvaner, hvorledes private aktører allerede i begyndelsen af 1980'erne fik betydning i forbindelse med introduktionen af aktiviteter som styrketræning og aerobic (Larsen, 2003b: p.22). I dag dyrkes disse former ivrigt af danskerne, og ifølge Idans opgørelser fra 2011 er mere end 500.000 danskere medlem af landets ca. 430 kommercielle fitnesscentre (Kirkegaard, 2011).

⁴³ Motionsløb arrangeret i en forening har udgangspunkt i aktiviteten, som foreningsmedlemmerne mødes om og dyrker. Som tilfældet er det inden for traditionelle idrætsaktiviteter, inddeles motionsløbere på mere eller mindre faste hold, som de er tilknyttet.

⁴⁴ Jeg anvender ”privat aktør”, ”kommerciel aktør”, ”privat baseret”, ”kommercielt organiseret” eller lignende som synonymmer.

En af de afgørende forskelle mellem kommercielt organiseret idræt og idrætsforeningerne er, at den kommercielle idræt fungerer efter markedsvilkår og antages at have skabelsen af profit som mål gennem medlemmernes abonnementsbetalinger. Desuden falder den ikke ind under folkeoplysningslovens definitioner og modtager heller ikke statslig eller kommunal støtte.

Imidlertid kan forskellene mellem den foreningsbaserede og kommercielle idræt være svære at se. Konkret kan den kommercielt organiserede motionsløbstræning spænde vidt fra egentlig holdtræning, som det også kendes i mange foreninger, til adgang til et løbebånd.

Selvom kommercielle aktører har fået større og større betydning på idrætsområdet generelt set, så er kommercielle aktørers betydning inden for motionsløb begrænset. Kun 6 pct. af de aktive motionsløbere angiver at dyrke motionsløb gennem en privat aktør⁴⁵ (Forsberg, 2012b: p.30).

Selvorganiseret motionsløb

Endelig kan motionsløb dyrkes på egen hånd⁴⁶. Motionsløb i denne form behøver ikke at foregå alene, men kan sagtens udføres sammen med venner, familie og/eller kolleger. Et væsentligt element for at der er tale om selvorganisering, er fraværet af en formel organisation, som der betales et bestemt kontingent eller abonnement til.

De senere år har mere eller mindre uformelle grupper af motionsløbere vundet frem, som på mange måde ligner den klassiske forening, men med den klare forskel, at der ikke nødvendigvis findes nedskrevet vedtægter og/eller en bestyrelse, som er demokratisk valgt. Der er efter folkeoplysningslovens bestemmelser således *ikke* tale om et forpligtende fællesskab. Sådanne former betragtes som selvorganiseret idræt i dette speciale.

Mens hverken den forenings- eller privatbaseret idræt tiltaler motionsløbere, så gør den selvorganiserede idræt det. Hele 85 pct. af de aktive motionsløbere angiver at dyrke motionsløb selvorganiseret (Forsberg, 2012b: p.30).

Afrunding

Med specialets primære begreber defineret, er fokus i næste kapitel på at præsentere det teoretiske udgangspunkt. Teorikapitlet har afsat i begrebsafklaringen i den forstand, at fokus er på at skabe rammen for analysen af, hvilke barrierer der ligger til grund for, at motionsløbere kun i ringe grad deltager i foreninger, som gennemgået ovenfor.

⁴⁵ I undersøgelsen af danskernes sports- og motionsvaner er respondenterne først blevet spurgt om, hvorvidt de dyrker motionsløb og efterfølgende om deres organiseringsform. Respondenter som ikke selv definerer sig som motionsløbere, men som af og til løber på et løbebånd i en fitnesscenter, tæller således ikke som motionsløbere i kommercielt regi.

⁴⁶ Jeg anvender ”selvorganiseret”, ”på egen hånd” eller lignende som synonymmer.

Kapitel 3: Teori

”Vi kan ... kun forstå forskelle i befolkningens fritidsaktivitet og holdninger til, hvordan det skal organiseres, hvis vi også forstår, den måde folk lever på, organiserer hverdagen på, og den rolle arbejdet har i forhold til fritiden.” (Ottesen og Ibsen, 2000: p.52).

Med afsæt i ovenstående citat, er målet med dette kapitel at fremlægge speciales teoretiske udgangspunkt, der konstruerer en analyseramme, som tager højde for, at foreningsdeltagelse er en handling foretaget i og påvirket af det samfund, motionsløbere befinder sig i.

I dette speciale har teori konkret til formål, at skabe en ramme til at analysere 25-45-årige motionsløberes barrierer for foreningsdeltagelse. Analyserammen baseres på Anthony Giddens’ handlingsteori og hans forståelse af centrale karakteristika ved dagens samfund.

Inden Giddens’ teorier introduceres nærmere, er fokus først at kigge på forskning i idrætsdeltagelse. Dels fordi der hermed argumenteres for, hvorfor Giddens er valgt som teoretisk udgangspunkt, og dels fordi det herved fremhæves, hvorledes Giddens’ teori anvendes.

3.1 Forskning og teorier om idrætsdeltagelse

Det centrale undersøgelsesobjekt for dette speciale er motionsløberes barrierer for foreningsdeltagelse. Mens sammenhængen mellem foreningsdeltagelse og barrierer inden for motionsløb er relativt ubelyst, findes der derimod meget forskning i barrierer for idræts- og foreningsdeltagelse generelt.

Kulturministeriets breddeidrætsudvalgsbetænkning kortlægger det danske idrætsbillede og kommer med anvisninger til, hvorledes idrætten i Danmark fremtidigt bør arrangeres for at få flere aktive. Et centralt emne i rapporten er forholdet mellem idrætsdeltagelse og barrierer, som beskrives gennem en såkaldt livsfaseteori (Kulturministeriet, 2009: p.133).

Livsfaseteoriens udgangspunkt er, at folk gennem livet træder ind i forskellige faser med betydning for deres idrætsdeltagelse. Hver af de enkelte faser har sine egne kendetegn og barrierer for idrætsdeltagelse, og teorien fokuserer primært på, hvorledes betingelser for det enkelte individs idrætsdeltagelse varierer gennem livet (Kulturministeriet, 2009, p.133).

Livsfaseteorien placerer som udgangspunkt de 25-45-årige i faserne ”Frie-1” og ”Forældre”⁴⁷. De yngste 25-45-årige, som endnu ikke har etableret sig med familie og børn, udgør frie-1-fasen, og perioden kendetegnes

⁴⁷ Livsfaseteorier fokuserer i udgangspunktet på individets subjektive livssituation frem for alder. En livsfase er i teorien ikke afhængig af alder. Det til trods bruges alder til en grovskitsering af, hvornår folk træder ind i de forskellige faser. Samlet set inddeler betænkningen danskere i seks livsfaser: afhængige, uafhængige, frie-1, forældre, frie-2 og ældre (Kulturministeriet, 2009: p.133).

ved opbrud, som bl.a. opstår i forbindelse med afslutning af uddannelse, påbegyndelse af arbejdskarriere og flytning.

Disse strukturelle opbrud påvirker idrætsdeltagelse i negativ retning, og på organiseringsfronten gælder, at idrætsforeningerne vælges fra til fordel for selv- og/eller privator organiseret idræt (Kulturministeriet, 2009: pp.158-162).

Det ældre segment af de 25-45-årige udgør typisk forældrefasen, og består af nybagte forældre. Frie-1-fasens opbrudstendenser forsvinder med familien som det centrale omdrejningspunkt, men selvom hverdagen bliver mere stabil, er idrætsdeltagelsen den laveste på tværs af livsfaserne. Det skyldes ikke mindst, at børn sætter tidspres på hverdagen, og den klart førende organisationsform i denne fase er den selvorganiserede, mens foreningsdeltagelsen er på omtrent samme niveau som blandt folk i frie-1-fasen. (Kulturministeriet, 2009: pp.166-171).

Samlet set peger livsfaseteorien på, at hverdagsbetingelser skaber en række barrierer, som påvirker såvel idrætsdeltagelsen som foreningsdeltagelsen.

Strukturelle og personlige faktorer forklarer idrætsdeltagelsen

Pilgaard (2009) anvender i sine analyser af danskernes idrætsvaner fra 2007 livsfaseteorien, og ifølge hende afhænger individets idrætsdeltagelse ud over strukturelle hverdagsbetingelser også af indre og individuelle personlige faktorer (p.59).

En sådan opdeling i ydre og strukturelle samt indre og personlige faktorer som afgørende for idrætsdeltagelse er også anvendt i international forskning, som det bl.a. ses hos John Horne, Alan Tomlinson og Garry Whannel (1999).

De argumenter for, at studier af idrætsdeltagelse er studier af socialiseringsprocesser, hvor forholdet mellem struktur og individ er det centrale element⁴⁸ (Horne, Tomlinson & Whannel, 1999: p.138).

Horne, Tomlinson og Whannel (1999) kalder deres tilgang til studiet af idrætsdeltagelse⁴⁹ ”socialisering-som-interaktion”, og betragter idrætsdeltagelse som et selvstændigt valg delvist uafhængigt af andre.

---

⁴⁸ Horne, Tomlinson og Whannel kobler deres forskning i idrætsdeltagelse an til den klassiske sociologiske debat mellem struktur og aktør, hvor fokus på den ene side er på, om strukturen er determinerende for individets handlinger, eller om individet omvendt har handlefrihed og evner til at påvirke strukturerne (Horne, Tomlinson og Whannel, 1999: p.138).

⁴⁹ Horne, Tomlinson og Whannels (1999) beskriver også en tilgang, de kalder ”socialisering-som-internalisering”. Denne tilgang har fokus på strukturen, som determinerende for idrætsdeltagelse. Tilgangen betragter individet som en ”blank tavle”, samfundet skriver sine beskeder på. Konkret er fokus på forholdet til betydningsfulde ”andre” som familie og venner, der yder afgørende indflydelse på idrætsdeltagelse, og på den måde er det de hverdagsstrukturer, individet befinder sig i, der afgør, om individet er idrætsaktiv (p.138). Horne, Tomlinson og Whannel (1999) argumenterer selv for, at ”socialisering-som-interaktion” er den bedste tilgang til at analysere idrætsdeltagelse (p.141).

Tilgangen har fokus på skabelsen af identitet, som sker i et samspil mellem det enkelte individ og det omkringliggende samfund (Horne, Tomlinson & Whannel, 1999: p.139).

Således er idrætsdeltagelse afhængig af en række forskellige faktorer, som til dels omhandler ”personlige faktorer”, som individets viden om, ønsker og motiver i forhold til idræt, tilhørsforhold til en gruppe, samt den mening, idræt tillægges. Til dels spiller ”strukturelle faktorer” som adgang til faciliteter, pris og kulturelle faktorer⁵⁰ en rolle (Horne, Tomlinson & Whannel, 1999: pp.139-140).

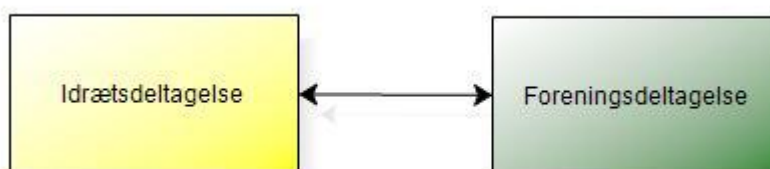
Socialisering-som-interaktion knytter an til livsfaseteorien og dermed den seneste forskning inden for idrætsdeltagelse i Danmark, idet tilgangen antager, at idrætsdeltagelsen varierer gennem livet alt efter den mening, idræt tildeles, og de muligheder individet har for at være aktive i livets forskellige faser (Horne, Tomlinson & Whannel, 1999: p.140).

Motionsløbere og foreningsdeltagelse: fra idræts- til foreningsdeltagelse

Den ovenstående gennemgang fokuserer på idræt frem for foreningsdeltagelse. Den tilgængelige viden omkring motionsløberes barrierer for foreningsdeltagelse er begrænset, og derfor opnås det bedste teoretiske bud på en analyseramme ved at tage udgangspunkt i idrætsdeltagelse.

På den måde baseres teorivalget på en overensstemmelse mellem idræts- og foreningsdeltagelse⁵¹, som angivet i figur 6.

Figur 6: Barrierer for foreningsdeltagelse tager udgangspunkt i teori og forskning om barrierer for idrætsdeltagelse.

Figuren er konstrueret via NVivo.

Det betyder, at to parametre overordnede set indgår i valget af teoretisk udgangspunkt. For det første indgår Horne, Tomlinson og Whannels (1999) argument om, at foreningsdeltagelse skal forstås ud fra socialisering-som-interaktion. Det betyder for dette speciale, at motionsløberes foreningsdeltagelse på linje med

⁵⁰ Kulturelle faktorer kan bl.a. omhandle, hvorvidt der findes tradition for at være aktiv og dermed, om det er værdsat og normalt at være idrætsaktiv.

⁵¹ Antagelsen om overensstemmelse mellem forenings- og idrætsdeltagelse er bl.a. afgørende for, at specialet baseres på dybdegående interviews. Herved er det muligt at undersøge, om antagelsen holder vand og eventuelt tage højde for, om det påvirker analyser og konklusioner.

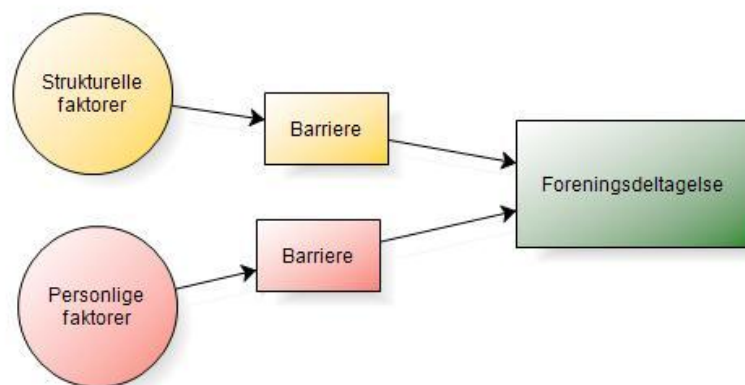

idrætsdeltagelse generelt kan forstås som en socialiseringsproces, hvor struktur og individ hver især spiller en rolle.

For det andet at såvel strukturelle som personlige faktorer kan fungere som barrierer for foreningsdeltagelse blandt motionsløbere.

Det giver anledning til nedenstående midlertidige analysemodel, som angiver, at foreningsdeltagelse afhænger af såvel strukturelle som personlige faktorer (se figur 7).

Figur 7: Analysemodellen fremviser, at motionsløberes barrierer for foreningsdeltagelse undersøges gennem strukturelle og personlige faktorer.

Figuren er konstrueret via NVivo.

3.2 Giddens' teori om det senmoderne samfund

Ud over at de to ovennævnte parametre om *struktur og individ* og *strukturelle og personlige faktorer* (pkt. 1 og 2 ovenfor) genfindes i Giddens' arbejde, har det i udvælgelse af Giddens som teoretiker også vejet tungt, at han er flittigt anvendt på idrætsområdet (Pilgaard, 2009: p.11; Nielsen & Wagner, 2011; Østerlund, 2009).

Giddens' arbejde⁵² er omfattende, og i dette speciale er det hans strukturationsteori og beskrivelse af det senmoderne samfund, som har relevans.

⁵² I "New rules of sociological method: a positive critique of interpretative sociologies" (1993) skriver Giddens, at hans arbejde kan deles i tre. En del som fokuserer på kritisk tilgang til klassisk teori, en del der fokuserer på at udvikle en post-ortodoks og post-Marxistisk substantiv forståelse af modernitetens dilemmaer, samt en del der fokuserer på en rekonstruktion af forholdet mellem subjekt og struktur (subject-matter) (p.vii). Fra midten af 90'erne kan en yderligere dimension tilføjes Giddens' arbejde, som udgør en politisk dimension, hvor Giddens bl.a. gennem sin modernitetsanalyse fokuserer på nødvendige politiske forandringer (Kaspersen, 2005: p.430).

Strukturationsteori

Menneskelig handlen er et centralt omdrejningspunkt i dette speciale, da individers organisering af motionsløb opfattes som en handling. Den teoretiske baggrund til at analysere handling baseres på Giddens' handlingsorienterede sociologi, som Giddens fremlægger i sin strukturationsteori⁵³.

Strukturationsteorien er et opgør med dualismens opsplitning i strukturelle *eller* handlingsorienterede teorier til at forklare aktørers handlinger. I stedet argumenterer Giddens for en dualistisk tilgang, som involverer såvel struktur som aktør (Giddens, 1986: p.25; Giddens, 1993: pp.4-5).

Giddens (1979) benævner denne dualistiske tilgang strukturdualitet, som angiver, at strukturer både er midlet til og resultatet af aktørers handlinger⁵⁴ (p.5). Dette forhold mellem aktør og struktur beskriver Giddens med begrebet social praksis, der vedrører alle aspekter af det sociale liv. Således er såvel aktør som struktur centrale elementer for aktørers handlen, som det også er tilfældet i Horne, Tomlinson og Whannels (1999) analyse af idrætsdeltagelse gennem socialisering-som-interaktion.

Strukturers rolle

Strukturer udgøres af regler og ressourcer⁵⁵, som har "virtuel eksistens", og når strukturer reproduceres over tid og rum, fører de til social praksis (Giddens, 1986: p.17). Social praksis består ikke direkte af strukturer⁵⁶, idet strukturer ikke eksisterer objektivt set, men kun konstrueres i det øjeblik, de knyttes til en handlende aktør.

Strukturer er dog på ingen måde underlagt aktører, og strukturer indtager *sammen* med aktører en afgørende rolle for social praksis (Giddens, 1986: p.17). Selvom aktøren for Giddens (1986) er det eneste "bevægende objekt", sker konstruktionen af sociale praksisser kun ved at aktører trækker på strukturer (p.181).

Strukturer spiller således en betydelig rolle for handling, og strukturer indtager en mulighedsgivende og/eller begrænsende funktion. Giddens (1986) distancerer dog begrænsende fra determinerende⁵⁷ ved at pointere, at aktører til en hver tid kan handle anderledes (pp.14-15).

⁵³ Min fremlæggelse af Giddens' strukturationsteorien baserer sig primært på værkerne "Central problems in social theory" (1979) og "The constitution of society" (1986).

⁵⁴ Giddens skriver (1986), at "de strukturelle egenskaber ved sociale systemer er både medium og outcome af de praksisser de gentageligt organiserer" (min oversættelse) (p.25). Som det klargøres senere i afsnittet er de strukturelle egenskaber ved sociale systemer opbygget af strukturer, som er gentaget over tid og rum.

⁵⁵ Giddens (1986) definerer ressourcer som strukturerede egenskaber i sociale systemer, som kyndige aktører trækker på i interaktion. Ressourcer er et magtmiddel, som virker i den sociale reproduktion (pp.15-16).

⁵⁶ Social praksis har i stedet for strukturelle egenskaber.

⁵⁷ Giddens (1986) forklarer, at omstændigheder, som involverer begrænsninger af handling, ikke må forstås i relation til at aktøren ikke kan handle og ikke har noget valg (p.15). Omstændigheder er i Giddens' optik aldrig determinerende.

Aktører som forandringsagenter

Aktørers evne til at handle anderledes betyder, at ressourcer får en central position i Giddens' strukturationsteori. Ressourcer skal opfattes som et magtmiddel, aktører bevidst eller ubevidst⁵⁸ benytter sig af for at skabe forandring og få ting til at ske (Giddens, 1986:p.181).

Aktørers egenskab til at skabe forandring gennem ressourcer betyder dog ikke, at alting til enhver tid gøres på nye måder. Derimod kan handlinger sagtens tage form af rutine, hvilket Giddens (1979) forklarer med henvisning til, at aktører kan handle ud fra "hukommelsesbaner", som han betegner mentale konstruktioner i form af regler eller formler, der angiver, hvordan ting skal gøres (p.64).

Vedvarende sociale system

Når der er tale om flere gentagne sociale praksisser, anvender Giddens betegnelsen et socialt system. Det sociale system består af relationer mellem handlende aktører, der gennem gentagne kontinuerlige handlinger på tværs af tid og rum reproducerer den samme sociale praksis og herved skaber et fast handlingsmønster (Giddens, 1986: pp.24-25).

Når social praksis gentages og bliver vedvarende, får den strukturelle egenskaber og skaber institutioner, som karakteriseres ved at være vedholdende og stabile elementer i det sociale liv⁵⁹ (Giddens, 1986: p.24).

Med det sociale system og etableringen af institutioner åbner Giddens op for, at langt fra alle handlinger implicerer forandring, og at samfundet dermed også består af relativt faste og etablerede elementer. Disse faste og stabile elementer er bl.a. rutineprægede dagligdagshandlinger, som udgør en stor del af aktørers samlede handlinger (Giddens, 1986: p.22).

Foreningen som et socialt system

Foreningen består af faste sociale relationer mellem aktører og kan betragtes som et socialt system bestående af en række stabile institutioner. Selvom foreningen i udgangspunktet er et stabilt socialt system, produceres og reproduceres foreningen til stadighed af handlende aktører.

Foreningen eksisterer da heller ikke uafhængigt af aktører og kan derfor potentielt set også forandres ved at aktører anvender ressourcer. På den måde betragtes foreningen i dette speciale som et resultat af forskellige

---

⁵⁸ Aktører opfattes hos Giddens som kyndige, om end handlinger indtræffer på en bevidst såvel som ubevidst plan (Giddens, 1986: p.3). Dette speciales analyser baseres alene på de handlinger, individer kan berette om. Det vil sige handlinger som foregår på det bevidste plan og som er, eller kan gøres, diskursive. Giddens (1986) argumenterer for, at studier ideelt set også bør finde metoder til at studere ubevidste handlinger (pp.xxx-xxxi). Giddens behandler dog ikke nærmere, hvorledes dette gøres, og en sådan undersøgelsen har ikke været mulig i dette speciale.

⁵⁹ Et væsentligt forhold i forbindelse med Giddens' snak om institutioner er, at de består af strukturer. Denne information fremhæver Giddens som vigtig, idet institutioner dermed på linje med strukturer potentielt set er foranderlige (Giddens, 1986: p.24).

aktørers handlinger og anvendelse af ressourcer, hvor aktører bevidst eller ubevidst udøver magt og dermed forsøger at påvirke andre aktørers handlinger (Giddens, 1986: p.24).

Denne form for magtkamp mellem aktører beskriver Giddens (1986) med begrebet dialektisk kontrol (p.16). Den dialektiske kontrol betegner et magtspil mellem ”under”- og ”overordnede” aktører, hvor det per definition er de ”overordnede” aktører, der konstituerer foreningen som et socialt system. På den måde er foreningen et resultat af de ”overordnede” aktørers handlinger og ønsker (Giddens, 1986: pp.14-16).

De ”underordnede” aktører kan gennem anvendelse af ressourcer influere og forandre foreningen ved at påvirke andre aktører og dermed reproducere foreningen i en form, som passer bedre overens med deres ønsker⁶⁰ (Giddens, 1986: p.16).

Foreningen er for foreningsløbere

Distinktionen mellem ”over”- og ”underordnede” aktører er interessant, idet foreningsmedlemmer primært må betragtes som ”overordnede”, mens ikke-foreningsmedlemmer modsat må betragtes som ”underordnede” i konstrueringen af foreningen. De ikke-foreningsaktive vil enten have en meget lille eller slet ingen berøring med foreningen og vil derfor også have minimal indflydelse på produktionen og reproduktionen af den.

Det betyder, at foreningen afspejler de motionsløbere, som findes i den. Modsat er det ikke sikkert, at foreningen er tilpasset de ”underordnede” (ikke-foreningsløbere), som dermed kan have barrierer for foreningsdeltagelse.

Denne simple, men væsentlige forståelse af foreningers konstruktion og forhold til ikke-foreningsløbere, giver anledning til at opstille to tilgange til nedbrydelse af barrierer for foreningsdeltagelse.

For det første kan barrierer nedbrydes ved at den ikke-foreningsaktive forandrer foreningen eller sig selv. Det kan enten ske ved, at den ikke-foreningsaktive melder sig ind i foreningen og med sine ressourcer forsøger at rekonstruere foreningen, så den kommer til at stemme overens med egne ønsker.

Alternativt kan den ikke-foreningsaktive forsøge at nedbryde barrierer ved at forandre sig selv. En barriere kan f.eks. bestå i, at den ikke-foreningsaktive arbejder, når der er fællestræninger i foreningen. Ved at omstrukturere egne arbejdstider, kan barrierer fjernes og foreningsdeltagelse bliver mulig.

---

⁶⁰ Giddens (1986) betegner de aktører, som gerne vil forandre for ”subordinate”, mens, dem der definerer, betegnes ”superiore”. Det sociale system reflekter i den forstand de superiores ønsker, frem for de subordinate (p.16).

For det andet kan barrierer nedbrydes ved, at allerede foreningsaktive medlemmer reproducerer foreningen på en ny måde, så der ikke opstilles barrierer for foreningsdeltagelse. Det kan f.eks. ske ved, at tidspunkter for træning omstruktureres, så de passer bedre overens med den ikke-foreningsaktives arbejdsdag.

Mens den første tilgang har afsæt i den ikke-foreningsaktive motionsløber som forandringsagent, forholder det sig omvendt med den anden tilgang. Her er det i stedet foreningen – i kraft af foreningsmedlemmerne – som forandrer sig. De to forskellige tilgange til at nedbryde barrierer er vist i tabel 2.

Tabel 2: Nedbrydning af barrierer for foreningsdeltagelse kan ud fra strukturationsteorien ske gennem to processer.

Ikke-foreningsløberen er forandringsagent	Barrierer nedbrydes ved at ikke-foreningsløberen forsøger at forandre foreningen eller tilpasser sig selv dens sociale system
Foreningen forandrer sig ved at medlemmer er forandringsagenter	Barrierer nedbrydes ved at foreningen forandrer sig og tilpasser sig den ikke-foreningsaktive.

3.2.1 Strukturelle og personlige faktorer i det senmoderne samfund

Mens strukturationsteorien giver en ramme til at analysere handling, er Giddens' arbejde med det senmoderne samfund⁶¹ interessant, fordi det skaber en baggrund for at undersøge, hvorledes de strukturelle og personlige faktorer tager sig ud i det senmoderne samfund.

Det senmoderne samfund er ifølge Giddens (1996) betegnelsen for nutidens samfund og et udslag af videreførelsen af modernitetens tre dynamiske hovedmekanismer ”adskillelse af tid og rum”, ”udlejring” og ”refleksivitet” (p.11). Samspillet mellem disse mekanismer og globaliseringen⁶² betyder, at dagens samfund er løbsk med en forandringshastighed, som er større end nogensinde før, hvor teknologiske landevinger⁶³ presser tiden sammen.

De tre hovedmekanismer er gennemgribende i den forstand, at de påvirker hvert enkelt individs liv radikalt og spiller derved en rolle for individers handlinger (Giddens, 1999: p.25). Således har mekanismerne betydning for foreningsdeltagelse blandt motionsløbere. Hvorledes dette er tilfældet er fokus i kapitel 5, men inden da, skal dynamikkerne introduceres.

⁶¹ Det senmoderne samfund er omdrejningspunktet i Giddens' samfundsdiagnose (Giddens, 1996: p.11), der har erstattet tidligere tiders præ-moderne samfund med globaliseringen som drivkraft. Jeg beskriver præ-moderne samfund i datid, om end der stadig kan eksistere samfund, som nærmere er præ-moderne end senmoderne. I en dansk kontekst giver dette dog ikke mening, idet der er sket en bevægelse fra det præ- til senmoderne samfund.

⁶² Globalisering opfattes af Giddens som en radikal kraft, der ikke kun påvirker kapitalismen og økonomiens verden. Globaliseringen skal således anskues som en ”virkelig global revolution” med betydning for det enkelte individs hverdagsliv, som påvirker alt lige fra den enkeltes arbejdsliv til fritids- og idrætsliv (Giddens, 2000: p.18).

⁶³ Blandt de teknologiske landevindinger er det ikke mindst kommunikationsmidler, som er vigtige. Giddens (1979) nævner i den forbindelse muligheden for at kommunikere over lange afstande ved hjælp af f.eks. telefonen (p.204).

Adskillelse af tid og rum – ansigt-til-ansigt-relationer mister betydning

Modernitetens første dynamik er ”adskillelsen af tid og rum”. I alle præ-moderne samfund fandtes metoder til at beregne tid, men metoderne var altid relateret til rum, og målingerne var relativt upræcise (Giddens, 1999: p.23).

Ikke desto mindre var tidsregning også for de fleste mennesker i præ-moderne samfund et vigtigt fundament i hverdagen, om end tidsregning kun var mulig i relation til rum, og på den måde hang ”hvornår” *altid* sammen med ”hvor”. Tidsregningen krævede på den måde ifølge Giddens (1999) anvendelsen af et ”socio-umligt” pejlemærke (p.23).

Modernitetens fremvækst kendetegnes ved nye og effektive kommunikations- og transportmidler, der betyder, at tid og rum ikke længere nødvendigvis er forbundet til stedet. Sociale interaktioner og relationer behøver ikke længere at foregå på samme tid og sted, idet mennesker kan kommunikere og samarbejde med andre, som befinder sig et andet sted og i en anden tid (Giddens, 1999: p.23; Nowotny, 1994: p.37).

I forhold til motionsløb gør tids adskillelse fra rum sig f.eks. gældende i forbindelse med konkurrence mellem motionsløbere. Førhen var konkurrence mellem motionsløbere kun mulig såfremt kompetancerne var til stede på samme tid og sted. Dette er forandret med fremvæksten af smartphones og GPS, som muliggør konkurrere på samme tidspunkt mellem løbere, der ikke befinder sig sammen sted. Det kan eksempelvis ske via endomondo.com⁶⁴, idet motionsløbere ved at uploade løbeture kan udfordre venner eller kammerater på tværs af tid og rum⁶⁵.

Denne egenskab ved det senmoderne samfund er væsentlig forskellig fra alle tidligere præ-moderne samfund, hvor socialinteraktion krævede ansigt-til-ansigt-relationer (Giddens, 1999: p.24).

Udlejring – ekspertsystemer erstatter menneskelig kommunikation og vaner

Forandringen i relationen mellem tid og rum medfører udlejring af sociale institutioner, som ifølge Giddens referer til, hvorledes sociale relationer løftes ud af den lokale interaktionskontekst og rekonstrueres på tværs af uafgrænsede tid-rum-afstande (Giddens, 1996: p.29f).

Udlejringen af sociale institutioner sker ifølge Giddens ved hjælp af ekspertsystemer⁶⁶, der fjerner sociale relationer fra den umiddelbare nærhed i konteksten og indlejringen i specifikke lokaliteter med ansigt-til-

⁶⁴ Endomondo er et dansk firma, der gennem kombinationen af internettet, smartphones og GPS-udstyr gratis tilbyder forskellige services relateret til motionsløb. Med en smartphone er det muligt for motionsløberne at tracke sin løberute, som efterfølgende kan ses på Endomondos hjemmeside. Det er muligt at udfordre andre løbere på en given tracket tur, eller følge med i andres træning og lignende (www.endomondo.com).

⁶⁵ Artiklen: ”Med smartphonen som løbemakker” (Schouboe, 2012) beskriver, hvorledes motionsløb kan arrangeres f.eks. gennem Endomondo.

⁶⁶ Ekspertsystemer udgør sammen med symbolske tegn det, Giddens kalder abstrakte systemer. Et eksempel på et symbolsk tegn er ifølge Giddens penge (Giddens, 1996: p.30).

ansigt-interaktion, og åbner i stedet op for, at individer kan gøre sig fri af lokale vaner og praksissers begrænsninger (Giddens, 1996: pp.29ff).

Giddens (1996) definerer ekspertsystemer som systemer af teknisk art eller faglig ekspertise, der organiserer store dele af de materielle og sociale omgivelser, og på den måde spiller en betydelig rolle i det enkelte individs liv (p.30).

Ekspertsystemer forudsætter individers tillid til dem, og de eksisterer overalt i det senmoderne samfund og er en nødvendighed, da de er med til at gøre ting i dagligdagen lettere ved at strukturere og organisere menneskelig handlen⁶⁷, uden at det enkelte individ behøver at tænke videre over systemets fundamentale virkemåder og egenskaber (Giddens, 1996: pp.31f). Handlinger, der ellers kræver kompleks viden, bliver mulig for individet til trods for, at individet ikke besidder den komplekse viden selv⁶⁸.

Refleksivitet – individet har ansvar for sit eget selvidentitetsprojekt

Til dels sammenhængende, og som et resultat af de to foregående dynamikker, opstår refleksivitet som begreb, hvilket påvirker og ændrer det enkelte individs rutiner radikalt (Giddens, 1999: p.25). Giddens' (2000) forståelse af refleksivitet er stærkt sammenhængende med hans forståelse af tradition og aftraditionalisering (pp.46ff).

Tradition henfører ifølge Giddens (2000) til at overgive noget fra en generation til en anden, og tradition er derfor dybest set et magtmiddel, der reproducerer handlingsrammer over tid i en strukturationsmæssig forstand (p.41). Traditionen angiver på den ene side en række handlemuligheder for individet, og samtidigt genskabes traditionen også kun gennem individers handlinger (Giddens, 2000: p.42).

I præ-moderne samfund spillede traditionen en betydelig rolle ved at angive den ramme, det enkelte individ kunne handle indenfor, og det var ikke nødvendigt eller naturligt for det enkelte individ at overveje, hvorfor strukturerne så ud, som de gjorde (Giddens, 2000: p.43).

Dette forandrede sig dog med globaliseringen og modernitetens fremvækst, som langsomt medførte en løsning af traditionens bånd, som ikke mindst skyldtes fremvæksten af en kosmopolitisk verden. I denne kosmopolitiske verden tilbydes individet til stadighed ny information og viden og kommer i kontakt med et utal af individer, der tænker anderledes (Giddens, 2000: p.46).

---

⁶⁷ Ifølge Giddens foregår en stor del af menneskelig handling på et ikke-diskursivt niveau. Det skyldes ikke mindst, at individet gennem ekspertsystemer kan udføre komplekse handlinger, uden at skulle tænke nærmere over dem.

⁶⁸ Giddens nævner (1999) transportsystemer som et eksempel. Ingen individer forstår til bunds, hvordan et tog virker, og hvordan køreplaner er organiseret. Det er midlertidigt heller ikke nødvendigt, da ekspertsystemet gør, at det enkelte individ blot behøver at vide, hvordan man tager toget for at kunne bruge transportsystemet (p.25).

Den forøgede kontakt betyder, at handlinger i stigende grad må retfærdiggøres over for andre, og at individet får øjnene op for, at ting *kan* gøres på andre måder. Resultatet af processen bliver en refleksiv virkelighed, idet traditionens formindskede rolle bevirker, at det enkelte individ i højere grad reflekterer over egne handlinger og vælger andre løsninger end traditionens.

På den måde tvinges individet i det senmoderne samfund til at leve på en mere åben og reflekteret måde, hvor selvbestemmelse og frihed erstatter traditionens skjulte magtbånd til fordel for mere handlefrihed (Giddens, 2000: p.47). Fra at idrætsforeningen førhen var eneste mulighed for at dyrke idræt, findes der i dag f.eks. også idræt kommercielt. Det bevirker bl.a., at det ikke på samme måde er givet, om idræt skal dyrkes kommercielt eller i en forening.

Desuden stilles det enkelte individ i en position, hvor selvidentitet skal skabes og genskabes mere aktivt end nogensinde før, hvilket Giddens (1996) indfanger med betegnelsen ”selvets refleksive projekt” (p.14).

Selvidentitetsprojektet betyder, at individets valg af idrætsaktivitet og organiseringsform problematiseres, idet valget ikke blot handler om idræt, men også om valg af livsstil (Giddens, 1996: pp.100f). I den forbindelse er det ikke på sammen måde givet – som tilfældet i højere grad var tilfældet for mere præmoderne samfund – hvilke valg individet skal træffe.

Valget af idrætsaktivitet influeres også af andre ikke-idrætslige aspekter i og med, at det er med til at afspejle det enkelte individs livsstil og identitet. Idræt bliver på den måde underlagt en meningsfortolkning, og findes der ikke tilpas sammenhæng mellem individet og foreningens sociale system eksisterer barrierer for foreningsdeltagelse.

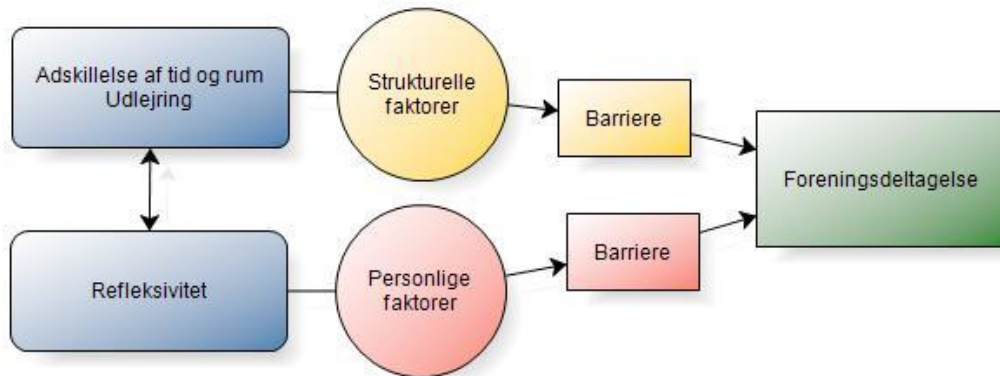
3.3 En model til at analysere barrierer for foreningsdeltagelse

Den hidtidige teoretiske gennemgang har fremhævet, at barrierer for foreningsdeltagelse kan opdeles i strukturelle og personlige faktorer, samt at det senmoderne samfund ifølge Giddens kendetegnes ved adskillelse af tid og rum, udlejring og refleksivitet.

Specialets teoretiske analysemodel konstrueres ved at sammenkoble den grundlæggende forståelsesramme med strukturelle og personlige faktorer til Giddens’ tre dynamikker (se figur 8). Selvom dynamikkerne i Giddens’ teori delvist er sammenhængende, har jeg valgt for analysens skyld at opdele dem i henholdsvis strukturelle og personlige faktorer.

Figur 8: Sammenhæng mellem Giddens' teori om det senmoderne samfund og strukturelle og personlige faktorer angiver specialets teoretiske analysemodel.

Figuren er konstrueret via NVivo.

De to faktorer skal analyseres med afsæt i strukturationsteorien med det formål at undersøge, hvilke barrierer for foreningsdeltagelse, der findes blandt motionsløbere.

Adskillelse af tid og rum og udlejring behandler jeg overvejende som strukturelle faktorer, mens refleksivitet nærmere omhandler de personlige faktorer. Disse valg og sammenhæng er fremvist i figur 8, og en nærmere forklaring og analyse af sammenhængene er fokus for den teoretiske analyse, som følger efter metodekapitlet. Metodekapitlet er fokus i det følgende og er udgangspunktet for de efterfølgende teoretiske og empiriske analyser.

Kapitel 4: Metode

Dette kapitel klargør, hvordan specialets konklusioner frembringes, og hvad de baseres på. Derved beskrives bevægelsen fra det nominelle og overordnede niveau til det operationelle og konkrete til brug for specialets teoretiske og empiriske analysekapitler (Hellevik, 1997: pp.40-41).

Afsættet for dette kapitel er specialets problemformulering, som lægger op til en hermeneutisk analyse, da formålet er at undersøge, hvilke barrierer motionsløbere oplever for at være foreningsaktive. Desuden er fokus på at forstå barrierer i relation til motionsløberes livsverden i det senmoderne samfund og gennem fortolkning heraf pege på tendenser og sammenhæng i relation til barrierer for foreningsdeltagelse.

Forskerrolle og dokumentation

Det er midlertidigt ikke uproblematisk at foretage en analyse som denne i et samfund, som jeg selv er en del af. Inden for hermeneutikken bruges begrebet forforståelse⁶⁹ til at angive, hvordan forskere er forudindtaget i forhold til det fænomen, der undersøges (Højbjerg, 2005: p.321f). Som forsker har jeg visse betragtninger på motionsløbere og deres organisering af motionsløb, som gør, at jeg tager visse aspekter for givet, selvom de ikke nødvendigvis er det.

Jeg er klar over, at jeg som forsker ikke kan fralægge mig disse betragtninger og fremstå værdineutral, og jeg har derfor forsøgt at overkomme problematikken ved at dokumentere, hvorledes konklusioner drages samt at beskrive min arbejdsgang.

NVivo

Et væsentligt element i arbejdet med at dokumentere og analysere specialets empiriske datamateriale i form af kvalitative interviews er udført gennem software-programmet NVivo⁷⁰. NVivo er et avanceret computerprogram til brug for sociologiske undersøgelser, som bl.a. kan anvendes til at analysere interviews ved at sammenligne svar mellem ens spørgsmål på tværs af informanter.

Ud over at programmet har spillet en væsentlig rolle i udarbejdelsen af specialets analyser, er programmet også brugt til at dokumentere baggrunden for analyser og konklusioner. På medfølgende cd-rom er transskriberinger af interviews⁷¹ med motionsløbere, kodning af interviews samt sammenstilling på udvalgte

---

⁶⁹ Et eksempel på forforståelse er det Alan Bryman kalder subjektivitet (Bryman, 2004: p.284). Bryman beskriver subjektivitet i kritiske vendinger i forbindelse med kritik af kvalitative undersøgelser, som kommer til at understøtte og bekræfte forskerens forudindtagede holdninger. Jeg behandler dette emne nærmere i relation til verifikation, men vedkender mig, at jeg ikke kan fralægge mig mine egne subjektive holdninger, hvorfor det er et gennemgående element i metodekapitlet indgående at beskrive arbejdsmetoder, så læsere selv kan vurdere rigtigheden af mine konklusioner.

⁷⁰ http://www.qsrinternational.com/products_nvivo.aspx

⁷¹ Se appendix for forklaring af henvisning til interview med de otte motionsløbere (informanter).

spørgsmål og begreber fremvist. En nærmere beskrivelse af, hvorledes data læses er indeholdt på cd-rommen.

4.1 Casestudie af motionsløb

Specialets hovedspørgsmål er ifølge Robert K. Yin (2003) afgørende for valg af undersøgelsesmetode. Med intentionen om at finde frem til barrierer for foreningsdeltagelse blandt motionsløbere er casestudiet valgt som undersøgelsesmetode⁷² (Yin, 2003: pp.5-6).

Casestudiet er ifølge Yin et empirisk studie, som undersøger et nutidigt fænomen inden for dets egen *real-life*⁷³ kontekst og kendetegnes ofte ved, at der bruges flere forskellige former for datakilder, og at teoretiske argumenter anvendes til at guide dataindsamling (Yin, 2003: pp.13-14).

Dette speciale bygger på et casestudie af motionsløb, som opfylder kravene i relation til at være et casestudie, idet der er tale om et nutidigt fænomen, der undersøges i sit eget element ved bl.a. at interviewe motionsløbere og at anvende surveydata⁷⁴.

Der er overvejende to grunde til, at netop motionsløb er valgt som case. I det danske idrætsbillede fremstår motionsløb som det, Bent Flyvbjerg betegner den ekstreme såvel som den mest usandsynlige case på en og samme tid (Flyvbjerg, 2004: pp.426).

Det ekstreme element ved motionsløb er, at meget få motionsløbere er medlemmer af idrætsforeninger sammenlignet med idrætsudøvere inden for andre idrætsgrene/-former (Forsberg, 2012b: p.30; Larsen, 2003a: p.42) (se evt. figur 5). Som figur 9⁷⁵ viser, er kun 7 pct. af de voksne motionsløbere mellem 25 og 45 år⁷⁶ medlem af en forening. Til sammenligning er 65 pct. af fodboldspillere, 49 pct. af gymnasterne, 45 pct. af badmintonspillere og 19 pct. af folk, der dyrker styrketræning, medlem af en forening (alle mellem 25 og 45 år).

⁷² Når der er tale om et hvordan-spørgsmål, kan den eksperimentelle og/eller historiske metode også anvendes. Den første kræver, at man kan kontrollere adfærd, mens den anden forudsætter, at man undersøger allerede indtruffet hændelser. Ingen af disse forudsætninger er mulige i denne undersøgelse af motionsløb, hvorfor casestudiet ifølge Yins terminologi er eneste relevante analysemetode for denne undersøgelse (Yin, 2003: pp. 5-6).

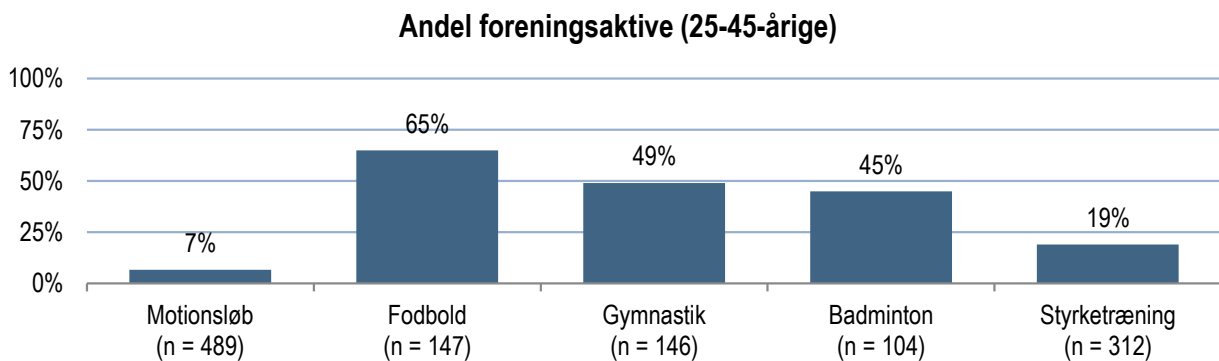
⁷³ Begrebet "real-life" refererer til, at motionsløbere undersøges i den kontekst, de lever i, og ikke i stedet bliver undersøgt gennem et eksperimentelt design.

⁷⁴ Se appendix for nærmere beskrivelse af empirisk materiale.

⁷⁵ Se "Statistiske analyser", "Analyse 3" på vedlagte cd-rom.

⁷⁶ Tallene er baseret på det seneste undersøgelse af danskernes sports- og motionsvaner fra 2007. En ny undersøgelse er under udarbejdelse og udkommer i løbet af 2012.

Figur 9: Motionsløbere er i meget begrænset omfang organiseret i foreninger sammenlignet med aktive inden for fodbold, gymnastik, badminton og styrketræning.

Kilde: Egne analyser baseret på Idrættens Analyseinstitut (2007).

Det usandsynlige element ved motionsløb er, at motionsløb er en meget enkel idrætsgren-/form, som ikke kræver faciliteter eller lignende for at udøve den (Forsberg, 2012b: p.13; Interview 4: 36).

Kan der findes – det til trods – måder, hvor foreninger kan gøre sig relevante som organisator af motionsløb, så er det formentligt muligt også at organisere voksne idrætsudøvere inden for f.eks. fodbold eller badminton. Inden for disse idrætsaktiviteter har idrætsforeningerne det også svært blandt voksenmotionister, men foreningerne er et mere naturligt sted at søge hen, da de aktive gennem foreningerne får adgang til en facilitet.

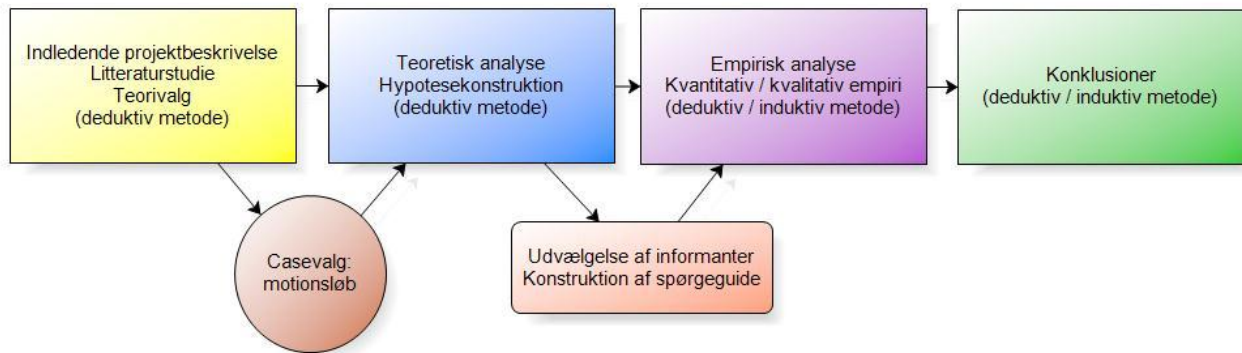
4.2 Undersøgellesdesign

Specialets undersøgelsesdesign er skitseret i figur 10 og gennemgås i det følgende, hvorved der knyttes an til kvalitetskriteriet om gentagelighed⁷⁷ (Andersen, 2010: p.98; Bryman, 2004: p.28).

Af figuren fremgår det, hvilken form for videnskabelig tankegang (parenteser i firkanter), der er gældende i de enkelte faser. Figuren viser også baggrund for casevalg, samt den overordnede ramme for dataindsamling og dataanalyse (Boolsen, 2006: p.58).

⁷⁷ Gentagelighed er et forskningsmæssigt vurderingskriterium, som omhandler, hvorvidt forskningsresultater er uafhængige af en forskers personlige karakteristika eller lignende (Bryman, 2004: p.77). Ideelt set bør resultater ikke afhænge af forskeren. Et første skridt til at vurdere en undersøgelse i relation til gentagelighed er, at metoden konklusioner frembringes på, er beskrevet indgående. Det er et blandt flere formål med dette metodekapitel.

Figur 10: Specialets undersøgelsesdesign er bygget op om et multimetodedesign med anvendelse af deduktiv og induktiv metode.

Figuren er konstrueret via NVivo.

Undersøgelsesdesignet er baseret på et samspil mellem induktion og deduktion med anvendelse af kvantitative og kvalitative datakilder og er således et multimetodedesign, som ifølge Patrick Emmenegger og Robert Klemmensen har en række fordele, som fremhæves nedenfor.

4.2.1 Deduktiv metode

Den deduktive metode beskriver en arbejdsproces, hvor generelle og overordnede betragtninger anvendes til at udtale sig om det konkrete og specifikke f.eks. i form af hypoteser (Bryman, 2004: p.8). Den deduktive metode er specielt anvendt i specialets indledende fase (gul firkant), men spiller også en rolle i specialets andre faser (se figur 10).

Hypotesegenerering

Et væsentligt element i specialets anvendelse af deduktiv metode er konstruktionen af hypoteser, som deduceres med afsæt i generel teori for at undersøge, hvorvidt teoretiske forståelser gør sig gældende på individniveau. Fordelen ved en sådan metode er, at den bygger videre på allerede etablerede forståelser (f.eks. teorier), som kan bruges i forbindelse med analyser af en ny case eller område.

I dette speciale har jeg valgt at anvende en sådan metode, da jeg således kan integrere eksisterende viden om idræts- og foreningsdeltagelse i mit studie af motionsløberes oplevelser af barrierer mod foreningsdeltagelse (blå firkant, se figur 10).

Mens hypoteser dannes med afsæt i teori og er blandt hovedformålene i næste kapitel (teoretiske analyse), testes⁷⁸ og undersøges⁷⁹ hypoteserne gennem inddragelse af empiri. Ud over at dette speciale empirisk

⁷⁸ Den kvantitative empiri tester hypoteser.

⁷⁹ Den kvalitative empiri undersøger hypoteser.

baserer sig på Idans spørgeskemaundersøgelse blandt motionsløbere (respondenter), bygger det også på interviews med otte motionsløbere (informanter).

Udvælgelse af informanter

Ifølge Emmenegger og Klemmensen (2010) er en central fordel ved multimetodedesign, at kvantitative data i en deduktiv proces kan anvendes til at lede udvælgelsen af informanter til brug for kvalitative interviews (p.422). Et lignende argument findes også hos Yin (2003) i relation til casestudieundersøgelser (pp.13f).

Fordelen ved at anvende kvantitative analyser til at udvælge informanter består i, at det sjældent tjener noget formål at udvælge informanter tilfældigt til interviews. Med udgangspunkt i Gary King, Robert O. Keohane og Sydney Verba foreslår Emmenegger og Klemmensen i stedet, at man anvender kvantitative analyser og eksisterende viden til at sikre maksimal variation i informanternes afhængige og uafhængige variable (Emmenegger & Klemmensen, 2010: p.422). Dette er fremhævet i figur 10 ved at den teoretiske analyse (blå firkant) sammen med spørgeskemadata er relateret til udvælgelse af informanter.

På den måde er udvælgelsen af informanter til interviews styret af en deduktiv arbejdsgang for at skabe så stor variation i informanterne som muligt. Variationen sikrer en bred tilgang til de forskellige aspekter, som er i spil i relation til motionsløberes barrierer for foreningsdeltagelse, som er den afhængige variabel.

Et overordnet parameter i udvælgelsen af informanter har således været uafhængige variable med betydning for foreningsdeltagelse. Viden herom er bl.a. opnået ved at inddrage datamaterialet fra Idans undersøgelse af motionsløbere, som er det bedst tilgængelige materiale at basere udvælgelsen på⁸⁰.

Selvom undersøgelsens datamateriale ikke er repræsentativ for danske motionsløbere og indeholder en række begrænsninger, er den anvendelig ikke mindst fordi, den har deltagelse af mange forenings- (n = 795) og ikke-foreningsløbere (n = 1.068) mellem 25 og 45 år. Det sikrer, at udvælgelsen af informanter er foretaget med baggrund i relativt mange respondenter.

Til at overkomme de væsentligste problemer i forbindelse med repræsentativitet, er undersøgelsen af danskernes sports- og motionsvaner til dels også inddraget⁸¹. Af Pilgaard's (2009) motionsvaneundersøgelse fremgår, at mænd er mere tilbøjelige end kvinder til at dyrke idræt i en forening, og at alder spiller en rolle for foreningstilknytningen. Yderligere viser Pilgaard's undersøgelse, at des længere uddannelse folk har og des større indkomst, desto større er sandsynligheden for at dyrke idræt i en forening (pp.102-105).

⁸⁰ Styrker og svaghed ved Idans spørgeskemaundersøgelse af motionsløbere gennemgås i den empiriske analyse omhandlende kvantitative testresultater i kapitel 6.

⁸¹ Udvælgelsen kunne også være foretaget alene med afsæt i den repræsentative undersøgelse af danskernes sports- og motionsvaner. Denne undersøgelse er dog ikke valgt, da der findes ret få respondenter, som er mellem 25 og 45 år og løber i forening (35 respondenter). I stedet er Idans undersøgelse af motionsløbere valgt, der som nævnt har deltagelse 795 foreningsløbere og 1.086 ikke-foreningsløbere mellem 25 og 45 år.

Fra foreningsdeltagelse generelt til motionsløbere

Variablene køn, alder, uddannelse og indkomst har således betydning for foreningsdeltagelse generelt og inddrages i nærværende analyser af motionsløbere. Desuden medtages også familiestatus i relation til at have hjemmeboende børn eller ej, samt civilstatus i form af, om man bor alene eller ej, som ifølge Idans motionsløberundersøgelse har betydning for foreningstilknytning (Forsberg, 2012b: p.90).

Udvælgelsen af informanter sker således på baggrund af en undersøgelse af de uafhængige variable køn, alder, uddannelse, indkomst, familiesituation og civilstatus' betydning for foreningsdeltagelse⁸². Da der kan eksistere spuriøse sammenhænge mellem én eller flere af de udvalgte baggrundsvariable udføres en binærregressionsanalyse for at finde frem til de baggrundsvariable, som har selvstændig betydning. Spuriøse sammenhænge beskriver, at sammenhængen mellem to variable afhænger af en tredje variabel, og at sammenhængen forsvinder, når der kontrolleres for den tredje variabel (Agresti, 1997: p.362).

Som forklaring på hvilke faktorer, der har indflydelse på foreningsdeltagelse anvendes en multivariat analyse (Agresti, 1997: p.383), hvor de ovennævnte seks uafhængige variable testes gennem en multipel regressionsmodel⁸³. De enkelte analysemodeller ekskluderer trin for trin, (model for model) de variable, der har den *svageste* forklaringskraft og insignifikant indflydelse på konstanten foreningsdeltagelse.

Modelsøgningen efter de variable, der kan forklare foreningsdeltagelse, fremviser, at de betydende variable er køn, alder og familiesituation. Modelanalysen viser således, at hverken indkomst, uddannelse eller civilstatus påvirker de undersøgte respondenteres foreningsdeltagelse.

De betydningsfulde variable er opstillet i tabel 3, hvor de er opdelt i de to svarmuligheder, som er anvendt i den binære regressionsanalyse⁸⁴ foretaget på data fra Idans undersøgelse af motionsløbere.

Tabel 3: De uafhængige variable informanter til interviews er valgt ud fra.

Uafhængig variable	Svar 1	Svar 2
Køn	Mand	Kvinde
Alder	25-35 år	<35-45 år
Familiesituation	Ingen hjemmeboende børn under 13 år	Mindst ét hjemmeboende barn under 13 år

⁸² Selvom informantudvælgelsen er styret af eksisterende litteratur, er det væsentligt at pointere, at den ikke tager højde for alle variable med betydning for foreningsdeltagelse. Udvælgelsen sker med afsæt i variable, som har vist sig at have betydning, men der findes formentligt også andre.

⁸³ Den multiple regressionsmodel indeholder alle de variable, som kan antages at påvirke den afhængige variabel. Den oprindelige model indeholder k-variable. I dette tilfælde er k lig med seks. Modellen holder alle variable undtagen én konstant og tester dermed, om den ikke-konstante variabel har betydning for den afhængige. De enkelte linjers hældninger angiver, om der eksisterer sammenhæng (Agresti, 1997: p.383). De variable, som ikke har betydning for den afhængige variabel, sorteres fra en efter en.

⁸⁴ Se ”Statistiske analyser”, ”Analyse 10” på vedlagte cd-rom.

Samlet set er det muligt at konstruere 16 forskellige kombinationer af henholdsvis motionsløbere i forening og uden for forening, og en fuldstændig afdækning af den mulige variation på de udvalgte variable ville således kræve 16 interviews. 16 interviews er for omfangsrigt for dette speciale og vil formentligt heller ikke være nødvendigt, da der er tale om kvalitative interviews, hvor muligheden for at spørge i dybden og øve fortolkning af hvert enkelt interview betyder, at repræsentativitet ikke er hensigten (Flyvbjerg, 2004: p.425).

Otte interviews

Af rekrutteringsmæssige hensyn og ud fra metodiske overvejelser udføres otte interviews. Overvejelser går på, at otte interviews giver mulighed for at skabe rig variation i relation til motionsløbernes foreningstilknytning ved at interviewe fire motionsløbere, som er medlem af en forening og fire, som ikke er.

Ud over at sikre lige repræsentativitet af foreningstilknytning i udvælgelsen af de otte informanter, har fokus også været på ens fordeling mellem mænd og kvinder. I relation til alder og familiestatus har jeg ladet mig guide af de muligheder, jeg har haft (hvilke personer har jeg kunne få adgang til), samtidig med at jeg har haft fokus på mest mulig variation i mine cases. De udvalgte informanters profiler i forhold til baggrundsvariable fremgår af nedenstående tabel. Informanterne er lovet anonymitet og navnene er fiktive.

Tabel 4: Informanters profil i forhold til baggrundsvariable.

Informant nr./navn	Baggrundsvariable
1. Kirsten	Ikke i forening, kvinde, 25-35 år, ingen hjemmeboende børn under 13 år
2. Ulla	Ikke i forening, kvinde, 25-35 år, ingen hjemmeboende børn under 13 år
3. Jens	Ikke i forening, mand, 25-35 år, mindst ét hjemmeboende barn under 13 år
4. Martin	I forening, mand, <35-45 år, mindst ét hjemmeboende barn under 13 år
5. Dan	I forening, mand, 25-35 år, ingen hjemmeboende børn under 13 år
6. Henriette	I forening, kvinde, <35-45 år, mindst ét hjemmeboende barn under 13 år
7. Mads	I forening, mand, <35-45 år, mindst ét hjemmeboende barn under 13 år
8. Maja	Ikke i forening ⁸⁵ , kvinde, <35-45 år, mindst ét hjemmeboende barn under 13 år

⁸⁵ Maja er på vej til at blive foreningsmedlem i en forening, hun selv er med til at starte op. Foreningen er ikke startet op endnu og i specialet er hun udvalgt som ikke-foreningsmedlem (Interview 8: 8).

Hvervning af informanter er sket gennem opslag på internettet⁸⁶. Både på hjemmesider som henvender sig specifikt til motionsløbere (www.dgi.dk), men også på hjemmesider, som ikke specielt henvender sig til motionsløbere (www.facebook.com). Se bilag 4 for informationsbrev.

Blandt de folk som har tilmeldt sig undersøgelsen, har jeg tilfældigt valgt informanter ud under hensyntagen til den variation i informanter, som ovenstående analyse har klarlagt. Det har samlet set ikke været svært at få informanter til at deltage, og jeg fik hurtigt en bruttogruppe på 20 informanter.

Det må forventes, at folk som indvilger i at deltage i et sådan interview har en speciel interesse i området og formentligt går mere op i motionsløb, end den almindelige danske motionsløber. Disse betingelser medtages i analyser og fortolkninger.

4.2.2 Induktiv metode

Mens den deduktive metode har til hensigt ud fra generelle betragtninger at sige noget om enkeltcases, forholder det sig omvendt med arbejdsgangen i den induktive metode. Her er sigtet ud fra dybdegående studier af enkeltcases at sige noget generelt f.eks. gennem teorigenerering (Bryman, 2004: pp.9f).

Eliteinterview

Selvom udvælgelse af informanter er placeret under opgavens deduktive del, fungerer interviews også efter en induktiv videnskabelig tankegang.

Interviews kan udføres efter forskellige modeller, og til at belyse min problemstilling bedst muligt har jeg valgt eliteinterviewet, som det præsenteres og beskrives af Harriet Zuckerman (1972).

En klar fordel ved eliteinterviewet er, at det er målrettet personer, som besidder en speciel viden på et område, og derved er specielt anvendelige til at belyse en given problemstilling. Den åbne tilgang, som jeg benytter, gør, at det bliver informanternes forståelser af et givent område, som bliver styrende for interviewsamtalen, og netop derfor er eliteinterviewet velegnet til at undersøge områder med begrænset eksisterende viden.

I min undersøgelse er elitepersoner motionsløbere, som tilhører eliten i den forstand, at de hver især er den bedste kilde til deres *egen* forståelse af organisering af motionsløb. De ved med andre ord bedst, hvorfor de agerer, som de gør i forhold til motionsløb, og på hvilken måde motionsløb giver mening for dem⁸⁷.

⁸⁶ Det er væsentligt at pointere, at ingen informanter er blandt min egen omgangskreds.

⁸⁷ Zuckerman har udarbejdet sin forståelse af eliteinterviewet ud fra sine interviews med nobelprismodtagere, som inden for videnskabens verden er eliten qua deres specielle ekspertviden. En eliteinformant behøver dog ikke at være på toppen af hierarkiet (Zuckerman, 1972: p.160). En eliteperson kan nemlig ifølge Vilfredo Pareto i en undersøgelsessammenhæng også være en person, som har den højeste indsigt på et specifikt område (Hacker, 1955: pp.325f). Således er motionsløbere eliten i forbindelse med viden om deres egen måde at organisere motionsløb på.

Ifølge Zuckerman (1972) er et afgørende element for et vellykket eliteinterview, at forskeren er velforberedt og vidende om interviewområdet⁸⁸. Forskerens intense forberedelse og akkumulering af viden er vigtig, fordi det til dels angiver over for den enkelte informant, at der er tale om et seriøst interview, og til dels fordi forberedelsen medfører, at informanten giver svar, som det ellers ikke ville have været muligt at frembringe. (pp. 164-165).

Zuckermans pointe i den forbindelse er, at interviews kan udføres mere direkte og uden for meget indledende og generel snak, og ifølge Joel D. Aberbach og Bert A. Rockmans, der også har anvendt eliteinterviewet, er det helt afgørende, at forskeren er bevidst om formålet med hvert enkelt interview. Som interviewer handler det dybest set om at gøre sig selv – og sin informant – klart, hvad det er, man gerne vil have ud af interviewet (Aberbach & Rockman, 2002: p.673).

I mine interviews har jeg derfor fokuseret på hurtigt at lade mine informanter forstå, at jeg har et klart fokus med at interviewe dem og hurtigt ledt dem ind på at fortælle mig om, hvilke perspektiver de har på organisering af motionsløb, og hvordan f.eks. deres hverdagsliv spiller ind herpå⁸⁹.

Udførelse af interview og spørgeguide

Jeg har i interviews fokuseret på at anvende åbne spørgsmål og har udført interviews ud fra en semistruktureret model (Bryman, 2004: p.113). Den åbne tilgang⁹⁰ er blevet udført med udgangspunkt i en spørgeguide (se bilag 3) med en opstilling af de væsentligste spørgsmål, som interviewene har kredset om.

Som undersøgelsesdesignet viser, er udarbejdelsen af spørgeguiden delvist baseret på hypoteserne fra den teoretiske analyse og dermed også delvist på det foregående litteraturstudie (se figur 10). Spørgeguiden kredser derfor om strukturelle og personlige faktorer, som specialets analysemodel opdeler barrierer i (se figur 8).

Anvendelsen af en semistruktureret model har sikret en bred afsøgning af informanternes forhold til barrierer for foreningsdeltagelse. Samtidigt har informanterne haft mulighed for at indgå i dybdegående og vidtrækkende forklaringer af deres måde at organisere motionsløb på, og jeg har desuden kunne sikre mig, at alle interviews er kommet omkring de vigtigste emner.

---

⁸⁸ Zuckerman studerede intenst de enkelte nobelprismodtagere inden interviews og fokuserede både på at opnå viden om den enkelte prismodtagers personlige historie ved at studere karriere- og livsforløb, samt at opnå indsigt og viden om selve ”objektet” (deres forskning), der er grund til, at de har modtaget prisen (Zuckerman, 1972: pp.163-164).

⁸⁹ Se f.eks. indledning til interview 8 (Interview 8: 2).

⁹⁰ Den induktive metode kan være mere eller mindre åben i den forstand, at jeg som forsker kan være helt åben og lade mig lede af mine informanter, eller alternativt kan jeg styre interviews gennem spørgsmål. Jeg har i specialet valgt mellemvej, og jeg har undervejs taget styringen i interviews for at holde informanter på sporet.

Jeg har undervejs i udførelse af interviews holdt mig orienteret om, hvorvidt informanterne svarer meningsfuldt på mine spørgsmål. Evnen til at forholde mig kritisk og spørge ind til informanternes forklaringer er undervejs i udførelsen af de enkelte interviews blevet større, idet jeg som interviewer har fået erfaring med hvert enkelt spørgsmål og dets mulige svar.

Metodiske overvejelser

Det semistrukturerede eliteinterview har ifølge Aberdach og Rockmans (2002) en væsentlig udfordring i relation til brugen af åbne spørgsmål (p.674). Problematikken består i, at meget åbne spørgsmål kan give anledning til, at informanternes fortællinger bliver så detaljerede, at det kan være svært at kode interviews og give data mening på et mere generelt plan efterfølgende (Aberbach & Rockman, 2002: p.674).

Selvom problemet reelt først opstår *efter* interviewet i selve kodningsprocessen, er det nødvendigt allerede under interviewet at være opmærksom herpå. Jeg har derfor bedt informanter om at reflektere over deres fortællinger, og jeg har gennem uddybende spørgsmål forsøgt at opnå en øget forståelse af deres fortællinger. Desuden har jeg ladet en del spørgsmål gå igen mellem interviews på en ret ens måde.

Det er f.eks. sket i forhold til informanternes egen vurdering af, hvor dedikerede motionsløbere de er, og hvordan de vil beskrive sig selv som motionsløbere. Konkret har jeg vist dem en dedikationsskala, som de skulle placere sig selv på, samt fremvist dem en række motionsløbertyper⁹¹. (Forsberg, 2012b: pp.132ff).

På den måde har jeg forsøgt at skabe de bedste muligheder for at kunne tolke og sammenligne deres fortællinger til brug for analysen.

4.2.3 Samspil mellem deduktiv og induktiv metode

Den deduktive metode er valgt sammen med den induktive, fordi de to metoder tilsammen sikrer det bedst mulige belysning af specialets problemstilling, og muligheden for at basere analyser og konklusioner på flere forskellige typer af datakilder er en helt central fordel og et argument for at anvende et multimetodedesign.

Kombinationen af flere metoder og datakilder kalder Alan Bryman (2004) for triangulering (p.275), som er særlig fordelagtig, når det undersøgte område er relativt ubeskrevet, som tilfældet er det med motionsløberes barrierer for foreningsdeltagelse. Konkret har metoderne suppleret hinanden i den henseende, at den deduktive metode er stærk til at bringe eksisterende videnskab i spil og til at pege på overordnede tendenser f.eks. gennem statistiske analyser. Modsat har metoden svært ved at tolke fund meningsfuldt, når den tilgængelige viden er begrænset.

---

⁹¹ Se bilag 2 for dedikationsskala og motionsløbertyper anvendt under interviews. Se desuden kode: "Dedikationsskala" og "Motionsløbertype" på vedlagte cd-rom

Her kan den induktive og mere dybdegående metode bidrage f.eks. gennem kvalitative interviews ved at blotlægge motionsløberes ønsker, ideer og opfattelser af barrierer og dermed øge forståelsen for de fundne tendenser. På den måde peger de statistiske områder på interessante emner at undersøge, mens interviews giver analyserne mening og er med til at højne forståelsesniveauet. På den måde har triangulering af metoder og datakilder været med til at øge kvaliteten og vidensniveauet om barrierer for foreningsdeltagelse (Bryman, 2004: p.275).

4.3 Vurdering af undersøgelsesdesign

Casestudiemetoden er blevet kritiseret for specielt at have problemer med verifikation og generalisering (Flyvbjerg, 2004). Flyvbjerg (2004) er uforstående over for kritikken, som han mener, skyldes misforståelser, og han har gjort sig til fortaler for, at casestudiemetoden får større anseelse.

Baggrunden for kritikken af casestudiemetoden er en generel metodediskussion om henholdsvis fordele og ulemper ved kvalitative studier baseret på få cases og kvantitative studier baseret på mange cases (Bryman, 2004: pp.286f). Casestudiemetoden behøver ifølge Yin dog ikke at være begrænset til udelukkende at bygge på kvalitative data og få cases, men kan også inddrage kvantitative studier med mange cases, som tilfældet er det i dette speciale – en forståelse som også findes hos Bryman (Bryman, 2004: p.49).

I det følgende diskuteres casestudiemetoden i relation til verifikation og generaliserbarhed, som omhandler, på hvilken måde specialets konklusioner om motionsløberes barrierer for foreningsdeltagelse kan bruges i relation til såvel motionsløbere bredt set og idrætsaktive generelt set (Bryman, 2004: pp.76f).

Diskussionens udgangspunkt er Flyvbjerg (2004), som betegner casestudiemetoden mere snævert end Yin, da Flyvbjerg primært fokuserer på casestudiet som et kvalitativt studie med få cases og ikke umiddelbart inkluderer eksempelvis kvantitative metoder⁹² (Flyvbjerg, 2004: p.424). For overblikkets skyld anvender jeg i det følgende ”kvalitativt studie” om Flyvbjergs forståelse af et casestudie.

4.3.1 Verifikation

Spørgsmålet om verifikation omhandler, hvorvidt forskeren i sin udvælgelse af informanter bevidst eller ubevidst kommer til at vælge informanter, som bekræfter de teoretiske hypoteser og overbevisninger (Flyvbjerg, 2004: p.428).

Analyser, som bekræfter f.eks. teoretiske forestillinger om barriere for foreningsdeltagelse, er ikke anvendelige i en bredere kontekst, hvis de kun fremkommer blandt de undersøgte individer. Kernen i

---

⁹² Flyvbjerg (2004) beskriver i forbindelse med muligheden for at generalisere statistiske studier som tilhørende kvantitativ metode, som han stiller over for mere dybdegående studier (p.424).

verifikationskritikken af kvalitative studier er relateret til udvælgelsen af informanter og bygger på, at udvælgelsen af informanter sker uden tilstrækkelig objektivitet (Flyvbjerg, 2004: p.420).

Et væsentligt element for at mindske problematikken relateret til verifikation går ifølge Bryman (2004) på at skabe transparens omkring informantudvælgelse (p.285). Herved er det muligt for læseren at vurdere, hvilken betydning udvælgelsen har for resultater. Desuden kan problematikken mindskes ved at tage udgangspunkt i eksisterende data i udvælgelsen, hvilket jeg som nævnt har gjort ved at anvend kvantitative spørgeskemadata.

Til trods for, at udvælgelsen af informanter til interviews har haft afsæt i spørgeskemadata forekommer informanterne meget dedikerede. Dette medtages i fortolkningen af specialets resultater. Det er ikke sikkert, at de samme konklusioner vil være gældende blandt mindre dedikerede motionsløbere.

4.3.2 Genrealiserbarhed

Det er midlertidigt ikke kun verifikation, der kan føre til problemer i forbindelse med generalisering. Også i relation til validitet er kvalitative studier blevet kritiseret. Validitet beskriver ifølge Bryman (2004), hvorvidt konklusioner holder vand og er gældende i andre tilfælde, end de undersøgte⁹³ (p.28f).

Kritikere af kvalitativ metode fremfører, at en sådan generalisering til flere individer end de undersøgte, ikke er mulig (Flyvbjerg, 2004: 420).

På linje med kritikken af verifikation mener Flyvbjerg, at der også her er tale om en misforståelse, som er baseret på, hvad formålet med et kvalitativt studie er. Flyvbjerg er ikke uenig i, at generalisering ud fra få cases er problematisk, men nærmere at diskussionen om generalisering er misforstået, idet målet med kvalitative studier ikke er generalisering. (Flyvbjerg, 2004: p.424).

Flyvbjerg (2004) mener i stedet, at mere fokus og anseelse bør gives til kvalitative metoder, fordi de gennem dybdegående kontekstafhængige studier af virkeligheden er med til at skabe forståelse for menneskelige handlinger og er værdifulde i skabelsen af teori (p.422).

Vil man ifølge Flyvbjerg (2004) blive ekspert på, hvilke barrierer motionsløbere har for foreningsdeltagelse, er det mere givtigt at undersøge få informanter til bunds og få forståelse for den kontekst, de agerer i, frem for alene at kigge på overordnede tendenser blandt mange løbere f.eks. via en spørgeskemaundersøgelse, hvor konteksten træder i baggrunden til fordel for generelle spørgsmål.

---

⁹³ Som nævnt tidligere baseres dette speciale på triangulering, hvilket ifølge Bryman (2004) er med til at forhøje validiteten i specialets analyser og konklusioner (p.275).

Kontekstafhængige studier skaber ifølge Flyvbjerg (2004) ”eksperter”, mens kontekstafhængige skaber ”begyndere” (p.421). En lignende forståelse findes hos Bryman (2004), som skriver, at *”fundene i kvalitative studier skal generaliseres til teori frem for populationer”* (min oversættelse) (p.285).

Fra generalisering til teoriopbygning

Til trods for, at generaliserbarhed i form af at gå fra stikprøve til population ikke er interessant i forbindelse med kvalitative studier, så er validitet stadig et væsentligt forskningskriterium. Konkret i relation til casestudiet anvender Yin begrebet ”analytisk generalisering”, som han sætter i forbindelse med ekstern validitet, der omhandler, hvorvidt *”generelle resultater kan bruges til en bredere teori”* (min oversættelse) (Yin, 2003: p.37).

Yin argumenterer på linje med Bryman og Flyvbjerg, at formålet med casestudiet er, at det skal bruges til at udvikle teorier, og at resultater på baggrund af kvalitative studier fortæller noget om mønstre og sammenhænge, som giver anledning til teoriopbygning og videre undersøgelser.

Gennem yderligere undersøgelser i andre kontekster er det muligt at teste studiers validitet⁹⁴, og des flere forskellige kontekster teoriopbygning er baseret på, des mere valid er teorien (Yin, 2003: pp.37f).

Samlet set betyder det, at dette speciale begrænser sig til at undersøge barrierer blandt motionsløbere, og ud fra specialets konklusioner er det ikke muligt generelt at sige, hvilke barrierer motionsløbere generelt set har for foreningsdeltagelse. Dog er det muligt at pege på barrierer, som giver anledning til videre forskning.

Netop processen med at identificere barrierer påbegyndes i næste kapitel, som er funderet på en teoretisk analyse.

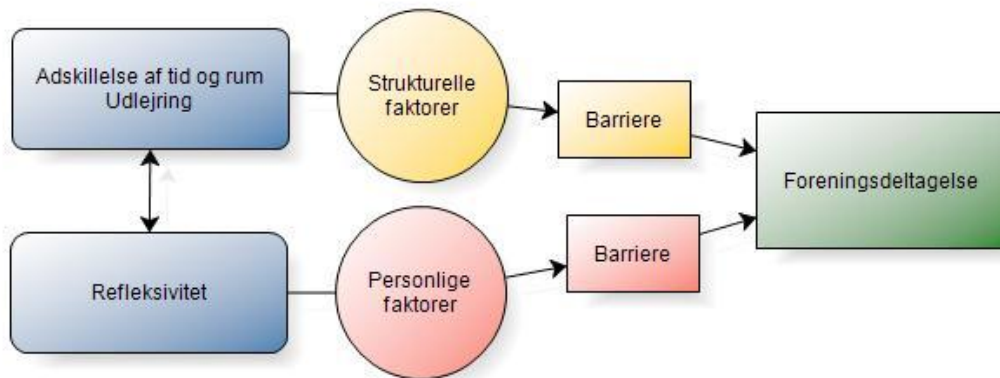
---

⁹⁴ Et af Yins væsentligste argumenter for, at generalisering ikke er muligt bygger på, at det ikke er muligt at undersøge alle mulige faktorer, som kan påvirke den afhængige variabel, hvilket Yin (2003) beskriver som et problem relateret til intern validitet (p.36).

Kapitel 5: Teoretisk analyse og konstruktion af hypoteser

Formålet med den teoretiske analyse i nærværende kapitel er ud fra en deduktiv arbejdsgang at konstruere hypoteser om barrierer for foreningsdeltagelse blandt motionsløbere. Afsættet for den teoretiske analyse er den teoretiske gennemgang af Giddens' teori i kapitel 3, som mandede ud i nedenstående analysemodel (se figur 11).

Figur 11: Specialets analysemodel fremfører, at strukturelle og personlige faktorer kan føre til barrierer for foreningsdeltagelse (figur 8 fra kapitel 3).

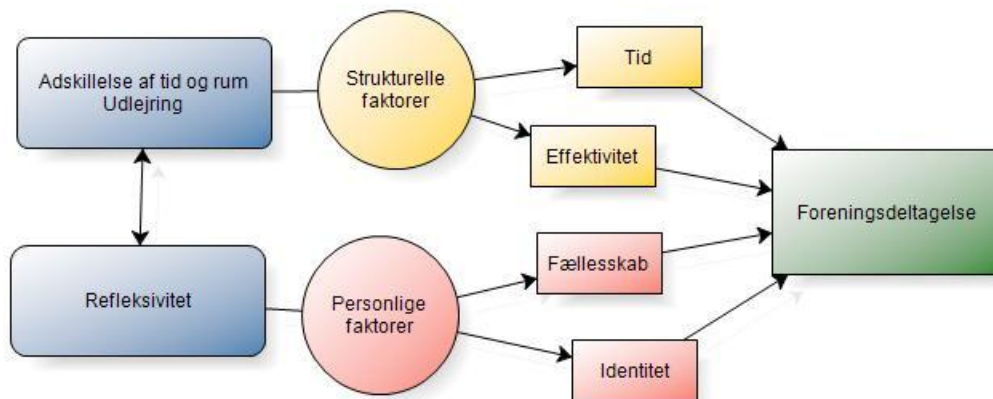

Figuren er konstrueret via NVivo.

Koblingen mellem Giddens' dynamikker ved det senmoderne samfund og de strukturelle og personlige faktorer skal nu diskuteres og defineres nærmere gennem inddragelse af eksisterende viden (f.eks. undersøgelser, rapporter og anden litteratur). Med afsæt i strukturteorien er formålet at undersøge, hvilke barrierer for foreningsdeltagelse, der eksisterer blandt motionsløbere.

Bevægelsen fra Giddens' teori til egentlige operationaliserbare begreber i relation til strukturelle og personlige faktorer sker gennem begrebsparrerne tid og effektivitet samt fællesskab og identitet. Begrebsparrerne udvikler og fuldender analysemodellen, som er vist i figur 12.

Figur 12: De strukturelle og personlige faktorer operationaliseres gennem begrebsparringene tid og effektivitet samt fællesskab og identitet.

Figuren er konstrueret via NVivo.

Argumentationen for, at netop begreberne tid, effektivitet, fællesskab og identitet er valgt, blev forklaret i litteraturstudiet i specialets indledning (kapitel 1), hvor det blev fremhævet, at tid og effektivitet står centralt i DIF og DGI's tilgang til voksenmotionister, mens fællesskab og identitet spiller en rolle som motiv for at blive idræts- og foreningsaktiv.

Endvidere argumenteres yderligere for baggrunden bag udvælgelsen i den teoretiske analyse⁹⁵, som fremviser, hvorledes begreberne kommer i spil. Og herunder hvorfor de er relevante at tage udgangspunkt i som barrierer.

Den teoretiske analyse munder ud i syv hypoteser fordelt på de fire begreber, som udgør et samlet udgangspunkt for den empiriske analyse. Desuden spiller hypoteserne og den teoretiske analyse en væsentlig rolle i konstruktionen af spørgeguide til interviews (se figur 10).

5.1 Strukturelle faktorer

Som angivet opdeles de strukturelle barrierer i de operationaliserbare begreber tid og effektivitet, som primært er frembragt gennem Giddens' forståelse af adskillelse af tid og rum og udlejring (se figur 12).

5.1.1 Tid

"Jeg har jo ikke tid til mere. ... Hvis jeg kunne gøre det, så ville jeg træne meget mere. Men jeg har to små børn, og jeg har et arbejde. Og jeg presser den vidst rimelig meget" (Interview, 4: 24).

⁹⁵ En teoretisk analyse defineres i denne opgave, som en analyse, der bygger på etableret viden. Analyse betegner en systematisk proces, som opdeler et emne eller en case i forskellige bestanddele (Reinecker & Jørgensen, 2004: p.292). Den teoretiske analyse betegner således en opdeling af Giddens' teori i en række bestanddele med fokus på at beskrive, hvordan Giddens' teori kan få betydning for motionsløbere og foreningsdeltagelse som emne ved at inddrage etableret viden.

Som Jakob fortæller, så påvirker tid hans løb og fungerer som en barriere for, hvor meget han får trænet. I det følgende er fokus på, hvordan tid kan fungere som barriere for foreningsdeltagelse.

Tid og idrætsdeltagelse

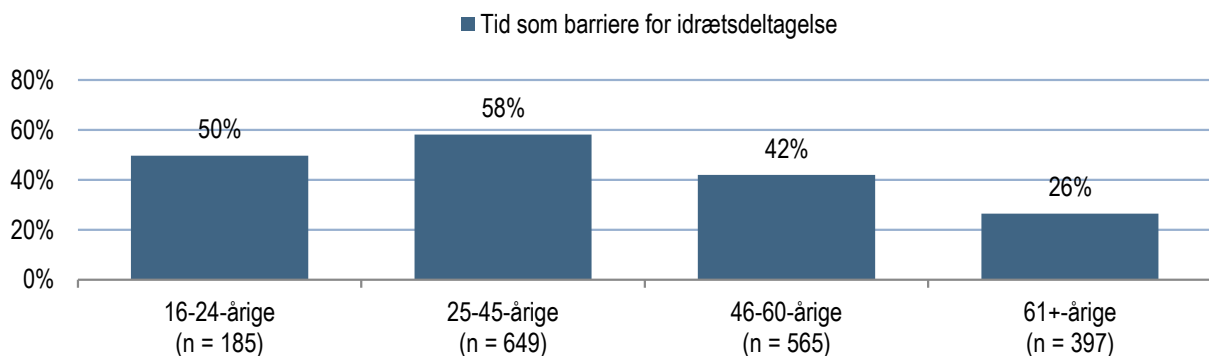
Inden der zoomes ind på motionsløberes foreningsdeltagelse, er fokus først på generelle barrierer over for idrætsdeltagelse. Som det også blev fremført i forbindelse med teorivalg, tjener generel viden om idrætsdeltagelse som et udgangspunkt for at studere foreningsdeltagelse blandt motionsløbere.

Generelt betragtet er mangel på tid den primære barriere for at folk er idrætsinaktive. Desuden viser den seneste undersøgelse af danskernes idrætsdeltagelse, at mangel på tid – eller tid som barriere – fremstår mere udtalt blandt 25-45-årige inaktive sammenlignet med inaktive i andre aldersgrupper⁹⁶ (Pilgaard, 2009: p.54).

Dette viser analyser⁹⁷ baseret på de 1.796 respondenter i den seneste undersøgelse af danskernes sports- og motionsvaner, som *ikke* er idrætsaktive. I spørgeskemaet blev de inaktive spurgt til, hvorfor de ikke dyrker idræt, og i forbindelse med tid kunne respondenterne angive, at tid var en barriere, fordi tiden gik til arbejde, familie og/eller andre fritidsaktiviteter⁹⁸.

Figur 13 viser en sammenlægning af de tre forskellige tidsrelaterede årsager og angiver, hvor stor en procentdel inaktive inden for de fire aldersgrupperinger, der angiver mindst én af de tre tidsårsager som grundlag for deres inaktivitet.

Figur 13: Det er specielt de 25-45-årige, som mener, at manglen på tid er grunden til, at de ikke dyrker idræt.

Kilde: Egne analyser baseret på Idrættens Analyseinstitut (2007).

⁹⁶ Desuden viser analyser, at tendensen med manglende tid blandt voksenmotionister også slår igennem, når der analyseres på tidsforbruget på idræt. De 25-45-årige idrætsaktive voksenmotionister er de danskere, der bruger færrest timer på sport og motion på ugebasis af alle aktive (Pilgaard, 2009: p.31).

⁹⁷ Se ”Statistiske analyser”, ”Analyse 4” på vedlagte cd-rom

⁹⁸ Spørgeskemaet spurgt de inaktive, hvorfor de ikke dyrker idræt, og i forbindelse med tid kunne respondenterne angive, at tid var en barriere, fordi tiden gik til arbejde, familie og/eller andre fritidsaktiviteter. Spørgsmål 57 (svar d, e, f). Se ”Statistiske analyser” på vedlagte cd-rom for spørgeskema.

Som figuren viser, er tid som barriere mest udtalt blandt de 25-45-årige. 58 pct. af 25-45-årige angiver mindst én af de tre tidsrelaterede barrierer som årsag til at inaktiv. Til sammenligning er det 50 pct. af de 16-24-årige, 42 pct. af de 46-60-årige og 26 pct. af de 61+-årige.

I det følgende er fokus på at definere tid, og med baggrund i heri opstille hypoteser om, hvorledes tid kan spille en rolle som barriere for foreningsdeltagelse.

Definition af tid

Tid kan ifølge ”Dictionary of Sociology” opsplittes i fysisk og social tid. Fysisk tid defineres og styres af biologien og miljøet og omhandler jordens bevægelse, lysets forandring gennem dagen og ældningsprocessen hos dyr, planter og mennesker. Modsat beskæftiger den sociale tid sig med konstruktionen og konsekvenserne af menneskelige aktiviteter, som er organiseret rundt om og får mening i relation til tid. Det vidner konstruktionen af kalendere, uger og tidszoner om, som påvirker det enkelte menneskes hverdag og livsforløb (Scott & Marshall, 2009).

Tidens adskillelse fra rummet, og deraf etableringen af den sociale organisering af tid, er et vigtigt fundament i Giddens’ teori, som er et resultat af den gradvise adskillelse mellem den fysiske og sociale tid. Den sociale organisering af tid er ikke kun et objektivt fænomen, men en social konstruktion, der fungerer som et centralt og strukturerende element, som er så naturligt, at stort set ingen i dagligdagen reflekterer over tidens betydning. Inden for sociologien er begrebet modsat et velundersøgt emne (Nowotny, 1994: p.7).

Individuel og fælles tid

Professor i sociologi Helga Nowotny hører til de sociologer, der har undersøgt tidens sociale betydning nærmere ud fra en undren over, hvorfor nogle mennesker har meget tid, andre lidt tid, mens andre slet ingen tid har (Nowotny 1994: p.7).

Nowotny nuancerer og videreudviklinger forståelsen af den sociale tid. Til dels eksisterer en *fælles*, universel og objektiv tid (”fælles tid”) samtidigt med, at der til dels eksisterer en *individuel* og subjektiv tid (”individuel tid”). Ifølge Nowotny (1994) var den ”fælles tid” klart dominerende frem til slutningen af 1800-tallet og begyndelsen af 1900-tallet, hvorefter ”individuel tid” har fået større betydning (p.28).

I præ-moderne samfund eksisterede hverken ure eller tegn til at angive tiden, og individer orienterede sig derfor primært efter den ”fælles tid”, som kunne registreres gennem årstidernes forandring og forskelle i lysniveau mellem dag og nat. Tidsmåling mellem forskellige grupper var ikke sat på social formel, og der herskede vidt forskellige måder at beregne tid og indrette hverdagen på mellem forskellige byer, regioner og lande.

Dette forandres med armbåndsurre og kalenderes indtog og inddelingen af verden i tidszoner, som skabte en ny overordnet strukturel ramme for ”fælles tid”, der var med til at ensarte det sociale liv på tværs af geografiske områder. Samtidigt muliggjorde armbåndsuret, at ”individuel tid” fik en større betydning, da det blev muligt for hvert enkelt individ selv at holde styr på tiden og tilrettelægge dagen herefter (Nowotny, 1994: pp.36-37).

Opfattelsen af tid

I ”Tendenser i tiden” har Mette Jensen (2001)⁹⁹ gennem sine analyser af menneskers mobilitet og transport i nutidens samfund konkret beskrevet, hvordan denne udvikling påvirker individet. Jensen antager som Nowotny, at tid er en social konstruktion, der kan deles i ”fælles tid” og ”individuel tid”, og hun præsenterer en interessant udbygning af forståelsen af ”individuel tid”.

Jensen (2001) mener, at tidens individuelle karakter betyder, at tid opfattes forskelligt mellem individer, og at tid derfor underlægges en kvalitetsmæssig vurdering, hvorved der findes god og dårlig tid. Desuden pointerer Jensen, at opfattelsen af, om tid går hurtigt eller langsomt, varierer mellem individer til trods for, at tiden objektivt set er ens for alle (p.51).

Nowotny anvender en lignende opdeling og taler om en eksternt standardiseret form og en internt oplevet form for tid. Den eksterne tid refererer til den fælles verdensomspændende tid, der har en vis strukturerende rolle på det enkelte individs hverdag, mens den internt oplevede tid referer til individets *egen* opfattelse af tid.

Ovenstående gennemgang giver anledning til at opstille hypotese 1, som har udgangspunkt i, at det er opfattelsen af tid, som er afgørende for foreningsdeltagelse. Det er således det enkelte individs opfattelse af tid frem for det faktiske antal af timer og minutter brugt på eksempelvis arbejde/studie, der fungerer som en barriere for foreningsdeltagelse:

Hypotese 1: Der er ingen sammenhæng mellem tidsforbrug på arbejde/studie og motionsløberes foreningsdeltagelse.

Det faktuelle tidsforbrug på arbejde/studie (antal timer per uge) er ikke en barriere for foreningsdeltagelse. Det er opfattelsen af tid i hverdagen, som påvirker foreningsdeltagelse.

Tidens strukturering af hverdagen

Det enkelte individs opfattelse af tid afhænger delvist af ”fælles tid”. ”Fælles tid” omhandler samfundets sociale organisering af dagligdagen i f.eks. morgen, formiddag, middag, eftermiddag og aften og angiver dermed en periodisering, der i form af ”hukommelsesbaner” er med til at strukturere individers

⁹⁹ Selvom Jensen interesserer sig for transport, er hendes arbejde med tid relevant at inddrage i dette speciale, da hendes arbejder fortæller, hvorledes individer opfatter tiden i det senmoderne samfund.

dagligdagshandlinger (Giddens, 1979: p.64), idet visse aktiviteter, som eksempelvis at gå på arbejde eller i skole, typisk hører til visse perioder.

Den ”fælles tid” kan således betegnes et overvejende begrænsende element i det omfang, at visse handlinger er mere sandsynlige på visse tidspunkter. Til trods for at ”individuel tid” klarlægger, at individet potentielt set organiserer sin egen tid, så angiver ”fælles tid”, at denne organisering bl.a. sker i relation til det omkringliggende samfund.

På den måde afhænger individets organisering af sin egen tid, og herunder mulighed for at være foreningsmedlem, af samspillet mellem ”fælles tid” og ”individuel tid”. Dette samspil kan variere fra individ til individ, hvilket eksempelvis kommer til udtryk ved, at individer definerer tid forskelligt i relation til, om tiden er god eller dårlig, og om de har meget eller lidt tid i hverdagen (Jensen, 2001: p.51).

Forældre har specielt mangel på tid til idræt

Det enkelte individs hverdagsbetingelser har på den måde betydning for, hvordan tid defineres. Det kan bl.a. ses ved, at mangel på tid er specielt udbredt blandt inaktive voksenmotionister sammenlignet med inaktive i andre aldersgrupper (se figur 13).

Ifølge breddeidrætsudvalgsbetænkningen er det forårsaget af, at mange voksenmotionister er forældre, idet børn i hjemmet påvirker forældrenes idrætsdeltagelse negativt. Det skyldes, at det kan være svært at få børn passet, som er nødvendigt for at finde tid til idræt (Kulturministeriet, 2009: p.172).

Det giver anledning til at opstille hypotese 2. Da forældre er mindre idrætsaktive end ikke-forældre (Pilgaard, 2009: pp.201f), kunne det indikere, at børn i hjemmet påvirker opfattelsen af at have tid til en forening. ”Fælles tid” bliver dermed en barriere for foreningsdeltagelse. Det undersøges via hypotese 2:

Hypotese 2: Motionsløbere med hjemmeboende børn under 13 år¹⁰⁰ har mindre sandsynlighed for at være foreningsmedlemmer end motionsløbere uden hjemmeboende børn

Struktureringen af hverdagens elementer i relation til ”fælles tid” påvirker foreningsdeltagelse hos motionsløbere med børn negativt, da børnenes hverdag er en barriere for foreningsdeltagelse.

5.1.2 Effektivitet

”Det er følelsen af, at man har givet alt, hvad man har. Har været ude på grænsen. ... Jeg føler mig ikke brugt nok ved bare at løbe halvanden time i roligt tempo. Der er mere for pengene, når man har givet den gas” (Interview 7: 12,13).

¹⁰⁰ 13 år er valgt, fordi Idans motionsløberundersøgelse alene har spurgt ind til, om der er hjemmeboende børn under 13 år i hjemmet. Se ”Statistiske analyser” på vedlagte cd-rom for spørgeskema, spørgsmål 56.

Som Søren fortæller, er den effektive træning med muligheden for at give sig fuldt ud helt afgørende for, at han dyrker motionsløb. Søren nyder, at føle sig ”brugt”, når turen er ovre. Det sker ikke, hvis han løber i roligt tempo.

Sørens fortælling introducerer forståelsen af effektivitet i dette speciale. I det følgende udfoldes forståelsen af effektivitet med henvisning til ”economic man”, hvorefter fokus er på at konstruere hypoteser og hermed indkapsle, hvorledes effektivitet kan føre til barrierer for foreningsdeltagelse.

Economic man

En hoveddynamik ved det senmoderne samfund er udlejring og etableringen af ekspertsystemer. Giddens’ fremstilling heraf kan ses som et udtryk for fokus på effektivitet og profit. Gennem ekspertsystemer opstilles systemer, som gør individers kommunikation og handlinger nemmere, og opgaver som ellers er komplekse kan udføres lettere. På den måde bygger ekspertsystemerne på en indgroet logik om forbedring, og om at producere mere med færre ressourcer eller på kortere tid for at maksimere profit.

I forbindelse med den øgede fokusering på fremskridt og profit opstår betegnelsen ”economic man”¹⁰¹, som er et rationelt tænkende individ, der ud fra egeninteresse og information træffer den mest rationelle beslutning og optimerer sit udbytte (Andersen, 1996: pp.36-37).

”Economic man” er ikke nødvendigvis koblet til økonomiens verden alene, og anvendes i dette speciale som betegnelse for en tankegang. Udbyttet, der skal effektiviseres, behøver ikke være økonomisk, men kan også omhandle andre områder. I det følgende er fokus på, hvilke mål motionsløbere har med at dyrke motionsløb.

Idræt for sundhedens skyld

At dyrke idræt for sundhedens skyld er en betydelig fællesnævner blandt idrætsaktive generelt set, og Idans undersøgelse af motionsløbere viser, at sundhed spiller en stor rolle for motionsløbere. Hele 94 pct. af de undersøgte motionsløbere angiver i Idans motionsløberundersøgelse, at de til dels løber for sundhedens skyld¹⁰² (Forsberg, 2012b: p.120).

Denne kobling mellem idræt og sundhed har eksisteret længe og kan observeres helt tilbage til 1900-tallets begyndelse. Det til trods har koblingen først vundet indpas inden for idrætsforskningen de senere år (Hansen, 2010). Med afsæt i breddeidrætsudvalgsbetænkningen argumenterer professor ved Institut for Idræt

¹⁰¹ ”Economic man” er en teoretisk konstruktion og individer besidder sjældent al nødvendig information for at træffe det rationelle valg. Til at indfange den begrænset viden anvendes betegnelsen begrænset rationalitet, som beskriver, at det enkelte individ med afsæt i den begrænsede viden træffer det mest rationelle valg (Andersen, 1996: pp.124-125).

¹⁰² At løbe for sundhedens skyld er opdelt i tre forskellige udsagn: Jeg løber for konditionens skyld, jeg løber for at holde mig sund og rask eller jeg løber for at holde vægten/tabe mig. Spørgsmål 22 (svar 1, 2, 8). Se ”Statistiske analyser” på vedlagte cd-rom for spørgeskema.

og Biomekanik ved Syddansk Universitet, Jørn Hansen, for, at idræt og sundhed i dag er blevet så sammenkædet i stat og kommuner, at der eksisterer en direkte kobling mellem de to politikområder.

Når der i dag tales om sundhed, så tales der *også* om idræt og omvendt. Hansen (2010) benævner denne sammenkædning en "sundhedsdiskurs", som konkret kommer til udtryk gennem statens ønske om mere idræts- og motionsaktive borgere, idet idræt og motion tildeles en instrumentel rolle og anses for at være sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende (p.10).

Konkret sker det bl.a. gennem angivelser af, hvor meget fysisk aktivitet der skal til for at sikre et sundt liv (Hansen, 2010: pp.16-17; Apollo, 2010: p.132). Et eksempel herpå er Sundhedsstyrelsens rapport "Fysisk aktivitet – håndbog om forebyggelse og behandling", som med baggrund i evidensbaseret forskning og viden anbefaler, at voksne danskere skal udføre mindst 30 minutters moderat til højintensiv fysisk aktivitet om dagen¹⁰³ (Sundhedsstyrelsen, 2011: p.50).

Sundhedsdiskursen har fået en række idrætsanalytikere og -forskere til at interesse sig for, hvorledes årsager til at dyrke idræt påvirkes. Idrætsanalytiker Kasper Lund Kirkegaard mener, at det sundhedsdiskursive fokus har skabt en uheldig opdeling inden for idrætsforskningen, idet bevæggrundene for at dyrke idrætsaktiviteter er blevet opdelt i, at idræt enten dyrkes af lyst eller pligt¹⁰⁴ (Kirkegaard, 2010a: p.99).

Kirkegaard er specielt imod opdelingen, fordi den uden forskningsmæssig evidens antager, at den lystbetonede idræt tilhører traditionelle idrætsgrene, mens de mere pligtbetonede idrætsformer er blevet koblet til forskellige former for individualiserede motionsidrætter (Kirkegaard, 2010a: p.105). Hvorvidt Kirkegaard har ret i sin kritik af idrætsforskningen, er ikke det primære fokusområde i nærværende sammenhæng, men det er derimod opdelingen i traditionelle og motionsprægede idrætsformer.

Sundhed og motionsidrætter

En sådan opdeling ses også tydeligt i idrætsforsker Knud Larsens studier af udviklingen i danskernes idrætsvaner de seneste 60 år. Larsens analyser viser, at danskerne har bevæget sig fra de mere traditionelle idrætsaktiviteter som fodbold, håndbold og badminton organiseret i forening til mere selvorganiserede og motionsprægede idrætter som motionsløb, cykling og styrketræning (Larsen, 2003a: pp.40-41; Pilgaard, 2009: pp.65-68).

¹⁰³ Allerede siden 1980'erne begyndte man at udgive anbefalinger, som er tydelige eksempler på sammenkædningen mellem idræt og sundhed. Fremkomsten skal ses i forbindelse med den eksplosive stigning i offentlige udgifter i relation til livsstilssygdomme, og statslige initiativer som "Regeringens forebyggelsesprogram" fra 1989 (Sundhedsministeriet, 1989), og VK-regeringens sundhedsprogram "Sund hele livet" fra 2002 (Regeringen, 2002) er blandt de fremmeste eksempler på statens ønske om at begrænse offentlige sundhedsudgifter ved at påvirke danskerne til at tage ansvar for egen sundhed gennem idræt og fysisk aktivitet.

¹⁰⁴ Se evt. artiklen "Paletten af løbetilbud skal gøres bredere" for en anvendelse af lyst og pligt i relation til motionsløb (Forsberg, 2012c).

Det er nærliggende at undersøge, om denne bevægelse fra traditionelle idrætsformer til motionsprægede idrætter organiseret på egen hånd frem for i forening også gør sig gældende blandt motionsløbere og fungerer som barrierer for foreningsdeltagelse.

Er foreningen med andre ord en upassende organiseringsform for motionsløbere, der fokuserer intenst på sundhed? Og er et intenst fokus på sundhed derved en barriere for foreningsdeltagelse? Disse spørgsmål giver anledning til at opstille hypotese 3:

Hypotese 3: Des mere motionsløbere fokuserer på sundhed, des mindre er sandsynligheden for, at de er medlem af en forening.

Fokus på sundhed har medført fremvækst af forskellige former for motionsidrætter, som i mindre grad end andre idrætsformer er organiseret i idrætsforeninger (Larsen, 2003a). Det indikerer, at udøvere, som fokuserer på sundhed, ikke finder foreninger relevante som arrangør af deres idrætsaktivitet.

Selvorganiseret idræt: den effektive organiseringsform

Fokuseringen på sundhed har medført, at effektivitet i form af kalorieforbrænding er kommet på dagsorden i forbindelse med idræt (Kirkegaard, 2010a: p.105).

Kalorier og kalorieforbrug medfører sammen med samfundets intense fokus på et sundt og ikke-overvægtigt legeme, at idrætsformer er blevet underlagt en rationel tankegang, hvor et kriterium i ”economic mans” valg af idrætsform er blevet aktivitetens kaloriemæssige forbrug.

En sammenhæng som bl.a. kan måles gennem antallet af kalorier, som en motionsløber kan forbrænde på et givent tidsrum, og motionsløbere agerer således i relation til ”economic man”.

Effektivitet og tredje halvleg

I en behandling af fællesskabsformer inden for idræt anvender Jens-Ole Jensen begrebet ”tredje halvleg”, der kan bruges til at nuancere forståelsen af effektivitet i forbindelse med valg af organiseringsform.

Med ”tredje halvleg” ønsker Jensen (2006) at indfange de praktiske og sociale aktiviteter, der ikke er indbygget i idrætsaktiviteten, men udspiller sig i forbindelse hermed (p.150). Jensen anlægger en bred forståelse af begrebet og medtænker således også tid brugt på transport, bad, omklædning og lignende i forbindelse med idrætsudøvelse. Desuden indgår forskellige former for institutionaliserede aktiviteter som julefrokost, stævner og møder, som det forventes, at foreningsmedlemmerne deltager i (Jensen, 2006: p.150).

”Tredje halvleg” skal på den måde forstås som tid relateret til idrætsudførelsen, uden at tiden reelt set går på at være idrætsaktiv. Et eksempel på den ”tredje halvleg” i en motionsløbsforening kan være de ti minutter,

der bruges på diverse fællesbeskeder inden selve løbetræningen påbegyndes, og at det efter træningen forventes, at man bliver 15 minutter og snakker lidt om træning og er social med de andre motionsløbere.

Ud fra et effektivitetsmæssigt perspektiv er de 25 minutter viet til ”tredje halvleg” med til at sænke løbetræningens effektivitet og kalorieforbrug, og det er interessant at undersøge, om visse motionsløbere holder sig væk fra foreningerne, fordi de finder, at foreningen er for ineffektiv¹⁰⁵.

I et strukturationsmæssigt perspektiv kunne en sådan uoverensstemmelse eksempelvis skyldes, at foreningsmedlemmerne, som producerer og reproducerer foreningens sociale system (de ”overordnede”), i mindre grad end ikke-foreningsløbere (de ”underordnede”) fokuserer på effektiv træning?

Det giver anledning til at opstille hypotese 4 med baggrund i, om foreningen sammenlignet med andre organiseringsformer betragtes som en mindre effektiv organiseringsform, hvorved effektivitet kan fungere som en barriere:

Hypotese 4: Des mere motionsløbere fokuserer på effektiv træning, des mindre er sandsynligheden for, at de er medlem af en forening.

Motionsløbere som vægter effektiv træning uden tidsspilde oplever barrierer for foreningsdeltagelse, fordi de opfatter foreningen som en ineffektiv organiseringsform (f.eks. på grund af ”tredje halvleg”) sammenlignet med at løbe alene.

5.2 Personlige faktorer

”Jeg har nok en forventning om, at der ikke er nogen, som starter med at løbe i motionsklub som 30-årig... Dem der løber i motionsklub, det er dem, der har løbet der i 20 år... Så derfor er det også en forventning om, at det er nogle, som er supertrimmet og fuldstændig med på beatet og har styr på det”. (Interview, 3: 31).

Jens’ forestilling om, hvorledes hans egen identitet passer til det fællesskab, der findes i en forening illustrerer, at det ikke kun er strukturelle faktorer, som kan føre til barrierer. En forventede uoverensstemmelse mellem egen identitet og foreningsmedlemmernes, kan også tænkes at være en barriere for foreningsdeltagelse blandt ikke-foreningsaktive.

Dette er i fokus i det følgende gennem begreberne fællesskab og identitet. De to begreber er primært frembragt med afsæt i Giddens’ beskrivelse af refleksivitet (se figur 12).

¹⁰⁵ Jensen (2006) peger i sin afhandling på, at tredje halvleg specielt gør sig gældende i foreninger sammenlignet med kommercielt organiseret idræt. Volleyballspillere i idrætsforeninger bruger mere tid på ”tredje halvleg” end fitnessudøvere i kommercielle centre (p.165).

5.2.1 Fællesskab

Som det i definitionsafklaringen blev fremført, spiller fællesskab i forbindelse med motionsløb en rolle blandt visse motionsløbere, som det også er tilfældet blandt idrætsaktive generelt¹⁰⁶ (Ottesen & Ibsen, 1999: p.37). Til at nuancere og øge forståelsen af fællesskab inddrages Émile Durkheim.

Durkheims arbejde med fællesskabsformer kommer til udtryk i hans studie af den sociale arbejdsdeling, hvor Durkheim undersøger, hvorledes differentierede samfund med høj arbejdsdeling kan opretholde social integration (Durkheim, 2000: p.7). Selvom værket stammer fra 1893 forekommer det stadig relevant, og i dette speciale anvendes dynamikken mellem mekanisk og organisk solidaritet og fællesskabsformer som en ramme til at analysere individets valg af idrætsorganisering.

Fra det traditionelle og forudbestemte fællesskab til det selvbestemte

Med afsæt i Durkheims forståelse af fællesskab konstrueres et kontinuum baseret på individets handlefrihed (se figur 14). I den ene ende af kontinuummet findes fællesskaber baseret på mekanisk solidaritet. Disse fællesskaber er afgrænsede og forudbestemte og er specielt dominerende i før-moderne samfund præget af kollektiv bevidsthed (Durkheim, 2000: p.100).

Disse fællesskaber opstår og kredser ifølge Durkheim omkring familien og slægten, og arbejdet er lokaliseret i og omkring lokalsamfundet. Det er derfor også naturligt, at arbejdslivet er tilrettelagt her indenfor med lav specialisering i produktionen til følge (Durkheim, 2000: pp.139f).

Figur 14: Kontinuum for fællesskab. Valg af fællesskab er i mindre grad bestemt af traditionen i samfund baseret på organisk solidaritet sammenlignet med mekanisk.

Figuren er konstrueret via NVivo.

Individerne inden for de små samfund ligner og kender hinanden, hvilket ifølge Durkheim skaber en form for lim, der knytter individerne tæt sammen, og det enkelte individ er i høj grad begrænset af fællesskabet og dets beslutninger. Det typiske livsmønster for det enkelte individ er på den måde et resultat af

¹⁰⁶ I Ottesen og Ibsens (1999) undersøgelsen af fire danske kommuner fra 1999 angiver 25 pct., at de dyrker idræt for fællesskabets skyld, mens 27 pct. gør det for at få nye venner.

lokalsamfundet, og gennem tradition og opvækst er individets fællesskabsformer nærmest forudbestemt. Individets handlefrihed er dermed lav (se figur 14).

I den anden ende af kontinuummet findes fællesskaber baseret på organisk solidaritet, som i højere grad er selvbestemte og et kendetegn ved det senmoderne samfund. Den øgede specialisering i produktionsapparatet og arbejdsdelingen medfører ud over svækkelsen af den kollektive bevidsthed ifølge Durkheim (2000) også en øget individualisering, idet individerne deltager i stærkt specialiserede aktiviteter (p.140).

Specialiseringen gør individerne mindre fastbundet til et givent lokalområde og de samme stabile sociale grupper, og individerne tvinges i mindre grad ind i et fast livsmønster styret af traditionen sammenlignet med de tidligere samfund.

Denne forandring medfører, at de enkelte individer indgår i flere forskellige relationer med andre individer, som ikke ligner hinanden, og dermed opløses den lim, der binder individerne sammen.

Da individerne ikke tvinges ind i et fast livsmønster, er fokus i højere grad på personlige prioriteringer, og fremvæksten af forskellige former for midlertidige kontraktfællesskaber betyder samtidigt, at det ikke længere er givet, hvilket fællesskab individet skal indgå i. Individerne oplever med andre ord høj handlefrihed også i valg af organiseringsform i forbindelse med idræt (se figur 14).

Individet stilles derfor i en position, hvor fællesskabet i mindre grad er givet af traditionens bånd, og derfor i høj grad skal vælges til¹⁰⁷. Fra at individet primært var underlagt den kollektive bevidsthed og det forudbestemte fællesskab i lokalsamfundet, gælder i det senmoderne samfund, at individet i højere grad vælger mellem ét blandt flere forskellige fællesskaber. Det store udbud af såvel idrætsaktiviteter som organiseringsformer betyder, at det på ingen måde er givet, hvorledes idræt dyrkes.

Fællesskab som barriere

Med afsæt i ovenstående gennemgang skal det konkretiseres, hvordan fællesskab kan skabe barrierer for foreningsdeltagelse. Overgangen fra det primært forudbestemte til det primært selvvalgte fællesskab alene gør, at individet i højere grad stilles i en position, hvor der kan vælges andre måder at dyrke motionsløb på end foreningens.

Denne diversitet alene udfordrer foreningen og mindsker potentielt andelen af foreningsaktive, idet individer i mindre grad handler ud fra rutinen eller traditionen. Denne øgede valgfrihed skal ses i relation til Giddens' selvidentitetsprojekt, hvilket betyder, at individers bevidsthed om, at de kan vælge andre

---

¹⁰⁷ Selvom Durkheim på denne måde kan opfattes i tråd med Giddens' fokus på individets handlemuligheder, er det vigtigt at pointere, at Giddens advokerer for en form, hvor individerne er med til at reproducere og præge strukturerne, mens Durkheim mener, at individets valgmuligheder er noget mere begrænset og underlagt strukturerne (Guneriusen, 2005: pp.75f).

organisierungsformer, gør, at de bliver mere opmærksomme på, om de opnår, det de ønsker af en organisierungsform. Med baggrund heri opstilles hypotese 5, som har udgangspunkt i, at finder motionsløbere ikke umiddelbar mening i foreningen, vil de vælge en anden organisierungsform:

Hypotese 5: Motionsløbere vælger den organisierungsform, som passer til den mening, de finder ved løb.

Foreninger appellerer ikke til et bredt spektrum af meningsårsager til at dyrke motionsløb, og derfor vælger mange motionsløbere foreningen fra.

Er foreningen kun for de sociale motionsløbere?

Med udgangspunkt i, at motionsløbere vælger den organisierungsform, som de finder mening i, er det interessant videre at undersøge, i hvilken grad foreningens fællesskab som et socialt system fordrer foreningsmedlemsskab.

Foreningen er per definition et fællesskab, som jf. folkeoplysningslovens krav om et ”forpligtende fællesskab” (folkeoplysningsloven) indeholder visse sociale elementer. Betydningen af disse sociale elementer kan dog variere, og der kan være andre elementer end de sociale, som har betydning for, at idrætsaktive vælger at være aktiv i en idrætsforening. Det kan f.eks. være muligheden for mere konkurrenceorienterede elementer som at få kvalificeret træning, deltage i konkurrencer og opnå personlig udvikling.

Forholdet mellem sociale og konkurrenceorienterede elementer er ikke nødvendigvis et nulsumsspil, men en forening vil typisk have en profil, som hælder mere til den ene eller anden side. Med baggrund heri er det interessant at undersøge, om foreningerne primært er for motionsløbere, som vægter de sociale elementer. Det giver anledning til at opstille hypotese 6:

Hypotese 6: Des mindre motionsløbere betragter motionsløb som en social idræt, des mindre er sandsynligheden for, at de er medlem af en forening.

Motionsløb arrangeret i en forening er for motionsløbere, som betragter motionsløb som en social idræt, og motionsløbere, som ikke betragter motionsløb som en social idræt, er i mindre grad i foreninger.

5.2.2 Identitet

Giddens’ selvrefleksive identitetsprojekt angiver, at det er individets opgave at skabe sin egen identitet gennem individuelle valg f.eks. i forhold til organisering af idræt, og at identiteten således skabes gennem individets handlinger og holdninger.

Mening med handling

Ifølge Giddens (1986) indbefatter studiet af handlen gennem strukturationsprocessen en fokusering på, hvorledes individer tillægger handlinger mening (p.25). Giddens betragter individer som kyndige, fordi de besidder evnen til at handle intentionelt og formålsrettede for at opnå et givent mål. Det er dog ingenlunde sikkert, at de ønskede udfald indtræffer, hvorfor der i stedet kan være tale om ”utilsigtede konsekvenser” (Giddens, 1986: p.9).

Uanset bør studier af handlinger tage sigt på at undersøge den mening, handlinger tillægges, hvilket ifølge den spanske sociolog Manuel Castells (2010b) indebærer et fokus på konstruktionen af identitet. Ifølge Castells (2010b) er identitet ”*en proces, hvormed en socialaktør genkender sig selv og konstruerer sin egen mening*” (min oversættelse) (p.22).

Castells’ (2010a) definition fokuserer på den mening, handlinger tillægges inden for en specifik kontekst, og identitet skal opfattes som et spil mellem observerbare handlinger og mentale konstruktioner og tanker¹⁰⁸ (pp.6-7).

Castells (2010b) præciserer videre, at det ikke er muligt at forstå folks identitet ud fra deres handlinger alene, idet ”*folk i stigende grad ikke organiserer deres mening omkring, hvad de gør, men derimod ud fra hvem de er, eller hvem de tror, de er*” (min oversættelse) (p.3).

Det betyder, at handlinger ikke direkte kan tages som indtægt for identitet, og dermed, at et individ, som dyrker motionsløb, ikke per definition opfatter sig selv som motionsløber. Det er først i det tilfælde, at individet tillægger udøvelsen af motionsløb en væsentlig identitetsmæssig mening, at motionsløb får identitetsmæssig betydning.

Flere identiteter og organisering af idræt

I den forbindelse er det væsentligt, at mening kan være foranderligt fra situation til situation. Det betyder dermed også, at et individs identitet kan afhænge af de sociale sammenhænge, individet indgår i. Marilyn B. Brewer (2001) benævner dette fænomen multiple identiteter, hvilket angiver, at individets identitet består af en række delelementer (p.121).

Brewer snakker om forskellige del-identiteter, der kan eksistere relativt uafhængigt af hinanden, og til tider kan der opstå konflikter mellem dem, hvorved individet befinder sig i en position, hvor der skal vælges mellem identiteter (Brewer, 2001: p.121).

¹⁰⁸ Castells (2010a) forståelse af identitet tager udgangspunkt i mening, og han skriver sig op mod en forståelse af identitet relateret til roller (pp.6-7). Med fokus på mening frem for roller ønsker Castells at kaste fokus på, at man ikke har en speciel identitet bare fordi man gør noget – f.eks. synes man ikke nødvendigvis omkring krig, fordi man er ansat i forsvaret. Først i det øjeblik at man identificerer sig med sin arbejdsrolle i f.eks. forsvaret og tillægger den mening, har det betydning for ens identitet.

For en motionsløber kan det f.eks. være problematisk at forene et aktivt arbejds- og familieliv med at dyrke motionsløb. Fra tid til anden kommer motionsløberen i situationer, hvor arbejds-, familie- og motionsløbsidentiteten skal rangeres mellem hinanden¹⁰⁹.

Når identiteter og mening er interessante at inddrage, skyldes det, at det kan skabe barrierer og påvirke foreningsdeltagelsen blandt motionsløbere. De forskellige identiteter påvirker hinanden, og én del-identitet kan yde indflydelse på mulighederne for at udleve en anden.

Motionsløbere og identitet

For at skabe klarhed over, hvorledes forskellige identiteter påvirker organisering af motionsløb, er det nødvendigt at få blik for, hvilken rolle motionsløb spiller for motionsløberes identitet.

Generelt peger undersøgelser af motionsløbere på, at motionsløb tillægges en vis betydning for den enkelte motionsløbers identitet¹¹⁰.

Et studie blandt motionsløbere af Erica L. Reischer (2001) viser, at gennemførelse og træning til et maratonløb har en identitetsmæssig betydning for mange deltagere, som intentionelt deltager i løbet for at fremme selvudvikling (pp.19, 27).

Ifølge Reischer har gennemførelse af løbet mer-betydning for visse deltagere, da det er med til at opbygge deres identitet både over for dem selv og andre på områder, som ikke er relateret til løbet. At gennemføre et maraton forbindes ifølge Reischer til at have disciplin, at være vedholdende, hårdtarbejdende og sund (Reischer, 2001: p.27).

Også Idans undersøgelse af motionsløbere peger på en sammenhæng mellem motionsløb og identitet. Blandt de undersøgte motionsløbere angiver 67 pct. af alle respondenter, at de identificerer sig med andre løbere, og en af undersøgelsens hovedkonklusioner er netop, at de deltagende respondenter tillægger motionsløb en stor betydning for deres identitet¹¹¹ (Forsberg, 2012b: pp.112f).

Mens de ovenstående undersøgelser kan dokumentere, at motionsløbere identificerer sig som motionsløbere, har de svært ved at pege på, hvorledes sammenhængen mellem forskellige fællesskabsformer og identitet er. Herunder om foreningen henvender sig specielt til en identitetstype blandt motionsløbere frem for en anden.

¹⁰⁹ På lignende vis snakker Giddens om livsstilsplanlægning, som Giddens definerer som en personlig kalender. Ifølge Giddens er kalenderen et redskab til at indpasse væsentlige begivenheder i individets liv, op på den måde er der tale om, at individet skal prioritere mellem forskellige valg, som det også ses hos Brewer (Giddens, 1996: p.105).

¹¹⁰ Professor i idrætspsykologi Reinhard Stelter beskriver f.eks. ud fra kvalitative interviews med en række eliteløbere, hvorledes dyrkelsen af løb spiller en betragtelig rolle for disse løberes identitet (Stelter, 1995).

¹¹¹ Selvom Idans undersøgelse ikke er repræsentativ og har deltagelse af motionsløbere, som formentlig tillægger motionsløb en større identitetsmæssig betydning end den gennemsnitlige danske løber (Forsberg, 2012b: p.113), er der grund til at tro, at motionsløb spiller en identitetsmæssig rolle for de enkelte motionsløberes identitet, som det bl.a. ses hos Stelter og Reischer.

En fornuftig antagelse, når ikke andet er muligt, er, at foreningerne specielt er for de motionsløbere, som går mest op i motionsløb.

Er foreningen for de mest dedikerede motionsløbere?

Med baggrund i ovenstående antagelse er det nærliggende at undersøge, om de meningsstrukturer, der udgør foreningens sociale system, primært matcher de ”overordnede” foreningsmedlemmer, og måske derved skaber barrierer for foreningsdeltagelse blandt de ”underordnede” ikke-foreningsmedlemmer.

Det giver anledning til at undersøge, om foreninger er for de mest dedikerede motionsløbere, for hvem motionsløb har den største identitetsmæssige betydning. Og omvendt om mindre dedikerede motionsløbere oplever barrierer for foreningsdeltagelse. Dette er fremført i hypotese 7:

Hypotese 7: Des mindre dedikerede motionsløbere er, des mindre er sandsynligheden for at de er medlem af en forening.

De mindst dedikerede motionsløbere, som ikke tillægger motionsløb en stor identitetsmæssig betydning, oplever barrierer for foreningsdeltagelse og deltager i mindre grad, fordi foreningen ikke passer til dem.

5.3 Kritik af Giddens’ teori

”Mennesket er født frit, og overalt er det i lænker” (Rousseau, 1987: p.68).

Selvom Jean-Jacques Rousseaus berømte ord fra ”Samfundspagten” stammer helt tilbage fra 1762, er de relevante at inddrage i dette speciale, idet ordene anviser en relevant kritik af Giddens’ teori.

I forlængelse af specialets hovedformål om at skabe klarhed over barrierer for foreningsdeltagelse, er det nærliggende også kort at berøre, hvorledes barrierer kan overkommes. I den sammenhæng er det relevant at se nærmere på kritik af Giddens’ teori.

Kritik af individualisering

Giddens’ beskrivelse af udviklingen fra det præ-moderne til det senmoderne samfund betegner en individualiseringsproces, idet individet er blevet mindre bundet og forpligtet over for det lokale og i stedet agerer mere selektivt. Giddens synes altså at mene, at mennesket er mere frit end Rousseau, hvilket Giddens er blevet stærkt kritiseret for (Kaspersen, 2005: p.444).

Giddens’ frie menneske er delvist et resultat af aftraditionaliseringen, og Giddens snakker om, at det enkelte individ er chauffør i sit eget selvrefleksive identitetsprojekt, som forhandles i en kontekst af mangfoldige valgmuligheder. Projektet skabes af det enkelte individ selv, og ifølge Giddens (1996) er evnen til frit at vælge livsstil et fundamentalt gode, som er skabt i det senmoderne samfund (p.267).

Er mennesket virkelig så frit?

Idrætssociolog og professor Henning Eichberg har kritiseret Giddens' opfattelse af det individualiserede samfund og mener, at individet ikke er helt så frit, som Giddens beskriver. Eichbergs kritik går konkret på Giddens' beskrivelse og anvendelse af ekspertsystemet, hvor Eichberg mener, at Giddens modsiger sig selv (Eichberg, 2007: p.93).

Selvmodsigelsen kommer bl.a. til udtryk i "Modernitet og selvidentitet", hvor Giddens (1996) skriver, at ekspertsystemerne påvirker det enkelte individ ved at konstruere og kontrollere det (p.17). Eichberg mener, at Giddens' forestilling om det enkelte individ og dets muligheder for at konstruere sig selv er fejlagtigt netop med henvisning til Giddens' antagelse om ekspertsystemer og fremfører, at "*den giddenske fortælling om det enkelte individ og dets selv-identitet i det senmoderne samfund er pop og mening – sociologi er noget andet.*"¹¹² (Eichberg, 2007: p.100).

Kernen i kritikken af Giddens er ekspertsystemernes rolle, som ifølge Eichberg bør opfattes som en modsatrettet kraft over for individualiseringen, idet systemerne er med til at forenkle verden ved at træffe valg for det enkelte individ. Individets manglende forståelse for systemernes opbygning og virkemåde betyder, at individet underlægges systemerne, som har masserne, fællesskabet og koordinering af mange individer på samme tid for øje frem for det enkelte individ.

Udlejring af sociale institutioner indeholder på den måde en mekanisme, som gør det enkelte individ afhængigt af samfundets strukturer, og med Rousseaus ord er ekspertsystemet og dets strukturer med til at lænke det enkelte individ.

På lignende vis angiver Durkheims begreb om social tvang, at samfundet består af en række determinerende strukturer, som individer bevidst eller ubevidst er underlagt, og dermed tvinger individet til at handle på en bestemt måde¹¹³ (Guneriusen, 2005: pp.75f; Durkheim, 2000: p.120).

---

¹¹² Eichberg kritiserer også Giddens for hans metode med sammenligninger af det før-moderne og senmoderne samfund, hvilket fører til den overdrevne fokus på individualisering med manglende blik for sociale klasse og subkulturer, som de eksempelvis fremstilles hos Pierre Bourdieu. Desuden mener Eichberg, at Giddens' teori nærmere er et politisk projekt end sociologi, idet målet for Giddens er at skabe ansvarlige borgere (Eichberg, 2007: p.97). En lignende kritik af Giddens' forståelse af individualiseringen og manglende blik for socialklasser og strukturens determinerende rolle fremføres af Nielsen og Wagner i deres behandling af Giddens' relevans i relation til idrætsmæssige problemstillinger (Nielsen & Wagner, 2011: p.79).

¹¹³ I "Om den sociale arbejdsdeling" fremlægges aktør/struktur-debatten på denne måde: "Der er i os to bevidstheder. Den ene indeholder kun de tilstande, som er personlige for enhver af os, og som karakteriserer os, mens de tilstande, som den anden indeholder, er fælles for hele samfundet. ... [Da] det kollektive... bestemmer vores adfærd, handler vi ikke med vores personlige interesse for øje, men forfølger nogle kollektive mål (Durkheim, 2000: p.131). Durkheim pointerer dermed, at individer i sidste ende er underlagt samfundets strukturer og kollektive bevidsthed, som er et strukturerende element for handling. Det kommer til andet til udtryk gennem begrebet social tvang, som ifølge Guneriusen betyder, at individet er underlagt en strukturel tvang, som determinerer handlinger. Individet kan dog godt opfatte sig selv frit og således ikke være klar over tvangens eksistens (Guneriusen, 2005: pp.75f).

”Fælles tid” synes eksempelvis at være et betydeligt strukturerende element, som spiller en delvis determinerende rolle i individers liv ved at angive, en række faste rammer omkring familie- og arbejdsliv, som ikke er mulige at gøre sig fri af.

Det er foreningerne, som skal forandre sig!

Det giver anledning til at bringe teorikapitlets to tilgange til nedbrydelsen af barrierer på banen igen (se tabel 2). De to tilgange fremlage, at barrierer enten kan nedbrydes ved at den ikke-foreningsaktive eller foreningsaktive motionsløber agerer som forandringsagent.

Den ovenstående kritik af Giddens peger på, at visse elementer i hverdagen er så fastlåste, at skal barrierer nedbrydes, skal det ske ved, at foreningerne – gennem foreningsmedlemmerne – forandrer sig.

Eksempelvis vil Eichberg og Durkheim argumentere for, at de strukturer som udgør familie- og arbejdsliv berører og indbefatter så mange individer, at udviklingen befinder sig på en vej, som ikke kan ændres.

Det betyder, at skal barrierer for foreningsdeltagelse nedbrydes, så er det foreningerne – gennem medlemmer - som skal tilpasse sig motionsløberes hverdag, hvilket også er den tilgang, som er i fokus fra såvel idrættens største hovedorganisationer (DIF og DGI), som hos politikere og forskere, når idrætsforeningernes fremtidsrolle debatteres¹¹⁴ (se tabel 2).

---

¹¹⁴ DIF's udviklingschef angiver i interview (interview 9) en sådan forståelse. Udviklingschefen taler f.eks. om, at det ikke er alle foreninger, som kan forandre sig og være relevante for voksenmotionister. Forståelsen er således, at det er foreningerne, som DIF mener, skal forandre sig for at nedbryde barrierer (Interview 9: 47.00-48.16).

Kapitel 6: Empirisk analyse – test og undersøgelse af hypoteser

Den teoretiske analyse i kapitel 5 opstillede syv hypoteser om barrierer for foreningsdeltagelse med udgangspunkt i eksisterende viden. I dette empiriske analysekapitel¹¹⁵ testes og undersøges de syv hypoteser gennem inddragelse af henholdsvis spørgeskemadata (respondenter) og interviews (informanter).

Ikke alle hypoteser lader sig teste empirisk gennem anvendelse af spørgeskemadata. Hypotese 1, 2, 3, 6 og 7 testes kvantitativt og undersøges kvalitativt, mens hypotese 4 og 5 kun undersøges kvalitativt (se tabel 5). Den empiriske analyse er således opdelt i en kvantitativ og kvalitativ del.

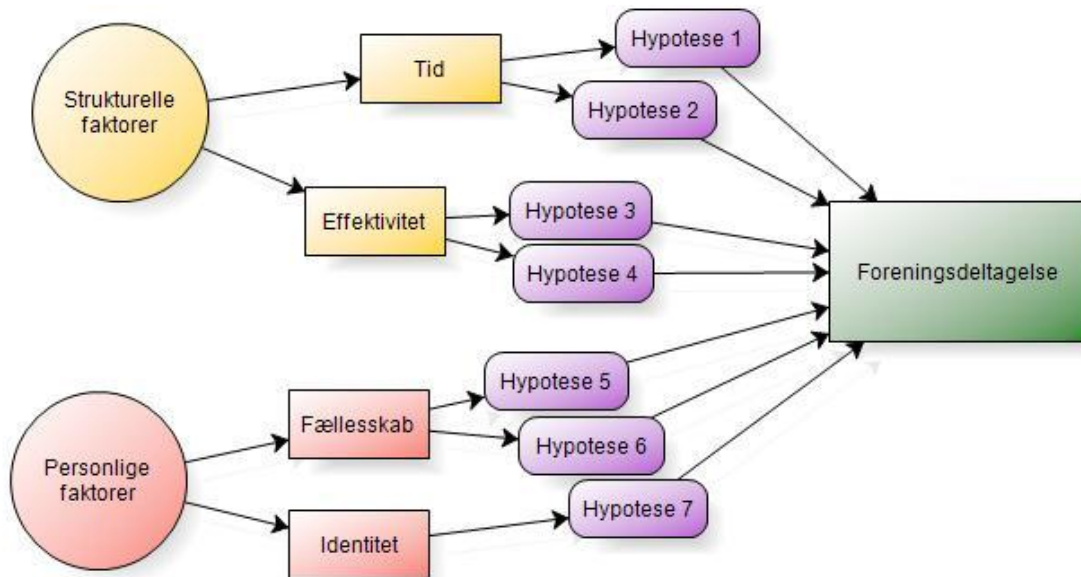
Tabel 5: Oversigt over de opstillede hypoteser og den empiri de testes og undersøges ud fra.

Hypoteser	Surveydata (kvantitativt)	Interviews (Kvalitativt)
Tid	Hypotese 1: Der er ingen sammenhæng mellem tidsforbrug på arbejde/studie og motionsløberes foreningsdeltagelse.	X
	Hypotese 2: Motionsløbere med hjemmeboende børn under 13 år har mindre sandsynlighed for at være foreningsmedlemmer end motionsløbere uden hjemmeboende børn.	X
Effektivitet	Hypotese 3: Des mere motionsløbere fokuserer på sundhed, des mindre er sandsynligheden for, at de er medlem af en forening.	X
	Hypotese 4: Des mere motionsløbere fokuserer på effektiv træning, des mindre er sandsynligheden for, at de er medlem af en forening.	
Fællesskab	Hypotese 5: Motionsløbere vælger den organiseringsform, som passer til den mening, de finder ved løb	X
	Hypotese 6: Des mindre motionsløbere betragter motionsløb som en social idræt, des mindre er sandsynligheden for, at de er medlem af en forening.	X
Identitet	Hypotese 7: Des mindre dedikerede motionsløbere er, des mindre er sandsynligheden for at de er medlem af en forening.	X

Ovenstående tabel giver anledning til at opstille en endelig analysemodel. Som figur 15 viser, fører test og undersøgelser af de syv hypoteser til specialets konklusioner omkring barrierer for foreningsdeltagelse.

¹¹⁵ Mens det teoretiske analyse bygger på etableret viden, tager den empiriske analyse modsat afsæt i empirisk data. Data er i dette tilfælde Idans undersøgelse af motionsløbere og otte interviews udført i forbindelse med dette speciale.

Figur 15: Specialets endelige analysemodel viser, hvorledes hypoteser fører til specialets konklusioner om barrierer for foreningsdeltagelse.

Figuren er konstrueret via NVivo.

Det er væsentligt at pointere, at formålet med specialet, som berørt i metodekapitlet, ikke er at generalisere til en bredere kontekst hverken på baggrund af den kvantitative¹¹⁶ eller kvalitative empiriske analyse.

Formålet er derimod at knytte an til teoribygning ved at pege på sammenhæng og kombination af faktorer ud fra såvel de kvantitative som kvalitative analyser.

6.1. Kvantitative hypotesetests og analyse

De kvantitative analysetests baseres på datamaterialet fra Idans undersøgelse af motionsløbere. Datamaterialet er det bedst tilgængelige empiriske kvantitative materiale til at teste de opstillede hypoteser¹¹⁷. Da datamaterialet ikke er indsamlet til dette speciale, er det ikke muligt at teste alle hypoteser med materialet.

Ud over den ovennævnte begrænsning i forbindelse med hypotesetest, er det væsentligt kort at pointere en række metodiske udfordringer ved materialet, som er vigtige at have in mente i fortolkningen af analyser.

¹¹⁶ De kvantitative analyser anvendes ikke til at generalisere. Det skyldes, at datamaterialet ikke er repræsentativt for alle motionsløbere i Danmark, samt at dataudvælgelse ikke lever op til kravet om tilfældig udvælgelse (Bryman, 2004: p.77). Begge kriterier er nødvendige for at generalisering er mulig.

¹¹⁷ De kvantitative hypotesetest udføres med et 95 pct.-konfidensinterval og er udregnet gennem SPSS.

Datamaterialet er ikke repræsentativt for danske motionsløbere samlet set. En sammenligning mellem deltagerne i Idans motionsløberundersøgelse og den typiske danske motionsløber¹¹⁸ viser, at deltagerne i motionsløberundersøgelsen er ældre, har en længere uddannelse bag sig og i noget højere grad end motionsløbere generelt arbejder som funktionærer/tjenestemænd (Forsberg, 2012b: p.84).

Desuden lever datamaterialets indsamlingsmetode ikke op til krav om tilfældighed i udvælgelsen¹¹⁹, idet folk med en specielt stor interesse i motionsløb er blevet inviteret til undersøgelsen (Forsberg, 2012b: pp.188f). Det må derfor forventes, at undersøgelsen specielt har deltagelse af respondenter, som går mere op i motionsløb, end tilfældet er for den typiske danske motionsløber (Forsberg, 2012b: p.113).

Delvist på grund af de metodiske udfordringer suppleres de kvantitative testresultater i alle tilfælde med kvalitativ empiri. Derfor diskuteres og fortolkes de kvantitative testresultater i forbindelse med den kvalitative empiriske analyse. Det følgende afsnit fremlægger kort testresultaterne og inddrages således nærmere i den kvalitative empiriske analyse.

6.1.1 Testresultater¹²⁰

Hypotese 1

Til at teste hypotese 1 anvendes en χ^2 -test, hvis formål er at teste, om to stokastiske ordinale variable er uafhængige af hinanden ved at sammenligne de forventede frekvenser med de observerede (Agresti, 1997: pp.253f)¹²¹. I dette tilfælde anvendes testen til at undersøge, om tidsforbrug på arbejde/studie kan bruges til at forudsige udfaldet af foreningsdeltagelse ($n = 1.808$).

H_0 er uafhængighed, hvilket vil sige, at svaret på den ene variabel ikke kan bruges til at forudsige svaret på den anden, mens H_1 er afhængighed og dermed at tid brugt på arbejde/studie påvirker foreningsdeltagelsen blandt motionsløbere.

Antal timer brugt på arbejde/studie er en ordinal variabel, hvor respondenterne er blevet bedt om at angive, hvor mange timer de ugentligt normalt bruger på arbejde/studie inden for seks kategorier¹²².

¹¹⁸ Den typiske danske motionsløber stammer fra den repræsentative undersøgelse: "Danskernes motions- og sportsvaner 2007" (Idrættens Analyseinstitut, 2007).

¹¹⁹ Ifølge Bryman (2004) skal spørgeskemadata udtages tilfældigt, for at generalisering er muligt (p.77).

¹²⁰ Test er alene udført blandt 25-45-årige.

¹²¹ For en nærmere beskrivelse af χ^2 -testen henvises til "Statistiske analyser" på vedlagte cd-rom.

¹²² Spørgsmål 53. Se "Statistiske analyser" på vedlagte cd-rom for spørgeskema. Oprindeligt har respondenter angivet et antal timer per uge, hvorfor der er tale om en kontinuert variabel. Datahåndtering har oversat variabelen til en ordinal, som er den variabel, jeg har haft adgang til. Variablen er kodet: 1 = 30 timer eller færre, 2 = 31-37 timer, 3 = 38-43 timer, 4 = 44-49 timer, 5 = 50-55 timer, 6 = 56 eller flere timer per uge.

Foreningsvariablen er en binær variabel, hvor respondenter har svaret på, om de er medlem af en forening, hvor de dyrker motionsløb¹²³.

χ^2 -testen giver en værdi på 38,832 med 46 frihedsgrader. Den kritiske værdi er 55,8¹²⁴, hvilket betyder, at χ^2 -testens værdi ligger inden for den kritiske værdi, hvorved H_0 ikke kan forkastes¹²⁵.

Dette indikerer, at tid brugt på arbejde/studie ikke har betydning for foreningsdeltagelse blandt respondenter i motionsløberundersøgelsen.

Hypotese 2

χ^2 -testen benyttes også til at teste hypotese 2. Testen anvendes her til at undersøge, om børn i hjemmet under 13 år kan bruges til at forudsige udfaldet af foreningsdeltagelse ($n = 1.863$).

Hvorvidt man har børn i hjemmet under 13 år er en binær variabel, som angiver, om respondenterne ikke har børn eller mindst ét¹²⁶. Foreningsvariablen er den samme som ovenfor.

χ^2 -testen giver en værdi på 5,899 med 1 frihedsgrad. Den kritiske værdi er 3,84, hvilket betyder, at χ^2 -testens værdi ligger uden for den kritiske værdi, hvorved H_0 kan forkastes¹²⁷.

Man kan dermed sige, at variablene ikke er uafhængige af hinanden. Hvorvidt motionsløbere har børn i hjemmet under 13 år, kan således anvendes til at forudsige, om de er foreningsmedlemmer i den forstand, at folk med børn i hjemmet under 13 år har mindre sandsynlighed for at være medlem af en forening.

For at undersøge retning og styrke af sammenhængen foretages desuden en gammatest¹²⁸. Gammatesten giver en værdi mellem -1 og 1 alt efter sammenhængene. En positiv værdi fremkommer, når bevægelse i positiv retning på den uafhængige variabel modsvarer af en lignende bevægelse på den afhængige (Agresti & Finlay, 1997: pp.272-273).

Den uafhængige variabel er børn i hjemmet under 13 år, mens den afhængige er foreningsdeltagelse. En positiv værdi angiver, at børn i hjemmet øger sandsynlighed for ikke at være foreningsaktiv. Modsat angiver en negativ værdi, at børn i hjemmet øger sandsynligheden for foreningsdeltagelse.

¹²³ Spørgsmål 26. Se "Statistiske analyser" på vedlagte cd-rom for spørgeskema. Variablen er kodet: medlem = 1, ikke-medlem = 2.

¹²⁴ Ved 40 frihedsgrader.

¹²⁵ Se "Statistiske analyser", "Analyse 5" på vedlagte cd-rom.

¹²⁶ Variablen er konstrueret ud fra spørgsmål 56. Se "Statistiske analyser" på vedlagte cd-rom for spørgeskema. Variablen er kodet: Ikke at have børn = 0, at have mindst et hjemmeboende barn under 13 år = 1.

¹²⁷ Se "Statistiske analyser", "Analyse 6" på vedlagte cd-rom.

¹²⁸ Det bør understreges, at gammatesten ikke fortæller noget om kausaliteten. Det er bl.a. ikke umiddelbart muligt at konkludere, om det at have hjemmeboende børn under 13 år i hjemmet, påvirker foreningsdeltagelse, eller om foreningsdeltagelse omvendt fører til at have hjemmeboende børn under 13 år. Kausalitetssammenhængene beror således på min vurdering (Agresti & Finlay, 1997: pp.277-278).

Gammatestens værdi oversættes som en styrke for sammenhænge, som det fremgår af tabel 6 nedenfor.

Tabel 6: Oversigt over styrke af sammenhæng ved gammatest (Kreiner, 1999: p.211).

Gammaværdi	Styrke af sammenhæng
+/- 0 til 0,15	Svag, hvis nogen sammenhæng
+/- >0,15 til 0,3	Moderat sammenhæng
+/- >0,3 til 1	Stærk sammenhæng

Gammatesten giver en værdi på 0,115 og er signifikant. Det betyder, at der er en svag sammenhæng. At have børn under 13 år i hjemmet mindsker sandsynligheden for at være foreningsmedlem i svag grad blandt de undersøgte respondenter.

Gammatestens angivelse af en svag sammenhæng mellem af have hjemmeboende børn under 13 år og foreningsdeltagelse skal tolkes med visse forbehold og bør ikke stå alene¹²⁹. Statistiker Svend Kreiner (1999) anbefaler, at gammatestens styrkeværdier fortolkes og analyseres ved at inddrage andet data (p.211). Dette gøres i dette speciale gennem kvalitative interviews og behandles i næste afsnit.

Hypotese 3

χ^2 -testen tester også hypotese 3. Testen undersøger, hvorvidt motionsløberes fokus på sundhed som årsag for at løbe kan bruges til at forudsige udfaldet af foreningsdeltagelse eller omvendt (n = 1.881).

Sundheds betydning for at løbe måles ud fra, hvor mange sundhedsrelaterede årsager respondenterne har for at dyrke motionsløb. Respondenterne blev i Idans motionsløberundersøgelse bedt om at angive op til tre årsager til at dyrke motionsløb ud fra ni forskellige årsager. Tre af de ni årsager er relateret til sundhed¹³⁰. Respondenterne er herudfra delt i to grupper med en gruppe, som angiver højst én sundhedsårsag for at løbe og en gruppe, som angiver to eller flere¹³¹. Foreningsvariablen er den samme som ovenfor.

χ^2 -testen giver en værdi på 48,833 med 1 frihedsgrad. Den kritiske værdi er 3,84, hvilket betyder, at χ^2 -testens værdi ligger uden for den kritiske værdi, hvorved H_0 kan forkastes¹³².

Man kan dermed sige, at variablene ikke er uafhængige af hinanden. Respondenternes vægtning af sundhed som årsag til at dyrke motionsløb, kan således anvendes til at forudsige, om de er foreningsmedlemmer.

¹²⁹ En årsag til at gammatestens værdi skal tages med forbehold er, at testen er påvirkelig i relation til antallet af kategorier i en tabel. Tabeller, eller variable, som er meget forskelligt dimensioneret er svære at sammenligne (Kreiner, 1999: p.211). F.eks. er antal hjemmeboende børn under 13 år og mening om motionsløb er en socialidræt inddelt i forskellige antal kategorier.

¹³⁰ Spørgsmål 22 (svar 1,2,8). Se "Statistiske analyser" på vedlagte cd-rom for spørgeskema.

¹³¹ Variablen er kodet: at have valgt en sundhedsårsag som årsag til at løbe = 0, at have to eller tre = 1.

¹³² Se "Statistiske analyser", "Analyse 7" på vedlagte cd-rom.

Gammatesten giver en værdi på 0,318 og er signifikant. Det er en stærk sammenhæng, og blandt respondenterne i undersøgelsen gælder således, at dem der fokuserer på to eller flere sundhedsårsager har mindre sandsynlighed for at være medlem af en forening end respondenter, som kun angiver en sundhedsårsag for at dyrke motionsløb.

Hypotese 6

χ^2 -testen bruges også til hypotese 6. Testen undersøger, om respondenternes syn på, om motionsløb er en social idræt kan bruges til at forudsige udfaldet af foreningsdeltagelse eller omvendt ($n = 1.873$).

Respondenterne blev i spørgeskemaet bedt om at svare på, om de anser motionsløb som en social idræt på en 5-punkts likertskala gående fra enig til uenig¹³³. Foreningsvariablen er den samme som ovenfor.

χ^2 -testen giver en værdi på 292,323 med 4 frihedsgrader. Den kritiske værdi er 9,49 hvilket betyder, at χ^2 -testens værdi ligger uden for den kritiske værdi, hvorved H_0 kan forkastes¹³⁴.

Dermed viser analysen, at variablene ikke er uafhængige af hinanden. Respondenternes forståelse af motionsløb som en social idræt, kan således anvendes til at forudsige, om de er foreningsmedlemmer.

Gammatestens værdi er på 0,562 og angiver en stærk sammenhæng, som er signifikant. Jo mere uenige respondenterne i undersøgelsen er i, at motionsløb er en social idræt, des mindre sandsynlighed er der for, at de er medlem af en forening eller omvendt.

Hypotese 7

Til at teste hypotese 7 bruges en binær logistisk regressionsanalyse, som undersøger betydningen af en uafhængig variabel i forhold til én afhængig variabel (Agresti, 1997: p.576). I dette tilfælde er den afhængige variable foreningsmedlemsskab, mens den uafhængige variabel er en konstrueret identitetsskala gående fra 0 til 100¹³⁵ ($n = 1.880$). Des større værdi på skalaen, desto større rolle spiller motionsløb for respondentens identitet.

¹³³ Spørgsmål 22, underspørgsmål 2. Se "Statistiske analyser" på vedlagte cd-rom for spørgeskema. Variablen er kodet: enig = 1, delvist enig = 2, hverken eller = 3, delvist uenig = 4 og uenig = 5.

¹³⁴ Se "Statistiske analyser", "Analyse 8" på vedlagte cd-rom.

¹³⁵ Konstruktionen af variablen er forklaret i Idans undersøgelse (Forsberg, 2012b: p.117). Variablen er konstrueret ud fra spørgsmål 22 (5, 6, 7), som omhandler henholdsvis hvor stolt respondenter er af at være løber, i hvilken grad respondenter identificerer sig med andre løbere, og i hvilken grad respondenter selv betragter sig som løber. Respondenterne er bedt om at svare på spørgsmålene via et 5-punkts likertskala gående fra enig til uenig. Respondenterne er herudfra givet en score, således at respondenter som er enige i alle tre spørgsmål har fået 100 point, mens respondenter som er uenige i alle spørgsmål har fået 0 point. Respondenter som har svaret forskelligt på spørgsmålene har fået en score mellem 0 og 100 alt efter deres svar. De mest dedikerede respondenter scorer således 100, mens de mindst dedikerede scorer 0 point.

Analysens resultat viser, at stigning på identitetsskalaen øger sandsynligheden for at være foreningsmedlem. For hvert enkelt point man stiger på identitetsskalaen, stiger sandsynligheden for at være medlem af en forening med 2,6 pct.¹³⁶.

Det betyder, at hypotesen om, at foreninger særligt tiltaler motionsløbere, som tillægger motionsløb stor betydning for deres identitet, er gældende blandt de undersøgte respondenter.

6.1.2 Opsummering

Tabel 7 neden for sammenfatter de kvantitative testresultater. Testresultaternes gammaværdier behandles varsomt og anvendes primært i relation til at fortælle om retningen på sammenhængen mellem to variable.

Tabel 7: Testresultater for hypoteser, som testes kvantitativt.

Hypoteser	Testresultat
Hypotese 1: Der er ingen sammenhæng mellem tidsforbrug på arbejde/studie og motionsløberes foreningsdeltagelse.	Kan ikke forkastes
Hypotese 2: Motionsløbere med hjemmeboende børn under 13 år har mindre sandsynlighed for at være foreningsmedlemmer end motionsløbere uden hjemmeboende børn.	Kan ikke forkastes og angiver en svag sammenhæng
Hypotese 3: Des mere motionsløbere fokuserer på sundhed, des mindre er sandsynligheden for, at de er medlem af en forening.	Kan ikke forkastes og angiver en stærk sammenhæng
Hypotese 6: Des mindre motionsløbere betragter motionsløb som en social idræt, des mindre er sandsynligheden for, at de er medlem af en forening.	Kan ikke forkastes og angiver en stærk sammenhæng
Hypotese 7: Des mindre dedikerede motionsløbere er, des mindre er sandsynligheden for, at de er medlem af en forening.	Gældende blandt undersøgte respondenter

Testresultaterne fortolkes derfor heller ikke i nærværende afsnit, men i stedet i næste, som åbner op for en dybere undersøgelse og forståelse for sammenhænge.

6.2 Kvalitativ hypoteseundersøgelse og analyse

Dette afsnit undersøger alle opstillede hypoteser gennem interviews med otte motionsløbere, og hovedfokus for interviewene har derfor kredset om barrierer for foreningsdeltagelse, som de er fremlagt gennem analysemodellen og de syv opstillede hypoteser (se figur 15).

¹³⁶ Se ”Statistiske analyser”, ”Analyse 9” på vedlagte cd-rom.

6.2.1 Undersøgelse af hypoteser

Interviews anvendes i dette speciale til at nuancere forståelsen af, hvor barrierer mod foreningsdeltagelse i den opstillede analysemodel primært findes. I visse tilfælde kan det give anledning til at opstille nye hypoteser eller modificere dem.

For at give interviews og den induktive tilgang den rette plads i denne analysedel er fokus først på informanternes oplevelse af barrierer for foreningsdeltagelse, mens hypoteser og testresultater først inddrages til slut i en opsummerende diskussion. På den måde sikres, at det er informanternes oplevelser, som primært strukturerer de enkelte analyseafsnit.

For overblikkets skyld, vises profilerne på de otte interview informanter i tabellen nedenfor. Tabellen stammer fra metodekapitlet, hvor udvælgelsen af informanterne blev gennemgået.

Tablet 8: Informanters profil i forhold til baggrundsvariable (tabel 4 fra kapitel 4).

Informant nr./navn	Baggrundsvariable
1. Kirsten	Ikke i forening, kvinde, 25-35 år, ingen hjemmeboende børn under 13 år
2. Ulla	Ikke i forening, kvinde, 25-35 år, ingen hjemmeboende børn under 13 år
3. Jens	Ikke i forening, mand, 25-35 år, mindst ét hjemmeboende barn under 13 år
4. Martin	I forening, mand, <35-45 år, mindst ét hjemmeboende barn under 13 år
5. Dan	I forening, mand, 25-35 år, ingen hjemmeboende børn under 13 år
6. Henriette	I forening, kvinde, <35-45 år, mindst ét hjemmeboende barn under 13 år
7. Mads	I forening, mand, <35-45 år, mindst ét hjemmeboende barn under 13 år
8. Maja	Ikke i forening ¹³⁷ , kvinde, <35-45 år, mindst ét hjemmeboende barn under 13 år

Først analyseres tid, dernæst effektivitet og til slut fællesskab og identitet. Fællesskab og identitet behandles samlet, da de analytisk er tæt sammenfaldende.

6.2.2 Tid

I det følgende skal det analyseres, hvorledes tid påvirker de enkelte informanters foreningsdeltagelse.

Udgangspunktet herfor er, at de enkelte informanter har forskellige opfattelser af tid, hvilket i høj grad skyldes betydningen af ”fælles tid” (jf. teoretiske analyse) i deres hverdag. Den ”fælles tid” sætter en

¹³⁷ Maja er på vej til at blive foreningsmedlem i en forening, hun selv er med til at starte op. Foreningen er ikke startet op endnu og i specialet er hun udvalgt som ikke-foreningsmedlem (Interview 8: 8).

rammen for dagligdagen og påvirker det enkelte individs opfattelse af tid, som i sidste ende er afgørende for tids rolle som barriere for foreningsdeltagelse.

Fælles for alle informanter er dog, at ingen af dem angiver, at de har tid i overskud, og mangel på tid synes at være, som Nowotny påpeger, et generelt kendetegn ved nutidens samfund (Nowotny 1994: pp.133-135). Dog er det særligt visse informanter, som giver udtryk for at mangle tid.

Opfattelsen af mangel på tid til motionsløb og/eller foreningsdeltagelse er klart mest udbredt blandt de informanter, som har småbørn i hjemmet, og på den måde spiller det enkelte individs livsbetingelser en betydelig rolle for tid som barriere. Tid brugt på arbejde-/studie tyder i tråd med det kvantitative testresultat af hypotese 1 at have en mindre eller ingen betydning.

Foreningsdeltagelse og småbørn i hjemmet

I indledningen til den teoretiske analyse af tids betydning som barriere for foreningsdeltagelse blev Martin fremhævet. Martin har "ikke tid til" at løbe det han gerne vil, og desuden har Martin kun sjældent tid til at deltage i foreningens fællestræninger. Og som Martin forklarer, så er "*det er min familie, der sætter grænser.*" (Interview 4: 24).

Henriette er også medlem af en forening og har hjemmeboende børn under 13 år, men samlet set påvirker børnene i mindre grad hendes motionsløb. Henriette giver som Martin også udtryk for, at hun mangler tid i hverdagen, og specielt opgaverne med at hente og bringe børnene til deres idrætsaktiviteter samt perioder med travlt på arbejdspladsen påvirker hendes løb. Det betyder, at Henriette i tidspressede perioder løber lidt oftere på egen hånd frem for i forening (Interview 6: 6).

De to informanter er gode eksempler på, hvorledes samfundets "fælles tid" påvirker deres egen individuelle opfattelse af tid. Det er ikke mindst familielivet med børn, der fordrer den "fælles tids" betydning, idet forældrene oplever begrænsninger i dagligdagen, som det er svært at gøre sig fri af. Børnepasning foregår om dagen, mens forældrene som udgangspunkt selv skal passe børnene om aftenen.

Til trods for den travle hverdag får Henriette tid til at træne stort set hver dag og gerne i foreningsregi mandag, tirsdag og torsdag. At Henriette når det, skyldes ikke mindst, at vækkeuret ringer kl. 5 om morgenen, og at hendes idrætsaktiviteter er passet ind i forhold til børnenes. Mens børnene er aktive, er Henriette det ligeså i foreningen (Interview 6: 8).

Henriette kan overordnet set indpasse sit eget program i forhold til "fælles tid" og få plads til foreningen. Dette er i noget mindre grad tilfældet for Martin, som giver udtryk for, at han er meget presset på tid. Martin er på den måde stærkt begrænset af "fælles tid" qua sine børn, og "fælles tid" fungerer som en barriere for Martins deltagelse i en forening.

Maja er ikke medlem af en forening, men fortæller om et program, der har en del tilfælles med Henriettes. Maja har også delvist indrettet sine løbeaktiviteter rundt om hendes fire børns idrætsaktiviteter, og Maja løber, når børnene også er idrætsaktive (Interview 8: 4). På den måde er den ”fælles tid” også for Maja et vigtigt element for hendes valg af løbetid og -sted.

Maja kører ofte børnene til idræt og har børnenes idrætsfacilitet som udgangspunkt for løbeturen, og det skifter derfor meget, hvorfra Maja starter sine løbeture (Interview 8: 7). Bl.a. derfor har Maja hidtil ikke løbet i en forening. Vægtningen af børnenes idrætsønsker og -vaner har gjort, at Maja er underlagt den ”fælles tid”, og at hun bl.a. derfor oplever barrierer mod at være i en forening.

Foreningsdeltagelse med småbørn i familie kræver opbakning på hjemmefronten

En af de væsentligste årsager til, at såvel Henriette som Maja får løbet stort set hver dag er, at der er opbakning hjemmefra, og at løb er en prioriteret del af familielivet. Netop opbakning eller pasningshjælp på hjemmefronten fremstilles af informanterne som elementer, der giver dem mulighed for at frigøre sig midlertidigt fra den ”fælles tid” og give plads til motionsløb.

Både Henriette og Majas familier er meget idrætsaktive, og fra tid til anden løber Henriette og Maja også med deres mænd. Henriette fortæller, at hun mødte sin mand gennem løbeforeningen i en tidlig alder, og på den måde er motionsløb en aktivitet, de er fælles om (Interview 6: 9).

På et tidspunkt når børnene også en alder, hvor de kan klare sig selv, og det giver ifølge Maja nye muligheder for at arrangere løbeaktiviteter: *”[løb sammen med min mand] har været under pres i en periode, fordi vi har små børn, som vi ikke kunne lade blive hjemme, eller så var vejret ikke til, at de var med”* (Interview 8: 19).

Førhen kunne Maja og hendes mand ikke løbe sammen, uden at børnene skulle med, eller der skulle arrangeres børnepasning. Det er anderledes nu. Henriette fortæller på samme måde, at dengang hun havde helt små børn, var hun også nødsaget til at vælge foreningen fra (Interview 6: 7).

Også Mads har børn. Børnene er relativt unge på linje med Martins - og modsat Henriette og Majas - kan børnene endnu ikke klare sig selv alene. Det til trods har Mads tid til at deltage i foreningsløbetræning to gange om ugen, hvilket bl.a. kommer i stand ved, at der er lavet aftale med bedsteforældrene om, at de passer børnene en gang om ugen (Interview 7: 10). Den anden gang om ugen, tager Mads’ kone børnene. Som Henriette og Maja har Mads således indrettet sin hverdag således, at han to gange om ugen frigøres fra de strukturelle barrierer ”fælles tid” opstiller.

Også Jens har småbørn, som kræver pasning og ikke kan efterlades alene. Men for Jens er det ikke børnene, der afholder ham fra at løbe i en forening, idet Jens’ kone gerne tager børnene. Jens mener da også, at han

sagtens kunne passe foreningstræning ind, som han tidligere har gjort det med eksempelvis fodbold (Interview 3: 16, 18).

Samlet set synes børnenes afhængighed af forældrene at have stor betydning for, hvor stor en barriere ”fælles tid” er. Det er ikke mindst tydeligt, når informanterne *uden* børn inddrages i analysen.

Tid er en mindre barriere for foreningsdeltagelse blandt motionsløbere uden småbørn

Blandt informanterne uden børn spiller tid – i form af ”fælles tid” – ikke på samme måde en begrænsende rolle for at løbe og deltage i en forening. Samlet set har disse informanter en anden opfattelse af ”individuel tid”. Til dels angiver de, at de er mindre tidspressede, og til dels vidner deres udsagn om, at de er mere frigjorte fra den ”fælles tid”. De har en højere grad af fleksibilitet, idet de kan rykke rundt på en række elementer i deres hverdag for at passe motionsløb ind.

For hverken Kirsten eller Ulla er manglen på tid alene afgørende for, at de ikke har meldt sig ind i en forening, selvom de begge fortæller, at de har en travl hverdag. De fortæller dog også, at de ikke mener, at travlhed som sådan holder dem fra et foreningsmedlemskab, hvilket understreges af, at de har eller for nylig har haft faste foreningsaftaler i andre idrætsgrene (Interview 2: 28, 38; Interview 1: 62).

Dan har heller ikke børn, og tid spiller ifølge Dan ikke ind på hans organisering af løb. Dan finder tid til at løbe i forening tre gange om ugen, og han passer arbejde og andre aftaler rundt om løb. Selvom Dan har travlt på sit arbejde og i perioder med spidsbelastninger må droppe en tur i foreningen eller to, så har Dan en hverdag, som giver rig mulighed for at dyrke foreningen og dens fællesskab (Interview 5: 14).

Undersøgelsesresultater og opsummering: Småbørn kan være en barriere for foreningsdeltagelse

Småbørn i hjemmet har stor betydning for, hvor meget tid den enkelte informant har til at løbe i forening. Det skyldes, at småbørn i hjemmet medfører, at forældrene underlægges samfundets ”fælles tid”. Det påvirker småbørnsforældrenes individuelle opfattelse af tid, og de beretter i højere grad end informanter uden småbørn – og børn i det hele taget – at de har travlt.

Modsat har tidsforbrug på arbejde/studie mindre betydning. Således synes informanternes fortællinger at bekræfte de to opstillede hypoteser om tid, som er vist i tabel 9.

Tabel 9: Viser de opstillede hypoteser om tid og de kvalitative testresultater.

Hypoteser	Undersøgelsesresultat
Hypotese 1: Der er ingen sammenhæng mellem tidsforbrug på arbejde/studie og motionsløberes foreningsdeltagelse.	Indikerer at være sand
Hypotese 2: Motionsløbere med hjemmeboende børn under 13 år har mindre sandsynlighed for at være foreningsmedlemmer end motionsløbere uden hjemmeboende børn.	Indikerer at være sand

Fremlæggelsen af informanternes fortællinger er specielt interessant i forhold til hypotese 2. Analyserne omhandlende hypotesen fortæller, at det specielt er forældre til *småbørn*, der oplever barrierer mod foreningsdeltagelse.

En udskiftning af ”børn” med ”småbørn” i hypotese 2 vil give en mere præcis beskrivelse af forholdene og børns betydning som barriere. Den svage statistiske sammenhæng γ angav skyldes muligvis, at mange børn lige under 13 år kan klare sig selv. Betydningen af hjemmeboende børn ville muligvis være større, hvis aldersgrænsen havde været lavere (f.eks. ti år eller lignende)¹³⁸. Det afgørende punkt synes i hvert fald at være den alder, hvor børnene kan være alene hjemme to til tre timer, mens far og/eller mor er foreningsaktiv.

6.2.3 Effektivitet

Den teoretiske analyse fremlagde, at effektivitet målt som en trænings kaloriemæssige forbrug har væsentlig betydning for motionsløbere. Desuden at mange motionsløbere løber for sundhedens skyld, og et centralt mål for sundhed er antallet af kalorier, der kan forbrændes inden for et givent tidsrum (jf. teoretisk analyse).

Interviews peger da også på, at effektivitet spiller en rolle for alle informanter i forbindelse med motionsløb og deres valg af organiseringsform. Alle informanter taler om kalorier og kalorieforbrug i en eller anden form og fokuserer på, at løb har en række sundhedsmæssige effekter.

Konkret kommer det til udtryk ved, at informanterne fortæller meget om deres overvejelser om tempo¹³⁹, og fælles for flere af dem er en forestilling om, at des flere kalorier der forbrændes, desto mere effektiv er træningen (Interview 2: 8; Interview 4: 24; Interview 1: 17). Det giver anledning til at betragte informanterne i relation til ”economic man”, om end en mere sigende betegnelse ville være ”calorie burning man”.

Tempo

Tempoets betydning for informanternes organisering af løb udtrykkes ret enkelt af Ulla. I forhold til at løbe med en veninde fortæller Ulla, at hun synes, det er hyggeligt at løbe sammen med veninden, men også at hun ikke altid vil gøre det, fordi veninden løber i et langsommere tempo, og at Ulla derfor får et mindre løbemæssigt udbytte (Interview 2: 6).

¹³⁸ Det er ikke muligt at foretage en sådan analyse, da der ikke er spurgt ind til hjemmeboende børns alder. Se ”Statistiske analyser” på vedlagte cd-rom for spørgeskema, spørgsmål 56.

¹³⁹ I tråd med informanternes ordbrug og forestilling anvender jeg betegnelsen ”tempo” i analysen. Det skal understreges, at tempo er tæt koblet til kalorier og den forestilling om effektivitet, som er gennemgået i den teoretiske analyse.

Maja, som er på vej til at opstarte en løbeforening, fortæller, at hun har gjort sig overvejelser om, hvordan det at løbe i forening kommer til at påvirke hendes løbetempo og muligheden for at føle sig ”brugt”¹⁴⁰, som hun sætter stor pris på. Hun er bange for, at det at løbe med andre vil påvirke tempo og intensitet negativt og dermed gøre, at hun ikke føler sig helt så ”brugt”, som når hun løber alene (Interview 8: 17).

Maja snakker dog om, at hun i forbindelse med sin egen forening vil forsøge at komme omkring udfordringen med tempo. Bl.a. ved at tilrettelægge træningen, så alle får maksimalt udbytte. Majas fortælling er et eksempel på, at hun sætter sine ressourcer i spil og forsøger at producere og reproducere en forening, som stemmer overens med hendes egne ønsker og behov.

Den primære årsag til, at tempo nævnes flittigt af informanterne er som berørt indledningsvist, at de ser tempo som helt afgørende for udbyttet af deres træning, og for alle informanter undtagen Kirsten er et hovedmål med løb at få presset kroppen så meget som muligt og ”føle sig brugt”. Mads fortæller det således:

”Tilfredsheden ved at komme hjem og føle sig brugt. Være i stand til at dyrke noget idræt, hvor jeg kunne komme hjem og føle mig mørbanket. Nogle gange til badminton, selvom jeg havde givet mig, så var jeg ikke rigtig blevet løbet flad konditions-mæssigt” (Interview 7: 12).

En god træning er ifølge Mads en træning, hvor han har løbet i det rette tempo og derved har presset sig selv maksimalt og forbrændt så mange kalorier som muligt.

Er tempo en barriere for foreningsdeltagelse?

Det interessante ved tempo er, at de enkelte informanter er meget bevidste om, hvorledes forskellige organiseringsformer påvirker tempo. Opfattelserne og forestillingerne herom er dog på ingen måde entydige.

På den ene side oplever en række informanter, at løb sammen med andre (venner og/eller familie) eller i en forening er en begrænsende faktor for tempoet. Fordelen ved at løbe alene er med andre ord, at man selv kan bestemme sit eget tempo, og for Martin er det rette tempo så vigtigt, at han godt kan finde på at tage en ekstra tur, hvis han forinden har løbet med en kammerat, der løber langsommere end ham selv (Interview 4: 22).

Maja, Ulla, Jens og Martin har alle overvejelser som går på, at manglende mulighed for at løbe efter sit eget tempo kan være en barriere for at melde sig ind i en forening.

Henriette gør sig modsat til fortæller for en anden forståelse af sammenhæng mellem tempo og løb sammen med andre, idet hun fortæller, at *”jeg løber selv hurtigere, hvis jeg løber i klubben [foreningen], end når jeg løber med mig selv”* (Interview 6: 5). For Henriette betyder andres tilstedeværelse, at hun kan presse sig selv

¹⁴⁰ Informanterne bruger betegnelsen ”brugt” i overensstemmelse med at være træt eller udmattet efter træning. Alle informanter betegner at føle sig brugt efter træning et succeskriterium.

mere, og at træningsudbyttet samlet set bliver større, og hun løber hurtigere og længere, når hun løber sammen med andre.

Mads har grundlæggende samme forestilling som Henriette og fortæller, at hans fokus på tempo også hænger sammen med at få udnyttet tiden bedst muligt. Mads sammenligner sin nuværende løbetræning med dengang han spillede badminton, hvor hans tekniske færdigheder begrænsede ham i forhold til at blive fysisk presset. Noget lignende oplevede han, da han var medlem af en løbeklub:

”Jeg følte mig ikke brugt nok ved bare at løbe halvanden time i roligt tempo [om at løbe i løbegruppe]. Der var mere for pengene, når man havde givet den gas [om at løbe i orienteringsforening, som Mads nu er medlem af]. Det er nemmere til o-løb” (Interview 7: 13).

Samlet set er informanterne bevidste om, at tempo, intensitet og effektivitet ved løbetræningen påvirkes af organiseringsform, og informanterne hælder til at vælge den form, de mener, er bedst til at opnå størst effektivitet. Det er dog ikke entydigt, hvorvidt løb alene eller med andre er mest effektivt på tværs af informanterne, idet nogle mener, at løb med andre øger tempo og intensitet, mens andre har den modsatte holdning.

Den tredje halvleg kan være en barriere for foreningsdeltagelse

Ud over at tempo og effektivitet er vigtigt under selve løbeturen, så påvirkes fornemmelsen af effektivitet hos informanterne også af andre parametre. Tid brugt i forbindelse med ”tredje halvleg” før og efter løbeturen i form af f.eks. transport opfattes af alle informanter som et element, der mindsker løbeturens samlede effektivitet.

Ulla forklarer, at transporttid til og fra løbetræning kan have betydning for effektivitet: *”Når jeg er i gang, så får jeg forbrændt nogle kalorier, jeg får noget ud af det med det samme – der er ikke nogen transporttid” (Interview 2: 12).*

At drage et sted hen for at mødes med en ven eller møde op i foreningen før løbeturen sættes i gang, mindsker effektiviteten af løbeturen i forhold til at starte hjemmefra. Tidsmæssigt tager det længere tid at forbrænde det samme antal kalorier, når man bruger tid på at transportere sig i forhold til at starte hjemmefra.

Idans undersøgelse af motionsløbere viser da også, at rigtig mange motionsløbere ingen transporttid har til deres oftest benyttede løberute. Hele 63 pct. af respondenterne angiver, at de løber af sted hjemmefra (eller fra arbejdsplads eller lignende), mens 31 pct. transporterer sig mellem 1-15 minutter (Forsberg, 2012b: p.108).

Selv Henriette og Mads, som ellers sætter træning i forening højt, pointerer, at transporttid kan være et problem, og at det er en af de mindre gode ting ved foreningen. De har således også en grænse for, hvor lang tid de vil bruge på at transportere sig for at løbe (Interview 7: 13).

Transporttiden og dens betydning for effektiviteten skal ses i relation til informanternes opfattelse af tid. Selvom tid ikke for alle informanter som sådan begrænser deres løb, så er tid brugt på transport – i forhold til at løbe hjemmefra – det Mette Jensen betegner ”dårlig tid”.

Villigheden til at indlægge denne ”dårlige tid” i hverdagen, skal opvejes af, at tiden brugt i foreningen modsat opleves som specielt god. Det gør den tydeligt hos Henriette og Mads.

Undersøgelsesresultater og opsummering: Effektivitet og tempo er vigtigt

Samlet set spiller sundhed en stor rolle for motionsløbere, men med afsæt i interviews er det svært at bekræfte den kvantitative analyse som viste, at det specielt er ikke-foreningsløbere, som vægter denne del. Også informanterne som er foreningsløbere fokuserer på sundhed.

Derimod er det klart, at der hersker en forskel i opfattelsen af, hvad motionsløb i forening gør ved motionsløbs effektivitet mellem informanterne, som er foreningsmedlemmer og ikke er. Dem, der ikke er medlem af en forening, har en forestilling om, at effektiviteten falder, når man løber sammen med andre i en forening. Derfor fremstår hypotese 4 som en vigtig barriere mod foreningsdeltagelse for visse informanter (se tabel 10).

Tabel 10: Opstillede hypoteser om effektivitet og de kvalitative testresultater.

Hypoteser	Undersøgelsesresultat
Hypotese 3: Des mere motionsløbere fokuserer på sundhed, des mindre er sandsynligheden for, at de er medlem af en forening.	Ikke mulig at bekræfte
Hypotese 4: Des mere motionsløbere fokuserer på effektiv træning, des mindre er sandsynligheden for, at de er medlem af en forening.	Indikerer at være sand

Det er ikke entydigt, om foreningen kan sikre, at der trænes i det rette tempo eller ej og hermed, om der findes en barriere. En del informanter udtrykker forbehold mod at løbe med andre og at deltage i en forening (Kirsten, Ulla, Martin og Maja), fordi det påvirker deres eget tempo negativt. Andre derimod mener, at løb sammen med andre påvirker deres tempo i en positiv retning (Henriette og Mads), og derfor er foreningen for dem et naturligt valg.

Det tyder derfor på, at netop spørgsmålet om effektivitet er en betydningsfuld barriere for, om folk vælger foreningen fra eller til. Skal foreninger gøre sig relevante som udbydere af foreningsbaserede motionsløbstræning, handler det i høj grad om at tilrettelægge træningen, så den er effektiv¹⁴¹.

6.2.4 Fællesskab og identitet

Den teoretiske analyse af identitet og fællesskab beskrev, at valg af fællesskab skal forstås som en del af et identitetsprojekt, og at motionsløbere vælger de fællesskaber eller organiseringsformer, som passer til deres opfattelse af motionsløb.

Alle informanter er meget bevidste om, hvilke rolle motionsløb spiller for deres identitet, og de udtrykker sig alle reflekteret omkring deres valg af fællesskabsform og organisering af motionsløb og synes i høj grad at bekræfte hypotese 5. Alle informanterne vælger de fællesskaber og organiseringsformer, som giver mening i forhold til deres identitetsprojekt.

I den forbindelse er det væsentligt, at alle informanter fra tid til anden dyrker løb i en eller anden form for fællesskab, og alle anser motionsløb som en social idræt. Dog er det forskelligt fra informant til informant, hvor stor meningsbetydning løb med andre har.

Meningsstrukturer og foreningsdeltagelse

Kirsten er den informant, som tillægger løb sammen med andre den mindste meningsmæssige betydning, og det er da også sjældent, at Kirsten dyrker løb med andre. Det skyldes ifølge Kirsten selv, at løb er en måde at klare hovedet på, og *"for mig er [løb] noget med at få en pause. Et sted hvor jeg kan have mine egne tanker og kan få noget luft"* (Interview 1: 1, 3).

Løb giver for Kirsten mening som en aktivitet, der udføres alene. Løb er et mentalt break, som mister sin værdi, hvis hun skal løbe med andre, som hun skal forholde sig til. Og derfor giver foreningen som organiseringsform ikke mening for Kirsten, da den giver "noget social", som Kirsten hellere vil opsøge i andre sammenhænge (Interview 1: 16, 64).

Kirsten fokuserer ikke selv på nogen af de elementer, som hun forbinder med løb i en forening, og et medlemskab vil være direkte modstridende med de meningsstrukturer, hun har opbygget omkring motionsløb.

---

¹⁴¹ Foreninger forsøger med niveauiddeling at komme tempoproblemet til livs, men hvorvidt det lykkes er ikke muligt at konkludere ud fra ovenstående, og som Ulla fortæller, så er det svært præcist at sige, hvor mange hold der skal til i en forening, for at hun kan finde et passende tempo og hold (Interview 2: 84).

Maja har bevæget sig fra at have en holdning til foreningen som Kirsten, da hun også har haft meget fokus på, at motionsløb er hendes egen tid, hvorfor løb med andre bliver et forstyrrende element. Maja har dog fået øjnene op for, at det sociale element og muligheden for at øge kendskabet til andre i lokalområdet muligvis kan give mening og gøre et foreningsmedlemskab interessant (Interview 8: 22).

Maja er derfor på tærsklen til at opstarte en forening, hvilket hun betegner som en personlig udfordring (Interview 8: 36). Det skyldes netop, at Maja sætter pris på at have tid til sig selv, og kunne reflektere på ture, hvor hun er alene af sted (Interview 8: 3, 12).

Som Maja er Ulla også på nippet til at overveje foreningen, men hun er meget bevidst om, at der ikke må være for meget fokus på konkurrence. Ulla kan dog godt se sig selv som foreningsløber, hvilket ikke mindst skyldes, at hun værdsætter det sociale element, som der findes i foreningen, og som hun sætter pris på i forbindelse med andre idrætsaktiviteter.

Som Ulla forklarer, så er foreningen for hende kendetegnet ved, at *”der er en stor social dimension i det. Man få mere lyst til at tage af sted, når man også gør det sammen med nogen. Og der lærer jeg jo lidt mennesker at kende”* (Interview 2: 39).

For Jens er det ikke mindst ønsket om, at foreningen kan blive et fast holdepunkt i træningen, der gør, at han potentielt kan finde mening i et foreningsmedlemskab. Jens fortæller, at han løber sammen med en ven hver 14. dag, og at det er med til at fastholde ham til at løbe regelmæssigt (Interview 3: 2).

Ud over at foreningen kan blive et fast holdepunkt, så tror Jens også, at foreningen kan give mening for ham ved at fungere som inspiration og være med til at gøre hans løbetræning på egen hånd mere afvekslende, hvilket ellers tidligere har været et problem (Interview 3: 2).

Blandt de ikke-foreningsaktive er det således kun Kirsten, som er direkte afvisende over for at melde sig ind i forening.

Modsat de ikke-foreningsaktive beretter Martin, Dan, Henriette og Mads, at deltagelse i en forenings fællesskab giver mening, hvilket får dem til at prioritere foreningen som organiseringsform. Mads og Henriette vægter foreningen, fordi den presser dem til at træne bedre, og fordi de vægter det sociale sammenhold, som foreningen tilbyder, mens fokus hos Martin og Dan i højere grad kun er på de sociale elementer.

Hvad sker der i en motionsløbsforening?

En af grundene til, at ikke-foreningsaktive motionsløbere ikke melder sig i en forening, kan være, at de mangler kendskab til foreninger, og derved hvordan motionsløb arrangeret i en forening kan give mening for dem.

Blandt de fire ikke-foreningsaktive informanter er det primært Ulla og Maja¹⁴² – og delvist Kirsten – som kender til motionsløbstræning arrangeret i en forening. Jens har meget lidt viden herom.

Maja har stor viden om motionsløb i en forening, og for hende er det kun de motionsløbsforeninger, som har distanceret sig fra atletikkens verden, som er interessante¹⁴³. Det skyldes, at Maja ikke kan se mening i at være en del af en forening, som fokuserer intenst på konkurrence, som hun mener, er gældende for de atletikorienterede foreninger (Interview 8: 32).

Også for Ulla er foreningens forhold til konkurrence som nævnt afgørende. Ulla har overvejet en forening og kan godt se visse fordele ved at blive medlem. Ulla har derfor været tæt på at melde sig ind i en forening, som hun selv mener, passer godt til hende, fordi der er meget lidt fokus på konkurrence (Interview 2: 39).

Det interessante ved Maja og Ullas overvejelser omkring konkurrence er, at det er et udtryk for, at de ved en del om, hvad der foregår i en forening, og de er begge i stand til detaljeret at fortælle, hvorledes motionsløb arrangeres i en forening og kan give mening for dem (Interview 2: 48).

Omvendt har Kirsten og Jens mindre viden om, hvad der sker i en forening, hvilket afspejler, at de ikke for alvor har undersøgt mulighederne nærmere. Kirsten har fået fortalt en del om at løbe i forening fra sin mor, og har en forestilling om, at der undervejs på løbeturen er meget snak, hvilket er direkte modstridende med den ro, hun søger, når hun løber (Interview 1: 21).

Mens Kirsten er af den overbevisning, at hun har viden nok til at vide, at motionsløbsforeningen ikke er meningsfuld for hende, så er Jens mere i tvivl, og det der bl.a. afholder Jens fra at være i en forening er manglende viden.

Jens har en forestilling om, at motionsløb i en forening dyrkes i relation til atletik og fortæller, at *"det er ikke særlig almen viden, at man faktisk kan løbe i en atletikklub"* (Interview 3: 12). Og Jens slutter da også interviewet af med at sige, at grunden til at han ikke løber i en forening delvist skyldes uvidenhed (Interview 3: 37). Det er dog nok ikke den eneste årsag, som vi skal se i det følgende.

¹⁴² Maja arbejder til dagligt med motionsløb, hvor hun bl.a. er i berøring med foreninger, som opstarter motionsløb

¹⁴³ De senere år er der sket en udvikling, i det en del motionsløbsforeninger har distanceret sig fra atletikkens verden, og har ingen, eller nærmest ingen, berøring med atletik (Forsberg, 2012b: 47).

Passer motionsløbsforeningen til mig?

Alle informanter blev i forbindelse med interviewene bedt om at vurdere sig selv i forhold til, hvor dedikeret en løber, de selv mener, de er. Desuden blev informanterne bedt om at vurdere, hvor dedikeret, de mener, folk, der løber i en forening, er¹⁴⁴.

Samtalerne i forbindelse med spørgsmålene om dedikation var særdeles interessante og bruges til på den ene side at skabe et billede af, hvordan den enkelte informant tillægger motionsløb en betydning for sin egen identitet (hvordan motionsløb giver mening) samt, hvordan informanten selv mener egen identitet passer til de folk, informanten mener, er medlem af en forening.

Jens er den informant, som giver udtryk for den største identitetsmæssige distance mellem ham selv, og de motionsløbere, han mener, findes i foreninger. Som det blev fremlagt indledningsvist i den teoretiske analyse omkring personlige faktorer, opfatter Jens foreningsløbere som supertrimmede og med på beatet (Interview 3: 31).

Det er tydeligt, at Jens ikke ser sig selv som en typisk foreningsløber, hvilket spiller en væsentlig rolle for, at han ikke er i en forening. Som Jens konkret fortæller, har han gjort sig overvejelser om, at *"hvis jeg nu kommer på sådan et mellem/langdistancehold, eller hvad det kan være, om jeg så ville falde igennem?"* (Interview 3: 15).

Også Kirsten definerer sig selv væsentligt forskelligt, fra de motionsløbere, hun mener, findes i foreningerne. Kirsten fortæller, at *"dem der opsøger foreninger, det er nogle, der gerne vil forbedre deres tid eller gerne vil have nogle at deltage i løb sammen med. De dyrker det måske på et mere professionelt plan"* (Interview 1: 58).

Utilsigtede konsekvenser

Martin, Henriette og Mads er alle foreningsløbere. Det er interessant, at de alle fortæller om oplevelser, som indikerer, at nye medlemmer med mindre erfaring end de etablerede løbere oplever barrierer, når de kommer i en forening. Barrierer som kommer til udtryk på forskellig vis og kan karakteriseres "utilsigtede konsekvenser" (Giddens, 1986: p.9).

Martin arrangerer selv løb på sit arbejde og fortæller, at bare det med at fartinddele løbere skræmmer en hel del fra at deltage. Hold er ofte tempoopdelt efter en kilometertid (f.eks. 5 min. pr. km), som en del uerfarne løbere ikke kender til, og derfor ved en del heller ikke, hvor hurtigt de løber efter en sådan inddeling. Ifølge

¹⁴⁴ Informanterne blev også bedt om at definere sig selv som motionsløbertype ud fra de fem typer, som Idan har opstillet. Der er en tæt koblingen mellem de fem typer og motionsløbs betydning for identitet, og spørgsmålet om typer blev primært stillet for at supplere samtalen om dedikationsskalaen. De fem typer er: traditionsløberen, socialløberen, udfordringsløberen, den selvorganiserede løber og sundhedsløberen. Se bilag 2.

Martin skabes der på den måde allerede fra start en uheldig opdeling mellem erfarne og uerfarne, og denne eksperternak virker afskrækkende på nogle nye (Interview 4: 6).

Og til trods for at Martins arbejdsplads giver medarbejderne lov til at løbe i arbejdstiden, er det kun de mest dedikerede motionsløbere, som deltager (Interview 4: 17).

Mads fortæller, at han i sin tidligere løbegruppe oplevede, at man for at skåne nye folk for at løbe langt, tit kom til at overlade dem til sig selv, uden at de fik del i det sociale sammenhold:

”Der skete tit det, at man løb af sted sammen, men ret hurtigt blev det splittet ... og dem der skulle løbe langt, som var kernen – de løb langt videre ud – og dem som ikke kunne løbe langt og var nye, de kortede turen af. Det betød så også, at når man kom hjem, så var der ikke andre. ... (Interview 7: 5).

Henriette fortæller, at der i hendes forening bliver taget specielt hånd om nye, som får oprettet deres eget hold med de bedste trænere, som tit fortæller de nye, *”at de er noget specielt”* (Interview 6: 24). Dette forsøg på positiv forskelsbehandling bliver dog ikke altid lige godt modtaget, og mere end halvdelen af de nye når da også at stoppe, inden holdet når sit mål om at deltage i Eremitageløbet. For nogen skyldes det ifølge Henriette, at de har svært ved at komme i gang, mens nogle af de bedre nybegyndere ikke havde regnet med, at de skulle starte fra bunden (Interview 6: 24).

De ovenstående eksempler er i forskellig grad udtryk for det Giddens betegner *”utilsigtede konsekvenser”*. Et klart eksempel er Henriettes, hvor foreningens forsøg på at gøre noget specielt for nye løbere, får en omvendt virkning og i stedet skræmmer visse løbere væk.

Taber foreningsidentiteten til andre identiteter?

I den teoretiske analyse blev der argumenteret for, at identiteten er multipel, og at et individ så at sige har flere identiteter, som kan være modstridende. Der opstår under tiden konflikter mellem forskellige del-identiteter, og der kan derfor være behov for at rangere de forskellige elementer mellem hinanden. Det er et gennemgående træk hos alle informanter, at deres identitet opdeles i familie/privatliv, arbejde/studie og motionsløb.

Deslige er det fælles for alle informanterne, at de til tider oplever, at de forskellige identiteter arbejder mod hinanden, og at det derfor er nødvendigt at træffe valg og prioritere. Martin er et klart eksempel herpå, og som han fortæller, så er det altid familien, der vinder – ellers er man jo *”hamrende egoist”* (Interview 4: 38).

Også Mads fortæller, at løb altid skal passes ind, så det er forsvarligt i forhold til børnene. Det er med andre ord ikke alle pasningsordninger, som kan godtages for, at han kan løbe i foreningen, og Mads vil til en hver tid prioritere at passe sine børn (Interview 7: 15).

Samlet set er tendensen blandt informanterne, at familien sættes højt, og Maja skiller sig lidt ud ved at fortælle, at hun faktisk godt finde på at prioritere sit løb frem for at tage en tur i skoven med børnene (Interview 8: 30).

Selvom familie-/privatlivet fremstår som det vigtigste, så indikerer informanterne også, at arbejds-/studielivet spiller en væsentlig rolle, og som Maja udtrykker det, så er ”det er svært at flytte på” (Interview 8: 30).

Det er svært præcist at redegøre for, hvorledes de enkelte informanter vægter de tre elementer i deres respektive liv, men fælles er det, at de alle oplever, at de fra tid til anden må træffe valg. Og for alle er motionsløb delvist underlagt familie-/privat- og arbejds-/studielivet.

Dog oplever informanterne, at de det meste af tiden kan få passet motionsløb ind, om end der kan forekomme enkelte perioder, hvor f.eks. arbejde/studie i kortere tid fylder mere end normalt, hvilket påvirker motionsløb negativt.

Samlet peger analysen på, at de informanter, som er mest dedikerede, vægter foreningen, og får passet deres hverdag ind, så de kan deltage i foreningens aktiviteter i et eller andet omfang.

Undersøgelsesresultater og opsummering: Forening er for de mest dedikerede motionsløbere

Interviewene fremhæver i tråd med hypotese 6, at det sociale element ved motionsløb spiller en forskellig rolle mellem foreningsløbere og ikke-foreningsløbere. Forskellen er dog ikke, som hypotesen antager, i relation til, om de mener, at motionsløb er en social idræt, men nærmere om de vægter det sociale element (se tabel 11).

Alle informanter betragter motionsløb som en social idræt, men det er specielt foreningsløberne, som synes elementet er positivt og efterspørger sociale relationer i forbindelse med motionsløb.

Alle informanters fortælling om deres planlægning af motionsløb indikerer, at hypotese 5 er sand. Alle informanter er meget bevidste om deres organisering af motionsløb, og de vælger de former, som passer til dem selv, og det billede de har af sig selv som motionsløbere.

Deres måde at organisere motionsløb på er på den måde med til at konstruere deres selvidentitetsprojekt (se tabel 11).

Tabel 11: Viser de opstillede hypoteser om fællesskab og identitet og de kvalitative testresultater.

Hypoteser	Undersøgelsesresultat
Hypotese 5: Motionsløbere vælger den organiseringsform, som passer til den mening, de finder ved løb.	Indikerer at være sand
Hypotese 6: Des mindre motionsløbere betragter motionsløb som en social idræt, des mindre er sandsynligheden for, at de er medlem af en forening.	Indikerer at være sand
Hypotese 7: Des mindre dedikerede motionsløbere er, des mindre er sandsynligheden for at de er medlem af en forening.	Indikerer at være sand

Hypotese 7 indikerer også ud fra informanternes fortællinger at være sand. Informanternes syn i relation til identitetens samspil med at være foreningsaktiv er meget interessant, og interviews nuancerer i høj grad forståelsen af sammenhængene (se tabel 11).

Den overvejende forskel mellem foreningsaktive og de ikke-foreningsaktive er deres selvforståelse af dedikation over for motionsløb, og identitet fremstår som en helt væsentlig barriere for, at de ikke-foreningsaktive informanter ikke melder sig ind i en forening.

Fælles for de ikke-foreningsaktive er, at de finder løbere i foreninger mere dedikerede, end de selv er, og deres opfattelse af folk i forening er, at de i overvejende grad er seriøse og relativt konkurrenceorienterede. Modsat er der bedre overensstemmelse mellem de foreningsaktives selvbillede og deres beskrivelse af andre foreningsaktive.

Mens de ikke-foreningsaktive distancerer sig i forskellig grad fra foreningen som et sted at dyrke motionsløb, knytter de foreningsaktive stærke følelser til et medlemskab:

”Der er også noget fint i at løbe i en foreningstrøje og have et tilhørsforhold. Det er sådan en ulogisk ting. Skulle jeg sætte det op i logiske og følelsesmæssige ting, så er det ikke rigtig noget logisk ved det. Jeg sparer ikke nogle penge ved det, og det er relativt dyrt, og jeg bruger ikke rabatten til særlig meget, som jo egentligt er det, man betaler for. ... Det kan betale sig ikke at være medlem. Men jeg kan godt lide det – det der tilhørsforhold.” (Interview 4: 39)

Martin forbinder sit foreningsmedlemskab med følelser, og tanken om at være en del af noget større og dele løbeoplevelser med andre spiller en stor rolle, selvom det er sjældent, at Martin faktisk kommer i foreningen.

Det samme gælder for Dan, som også forbinder sin deltagelse i en forening med noget følelsesmæssigt, og for ham betyder de sociale venskaber han har gennem foreningen meget, og det får ham bl.a. til at tage til Greve hver weekend frem for kun at løbe i forening på Frederiksberg, hvor han bor (Interview 5: 8).

Informanternes eget selvbillede som motionsløbere, og den rolle motionsløb spiller for deres identitet, synes at være helt afgørende for, om de findes i en forening. De mest dedikerede motionsløbere passer til foreningerne, mens de mindre dedikerede motionsløbere har svært ved at finde foreningen relevant, fordi foreningen ikke matcher deres identitet som motionsløber.

Samlet set peger analyserne på, at foreningerne i høj grad er tilpasset de informanternes identitet som i en foreningssammenhæng må betegnes ”overordnede”, og i mindre grad afspejler identiteten hos de ”underordnede” ikke-foreningsmedlemmer.

Kapitel 7: Konklusion

Dette speciale har undersøgt, hvilke barrierer der findes blandt 25-45-årige voksenmotionister for at dyrke motionsløb i en forening. Specialet viser, at barrierer primært eksisterer i kraft af foreningens manglende evne til at matche den enkelte respondent/informants identitet som motionsløber.

Ud fra et samfundsmæssigt perspektiv er dette resultat interessant, da øget fokus på at nedbryde barrierer for foreningsdeltagelse blandt voksenmotionister er til gavn for samfundet.

Idrætsforeninger indtager en central position i det danske idrætsbillede, og foreningerne bidrager til samfundet ved at introducere og oplære folk i demokratiske principper og at skabe social kapital til gavn for samfundets sammenhængskraft. Den sociale kapital er særdeles værdifuld, og ifølge Svendsen og Svendsen forklarer social kapital i omegnen af 25 pct. af et lands økonomiske formåen (Svendsen & Svendsen, 2010: p.15-16).

Idrætsforeningernes samfundsnytte forudsætter imidlertid, at foreningerne formår at gøre sig relevante for den danske befolkning bredt set. Netop på dette område er foreningerne under pres, idet 25-45-årige voksenmotionister i stigende grad vælger andre organiseringsformer end foreningens, når de skal være idrætsaktive.

Analyseramme og hypoteser

For at undersøge hvilke barrierer der findes for foreningsdeltagelse blandt 25-45-årige motionsløbere opstillede specialet en analyseramme.

Analyserammen tester og undersøger syv hypoteser om motionsløberes barrierer for foreningsdeltagelse med afsæt i Giddens' strukturationsteori og dynamikker ved det senmoderne samfund.

Baggrunden for de syv hypoteser er strukturelle og personlige faktorer, som er operationaliseret til begreberne tid, effektivitet, fællesskab og identitet. De syv hypoteser samt test- og undersøgelsesresultater fra de empiriske analyser er fremvist i tabel 12.

Tabel 12: Test- og undersøgelsesresultater af specialets syv hypoteser om barrierer for foreningsdeltagelse.

	Hypoteser	Surveydata (kvantitativt)	Interviews (Kvalitativt)
Tid	Hypotese 1: Der er ingen sammenhæng mellem tidsforbrug på arbejde/studie og motionsløberes foreningsdeltagelse.	Kan ikke forkastes	Indikerer at være sand
	Hypotese 2: Motionsløbere med hjemmeboende børn under 13 år har mindre sandsynlighed for at være foreningsmedlemmer end motionsløbere uden hjemmeboende børn.	Kan ikke forkastes og angiver en svag sammenhæng	Indikerer at være sand
Effektivitet	Hypotese 3: Des mere motionsløbere fokuserer på sundhed, des mindre er sandsynligheden for, at de er medlem af en forening.	Kan ikke forkastes og angiver en stærk sammenhæng	Ikke mulig at bekræfte
	Hypotese 4: Des mere motionsløbere fokuserer på effektiv træning, des mindre er sandsynligheden for, at de er medlem af en forening.	-	Indikerer at være sand
Fællesskab	Hypotese 5: Motionsløbere vælger den organiseringsform, som passer til den mening, de finder ved løb	-	Indikerer at være sand
	Hypotese 6: Des mindre motionsløbere betragter motionsløb som en social idræt, des mindre er sandsynligheden for, at de er medlem af en forening..	Kan ikke forkastes og angiver en stærk sammenhæng	Indikerer at være sand
Identitet	Hypotese 7: Des mindre dedikerede motionsløbere er, des mindre er sandsynligheden for at de er medlem af en forening.	Gældende blandt undersøgte respondenter	Indikerer at være sand

Barrierer for foreningsdeltagelse

Den primære barriere for foreningsdeltagelse blandt respondenterne/informanterne i dette speciale er relateret til identitet og fællesskab.

De ikke-foreningsaktive respondenter/informanter går mindre op i motionsløb end de foreningsaktive, og de finder ikke, at motionsløbsforeningers fællesskab passer til dem, fordi de mener, fællesskabet er for mere seriøse motionsløbere.

I stedet vælger de ikke-foreningsaktive informanter andre organiseringsformer, når de dyrker motionsløb. Det skyldes, at alle specialets informanter reflekterer over deres organisering af motionsløb i den forstand, at måden, de dyrker motionsløb på, skal give mening for dem i relation til deres egen identitet.

For at nedbryde barrierer er det nødvendigt at tilpasse foreningen, så den i højere grad matcher mindre dedikerede motionsløberes identitet.

Desuden viser specialet, at mangel på tid er en barriere for foreningsdeltagelse blandt forældre med småbørn. Småbørn påvirker de undersøgte forældres hverdag, og familien underlægges den ”fælles tids” strukturering af dagligdagen.

Småbørn kan ikke være alene hjemme, og skal motionsløb dyrkes i en forening, kræver det et omfattende planlægningsarbejde, som ofte involverer bedsteforældrene eller andre til at passe børnene.

Blandt informanter uden småbørn spiller tid en mindre rolle som barrierer. Selvom hverdagen kan være travl og underlagt den ”fælles tid”, er det for de fleste muligt at passe motionsløb i en forening ind, hvis de ønsker det.

Endelig er effektivitet en barriere for foreningsdeltagelse blandt visse informanter i specialet. De fleste informanter ønsker ikke at gå på kompromis med deres løbetempo, og for mange er et afgørende mål ved en god træning at kunne løbe i det rette tempo og føle sig ”brugt”.

Der er dog ikke en entydig opfattelse blandt informanterne om, hvorvidt det er muligt at løbe i det rette tempo i en forening. De ikke-foreningsaktive informanter opfatter ikke dette som muligt, og de oplever derved barrierer for foreningsdeltagelse relateret til effektivitet.

Anderledes forholder det sig blandt informanterne, der er medlem af en forening. To af de foreningsaktive informanter fortæller således, at foreningen fordrer, at de træner i det rette tempo, mens to andre fortæller, at tempoet betyder mindre for dem, end f.eks. sociale elementer.

7.1 Perspektivering

I specialets indledning blev det fremhævet, at DIF og DGI primært har orienteret sig i forhold til fleksibilitet og strukturelle faktorer i forsøget på at gøre foreninger mere relevante for voksenmotionister og herigennem øge antallet af foreningsmedlemmer.

I tråd hermed lagde jeg i arbejdet med specialet indledningsvist også ud med at fokusere på strukturelle faktorer, men undervejs har jeg bl.a. gennem interviews erfaret, at de strukturelle faktorer ikke er de eneste barrierer for foreningsdeltagelse.

Tværtimod synes også personlige faktorer at spille en helt afgørende rolle. Fundende er overraskende og kontroversielle i forhold til DIF og DGI's tilgang til at herved voksenmotionister. Der hersker en klar forståelse hos idrættens to hovedorganisationer om, at en stresset hverdag med mangel på tid er den væsentligste årsag til, at 25-45-årige oplever barrierer for at deltage i idrætsforeningers aktiviteter.

Resultaterne fra dette speciale peger på, at idrætsorganisationernes stærke fokus på fleksibilitet ikke alene er vejen frem i forhold til at hverve flere voksenmotionister. Omvendt er en opprioritering af fællesskab og identitet nødvendig.

DIF og DGI's intense fokus på fleksibilitet frem f.eks. fokus på fællesskab og identitet er paradoksalt. Det skyldes, at medlemskab i en idrætsforening per definition medfører deltagelse i et forpligtende fællesskab (Folkeoplysningsloven), der påvirker det enkelte medlems identitet og kræver personligt engagement.

Idrætsforeningernes eksistensgrundlag er på den måde baseret på fællesskab og identitet, og det er oplagt at spørge, som der blev gjort i indledningen (kapitel 1), om hovedorganisationerne har glemt at fokusere på disse gamle dyder til fordel for fleksibilitet i tilbud? Og om en eventuel manglende fokus på fællesskab og identitet betyder, at voksne ikke finder foreninger relevante, når de skal dyrke idræt?

Fundene i dette speciale tyder på, at hovedorganisationerne har overset betydning af fællesskab og identitet. Fællesskab og identitet er i dette speciale i hvert fald helt afgørende barrierer for foreningsdeltagelse, som fleksible tilbud ikke kan fjerne.

Dette træder tydeligt frem, når foreningen betragtes som et socialt system og behandles ud fra Giddens' strukturationsteori. Foreningen er et socialt system, der gennem en kontinuerlig proces produceres og reproduceres af de individer, der befinder sig i den. På den måde defineres foreningen af de "overordnede" foreningsmedlemmer og passer dermed til deres identitet.

Omvendt viser fundene i dette speciale, at foreningerne kun i begrænset omfang passer til de "underordnede" ikke-foreningsløbere. De oplever dermed barrierer for foreningsdeltagelse, fordi foreningen ikke passer til deres identitet.

Skal foreninger derfor fremover gøre sig mere relevante som udbydere af idræt for voksenmotionister og opretholde de væsentligste samfundsmæssige funktioner, peger dette speciale på, at foreninger skal tage mere udgangspunkt i de ikke-foreningsaktives identitet.

En sådan opgave er ikke let, og en række eksempler fra dette speciale viser, at selvom intentionerne blandt foreningsmedlemmer er gode, fjerner det ikke nødvendigvis barrierer. Til trods for at foreningsmedlemmerne gerne vil reproducere foreninger, så de passer bedre til ikke-foreningsløbere, kan det føre til "utilsigtede konsekvenser", der opstiller nye barrierer for foreningsdeltagelse, hvorved foreninger ikke bliver mere relevante for ikke-foreningsløbere.

Et første skridt til at gøre foreninger mere relevante for ikke-foreningsmedlemmer er derfor et identitetsmæssigt fokus på de ikke-foreningsaktive. For at mindske risikoen for "utilsigtede konsekvenser"

er det nødvendigt med viden om ikke-foreningsaktive i forhold til eksempelvis deres vaner, ønsker og behov i forbindelse med idræts- og foreningsdeltagelse.

En række tiltag i denne retning er taget af DIF i samarbejde med eksempelvis Dansk Tennis Forbund og Dansk Atletik Forbund med baggrund i analyser fra Idan (Østerlund, 2010; Forsberg, 2012).

Inden for både tennis og motionsløb fokuserer man på typer af udøvere, som distancerer sig fra hinanden bl.a. i relation til motiver for at være aktive og idrætsaktivitetens identitetsmæssige betydning. Herunder fokuseres specifikt på, hvad de ikke-foreningsaktive ønsker sig af et foreningsmedlemskab (Forsberg, 2012b: pp.132f; Østerlund, 2010: pp.104ff).

Fokuseringen på typer indikerer, at DIF de senere år er blevet opmærksom på, at fleksibilitet ikke alene skaber fremgang blandt voksenmotionister. Dermed er DIF's fokus på typer muligvis en erkendelse af, at det også er nødvendigt at fokusere på personlige faktorer for at fjerne barrierer for foreningsdeltagelse. En fokusering fundene i dette speciale advokerer for.

8. Litteraturliste

- Aberbach, J. D. & Rockman, B. A. (2002). Conducting and Coding Elite Interviews. *Political Science and Politics*, vol. 35, (nr. 4), s. 673-676.
- Agresti, A. & Finlay, B. (1997). *Statistical Methods for the Social Sciences*. (3. Udgave). Upper Saddle River: Prentice-Hall.
- Andersen, G. B. (1996). *Samfundsvidenskabeligt minilex*. (1. udgave). København: Gyldendal.
- Andersen, L. B. (2010). Forskningskriterier. I L.B.Andersen, K. M. Hansen, & R. Klemmensen (Eds.), *Metoder i statskundskab* (1. udgave, s. 97-113). København: Hans Reitzels Forlag.
- Apollo, P. (2010). Sundheden og det sociale individ - Analyse af to effektivitetsbegreber. *Forum for Idræt*, 26. årgang, (nr. 2), s. 129-142.
- Bang, S. (2009). Lille medlemsfremgang til DIF. København: Idrættens Analyseinstitut. Lokaliseret d. 14. marts 2012 på <http://www.idan.dk/Nyheder/750medlemstal.aspx> (vedlagt på medfølgende cd-rom i mappen "litteraturhenvisninger": dok1).
- Baudrillard, J. (2004). *Amerika*. (Dansk revideret udgave, oversat af M. Helm. Original udgivet 1986). København: Informations Forlag.
- Bøje, C. & Eichberg, H. (1994). *Idrættens tredje vej - Om idrætten i kulturpolitikken*. Aarhus: Klim.
- Boolsen, M. W. (2006). *Kvalitative analyser. At finde årsager og sammenhænge*. (1. Udgave). København: Hans Reitzels Forlag.
- Bottenburg, M. v. (2006). *The second running wave. On the growth and size of the running market and how the KNAU can further develop its market share*. 's-Hertogenbosch: W.J.H Mulier Institute.
- Bottenburg, M. v., Scheerder, J., & Hover, P. (2011). Don't miss the next boat. Europe's opportunities and challenges in the second wave of running. *New Studies in Athletics*, nr. 3/4. Monaco: International Association og Athletics Federations (IAAF).
- Brandt, H. H. (2012). *Idrættens store tilskudsdilemma*. København: Idrættens Analyseinstitut. Lokaliseret d. 14. marts 2012 på <http://www.idan.dk/Kommentaren/081tilskudsdilemma.aspx> (vedlagt på medfølgende cd-rom i mappen "litteraturhenvisninger": dok2).

- Brandt, H. H. & Storm, R. K. (2008). *Idræt og sport i den danske oplevelsesøkonomi - mellem forening og forretning*. (1. Udgave). København: Imagine og Samfundslitteratur.
- Brewer, M. B. (2001). The many faces of Social Identity: Implications for Political Psychology. *Political Psychology*, vol. 22, (nr. 1), s. 115-125.
- Bryman, A. (2004). *Social research Methods*. Oxford: Oxford University Press.
- Castells, M. (2010a). *The power of identity*. (2. udgave). Oxford: Wiley-Blackwell.
- Castells, M. (2010b). *The rise of the network society*. (2. udgave). Oxford: Wiley-Blackwell.
- Coalter, F. (2007). *A wider social role for sport - Who's keeping the score?* (1. udgave). New York: Routledge.
- Collinson, J. A. & Hockey, J. (2007). "Working out" identity: Distance Runners and the management of Disrupted Identity. *Leisure Studies*, vol. 26, (nr. 4), s. 381-398.
- Danmarks Idræts-Forbund (2011). *Idræt for alle - Danmarks Idræts-Forbunds politiske program for perioden 2011 til 2014*. Brøndby: Danmarks Idræts-Forbund. Lokaliseret d. 14. marts 2012 på http://www.dif.dk/oekonomi_og_politik/politik/~media/Baseline_site/Filer/PDFfiler/Oekonomi_og_politik/DIF%20Politisk%20program_web.ashx (vedlagt på medfølgende cd-rom i mappen "litteraturhenvisninger": dok3).
- Danmarks Idræts-Forbund & Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger. (2011). *Foreningsfitness*. København: foreningsfitness. Lokaliseret d. 14. marts 2012 på <http://www.foreningsfitness.dk/PR-informationsfolder> (vedlagt på medfølgende cd-rom i mappen "litteraturhenvisninger": dok4).
- Dansk Håndbold Forbund. (2011). *Håndboldfitness*. Brøndby: Dansk Håndbold Forbund. Lokaliseret d. 23. marts 2012 på <http://www.dhf.dk/Aktiviteter/H%C3%A5ndboldfitness/H%C3%A5ndboldfitness>
- Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger (2011). *Flexfodbold*. Vingsted: Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger. Lokaliseret d. 23. marts 2012 på <http://flexfodbold.dk/>
- Draminsky, J. (2010). *DIF vil hverve voksen-motionister*. Brøndby: Danmarks Idræts-Forbund. Lokaliseret d. 14. marts 2012 på <http://www.dif.dk/da/NYHEDER/nyheder/2010/5/20100508%20voksenmotionister.aspx> (vedlagt på medfølgende cd-rom i mappen "litteraturhenvisninger": dok5).

- Durkheim, E. (2000). *Om den sociale arbejdsdeling*. (Dansk udgave, oversat af M. G. Larsen. Original udgivet 1893). København: Hans Reitzels Forlag.
- Eichberg, H. (2007). Glem det "enkelte individ" - glem Giddens. *Dansk Sociologi*, vol. 18, (nr. 3), 91-108.
- Emmenegger, P. & Klemmensen, R. (2010). Kombination af kvalitative og kvantitative metoder. I L. B. Andersen, K. M. Hansen, & R. Klemmensen (Eds.), *Metoder i statskundskab* (1. udgave, s. 417-430). København: Hans Reitzels Forlag.
- Flyvbjerg, B. (2001). *Samfundsvidenskab som virker*. København: Akademisk Forlag.
- Flyvbjerg, B. (2004). Five misunderstandings about case-study research. I C. Seale, G. Gobo, J. F. Gubrium & D. Silverman (eds.), *Qualitative Research Practice* (s. 420-434). London: Sage Publications, *Incorporated*.
- Folkeoplysningsloven, Bekendtgørelse af lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskoler samt om Folkeuniversitetet. Lovbekendtgørelse nr. 854 af 11. juli 2011.
- Forsberg, P. (2010). *Flere ældre dyrker idræt under DIF*. København: Idrættens Analyseinstitut. Lokaliseret d. 14. marts 2012 på <http://www.idan.dk/Nyheder/918aeldremotionerer.aspx> (vedlagt på medfølgende cd-rom i mappen "litteraturhenvisninger": dok6).
- Forsberg, P. (2012a). Fang en motionsløber: Gode råd til foreninger. *Overblik*, (nr. 47), s. 4-5. København: Idrættens Analyseinstitut. (vedlagt på medfølgende cd-rom i mappen "litteraturhenvisninger": dok7).
- Forsberg, P. (2012b). *Motionsløbere i Danmark - Portræt af danske motionsløbere*. København: Idrættens Analyseinstitut.
- Forsberg, P. (2012c). Paletten af løbetilbud skal gøres bedre. *Overblik*, (nr. 47), s. 1-3. København: Idrættens Analyseinstitut. (vedlagt på medfølgende cd-rom i mappen "litteraturhenvisninger": dok7).
- Fridberg, T. (2011). Sport and exercise in Denmark, Scandinavia and Europe. *Sport in Society*, vol. 13, (nr. 4), s. 583-592.
- Giddens, A. (1979). *Central Problems in Social Theory*. (1. udgave). London: MacMillian Education.
- Giddens, A. (1986). *The constitution og society*. (1. paperback udgave). Oxford: Polity Press.

- Giddens, A. (1993). *New rules of sociological method – a positive critique of interpretative sociologies*. (2. Udgave). Oxford: Polity Press.
- Giddens, A. (1996). *Modernitet og selvidentitet*. (Dansk udgave, 8. oplag, oversat af S. S. Jørgensen. Original udgivet 1991). København: Hans Reitzels Forlag.
- Giddens, A. (1999). *Modernitetens konsekvenser*. (Dansk udgave, oversat af S. S. Jørgensen. Original udgivet 1990). København: Hans Reitzels Forlag.
- Giddens, A. (2000). *En løbsk verden - Hvordan globaliseringen forandrer vores tilværelse*. (Dansk udgave, 3. oplag, oversat af E. Barfoed. Original udgivet 1999). København: Hans Reitzels Forlag.
- Grundloven, Danmarks Riges Grundlov lov nr. 169 af 5. juni 1953.
- Guneriussen, W. (2005). Emile Durkheim. I H. Andersen & L. B. Kaspersen (Eds.), *Klassisk og Moderne samfundsteori* (3. reviderede udgave, s. 71-90). København: Hans Reitzels Forlag.
- Hacker, A. (1955). The Use and Abuse of Pareto in Industrial Sociology. *American Journal of Economics and Sociology*, vol. 14, (nr. 4), s. 321-333.
- Hansen, J. (2010). Hvorledes idræt blev til folkesundhed - bølgetoppe og bølgedale i udviklingen fra "Den store sundhedsudstilling i 1939" til regeringens sundhedsprogram "Idræt for alle" 2009. *Forum for Idræt*, 26. årgang, (nr. 2), s. 9-20.
- Hellevik, O. (1997). *Forskningsmetode i sosiologi og statsvitenskap*. (5. udgave, 5. oplag). Oslo: Universitetsforlaget.
- Hestbech, L. (2012). *Atletikklubber vil fange motionsbølgen*. Brøndby: Danmarks Idræts-Forbund.
Lokaliseret d. 14. marts 2012 på
http://www.dif.dk/da/nyheder/arkiv%20pressemeldelser/2012/01/20123101_atletikklubber_motionsboelge.aspx (vedlagt på medfølgende cd-rom i mappen "litteraturhenvisninger": dok8).
- Højbjerg, H. (2005). Hermeneutik - Forståelse og fortolkning i samfundsvidenskaberne. I L. Fuglsang & P. B. Olsen (Eds.), *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne - På tværs af fagkulturer og paradigmer* (2. udgave, 2. oplag, s. 309-347). Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.
- Horne, J., Tomlinson, A., & Whannel, G. (1999). *Understanding Sport - An introduction to the sociological and cultural analysis of sport*. London and New York: Spon Press.

- Ibsen, B. & Ottesen, L. (2001). Idræt, livsform og social kapital. I B. V. Madsen, O. Korsgaard & N. K. Nielsen: *Idræt, krop og demokrati* (s. 215-238). Odense: Odense Universitetsforlag.
- Ibsen, B. (2006). *Foreningsidrætten i Danmark*. København: Idrættens Analyseinstitut.
- Ibsen, B. (2009). Afslutning. I B. Ibsen (Ed.), *Nye stier i den kommunale idrætspolitik* (s. 267-290). København: Idrættens Analyseinstitut.
- Ibsen, B., Hansen, A. M. W., & Vennekilde, E. (2010). *Ændringer i kommunal idrætspolitik efter kommunalreformen*. Odense: Syddansk Universitet.
- Ibsen, B. & Seippel, Ø. (2010). Voluntary organized sport in Denmark and Norway. *Sport in Society*, vol. 13, (nr. 4), s. 593-608.
- Ibsen, B. (2011). Kommunalreformens betydning for kommunernes idrætspolitik. *Økonomi & Politik*, vol. 84, (nr. 2), s. 42-51.
- Jensen, M. (2001). *Tendenser i tiden - en sociologisk analyse af mobilitet, miljø og moderne mennesker*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Jensen, O.-J. (2006). *Fælleskab, fitness og foreningsidræt - kulturanalytiske studier af fællesskabsrelationerne i to danske idrætsmiljøer*. Aarhus: Centre for Idræt, Aarhus Universitet.
- Kaspersen, L. B. (2005). Anthony Giddens. I H. Andersen & L. B. Kaspersen (Eds.), *Klassisk og moderne samfundsteori* (3. reviderede udgave, 1. oplag, s. 430-445). København: Hans Reitzels Forlag.
- Kaspersen, L. B. & Ottesen, L. (2001). Associationalism for 150 years and still alive and kicking: Some reflections on Danish civil society. *Critical Review of International Social and Political Philosophy*, vol. 4, (nr. 1), s. 105-130.
- Kirkegaard, K. L. (2010a). Fitnesskultur mellem lyst og pligt. *Forum for Idræt*, 26. årgang, (nr. 2), s. 97-113.
- Kirkegaard, K. L. (2010b). *Fitnesskulturen mellem forening og forretning - aktive fitnessudøveres træningsmotiver, tilfredshed og selvvrurderede sundhed*. København: Idrættens Analyseinstitut.
- Kirkegaard, K. L. (2011). *Finanskrisen ramte fitnessbranchen i 2010*. København: Idrættens Analyseinstitut. Lokaliseret d. 14. marts 2012 på

<http://www.idan.dk/Kommentaren/068fitnessanalyse.aspx>

(vedlagt på medfølgende cd-rom i mappen ”litteraturhenvisninger”: dok9).

- Kreiner, S. (1999). *Statistisk problemløsning. Præmisser, teknik og analyse*. (1. udgave). København: Jurist- og Økonomiforbundets Forlag.
- Kristensen, T. M. (2011, d. 26. december). Krisen er idrættens store chance. *Morgenavisen Jyllands-Posten*, s. 40.
- Kulturministeriet (2009). *Idræt for alle. Breddeidrætsudvalgets rapport - baggrund og analyse*. København: Kulturministeriet.
- Kulturministeriets udvalg for idrætsforskning (2010). *Fysisk aktivitet for sundhed*. København: Kulturministeriet.
- Larsen, K. (2003a). *Den tredje bølge - på vej mod en bevægelseskultur*. København: Lokale- og Anlægsfonden.
- Larsen, K. (2003b). *Idrætsdeltagelse og forbrug i Danmark*. (1. udgave). Aarhus: Forlaget Klim.
- Laub, T. B. (2012). *Fremtidens frivillige foreningsliv i idrætten*. København: Idrættens Analyseinstitut og Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet.
- Lov om udlodning fra lotteri samt heste- og hundevæddemål. Lovbekendtgørelse nr.696 af 25. juni 2010.
- Møller, S. (2011). *Årsmøde 2011. Mundtlige beretning*. Vingsted: Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger. (vedlagt på medfølgende cd-rom i mappen ”litteraturhenvisninger”: dok10).
- Nielsen, C. R. (2001, d. 19. maj). Maraton - en hovedløs gerning. *Politiken*, s. 3 (sektion: debat).
- Nielsen, G. & Wagner, U. (2011). Giddens strukturteori og idrætten i moderniteten. I L.F.Thing & U. Wagner (Eds.), *Grundbog i idrætssociologi* (s. 67-81). København: Munksgaard.
- Nowotny, H. (1994). *Time*. Cambridge: Polity Press.
- Ogles, B. M. & Masters, K. S. (2003). A Typology of Marathon Runners Based on Cluster Analysis of Motivations. *Journal of Sport Behavior*, vol. 26, s. 69-85.
- Ottesen, L. & Ibsen, B. (1999). *Idræt, motion og hverdagsliv - i tal og tale*. København: Insitut for idræt.

- Ottesen, L. & Ibsen, B. (2000). *Forsamles og forenes om idræt*. København: Lokale- og Anlægsfonden.
- Pilgaard, M. (2009). *Sport og motion i danskernes hverdag*. København: Idrættens Analyseinstitut.
- Putnam, R. (2000). *Bowling alone*. (Paperback udgave). New York: Simon & Schuster.
- Regeringen (2002). *Sund hele livet - de nationale mål og strategier for folkesundheden 2002-2010*. København: Indenrigs- og Sundhedsministeriet.
- Regeringen (2011). *Et Danmark, der står sammen. Regeringsgrundlag*. København: Statsministeriet.
- Reinecker, L. & Jørgensen, P. S. (2004). *Den gode opgave - opgaveskrivning på videregående uddannelser*. (2. udgave). Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Reischer, E. L. (2001). Running to the Moon: The Articulation and Construction of Self in Marathon Runners. *Anthropology of Consciousness*, vol. 12, (nr. 2), s. 19-35.
- Ritzer, G. & Goodman, D. J. (2003). *Sociological theory*. (6. udgave, international edition). New York: McGraw-Hill.
- Rousseau, J. J. (1987). *Samfundspagten*. (Dansk udgave, oversat af M. Larsen). København: Rhodos.
- Scheerder, J. & Boen, F. (eds.) (2009). *Vlaanderen loopt!!* Gent: Academia Press.
- Scheerder, J., Vandermeerschen, H., Van Tuyckom, C., Hoekman, R., Breedveld, K., & Vos, S. (2011). *Understanding the game - Sport participation in Europe. Facts, reflections and recommendations*. Leuven: Katholieke Universiteit Leuven.
- Schouboe, E. (2012, d. 10. marts). Med smartphonen som løbemaker. *Berlingske Tidende*, s. 7 (sektion: Nationalt).
- Scott, J. & Marshall, G. (2009). *Time, Sociological study of*. I J. Scott & G. Marshall, A Dictionary of sociology. Oxford: Oxford University Press. Lokaliseret d. 1. marts 2012 på http://www.oxfordreference.com/views/entry.html?subview_main&entry=t88.e2361 (vedlagt på medfølgende cd-rom i mappen "litteraturhenvisninger": dok11).
- Stelter, R. (1995). *Oplevelse & iscenesættelse*. (1. udgave). København: Forlaget Systeme.

- Sundhedsministeriet (1989). *Regeringens forebyggelsesprogram*. København: Sundhedsministeriet og Kommiteen for Sundhedsoplysning.
- Sundhedsstyrelsen (2011). *Fysisk aktivitet - håndbog om forebyggelse og behandling*. København: Sundhedsstyrelsen.
- Svendsen, G. T. & Svendsen, G. L. (2010). *Social kapital. En introduktion*. (1. udgave). København: Hans Reitzels Forlag.
- Thybo, M. (2011, d. 3. november). Idrætsklubber mister markedsandele. *Fredericia Dagblad*, s. 8.
- Toft, D. (2012). *Kommunernes støttekroner når ud til børnene*. Idrættens Analyseinstitut. Lokaliseret d. 17. marts 2012 på <http://www.idan.dk/Nyheder/a146offentligetilskud.aspx> (vedlagt på medfølgende cd-rom i mappen "litteraturhenvisninger": dok12).
- Torpe, L. (2011). Foreningsdanmark. I P.Gundelach (Ed.), *Små og store forandringer. Danskernes værdier siden 1981*. (1. udgave, s. 221-239). København: Hans Reitzels Forlag.
- Trangbæk, E., Hansen, J., Ibsen, B., Jørgensen, P., & Nielsen, N. K. (1996). *Dansk Idrætsliv - Den moderne idræts gennembrud 1860-1940*. Danmarks Idræts-Forbund.
- VK Regeringen (2001). *Regeringsgrundlag 2001. Vækst, velfærd – fornyelse*. København: Statsministeriet.
- VK Regeringen (2003). *Vækst, velfærd - fornyelse II. Supplerende regeringsgrundlag*. København: Statsministeriet.
- VK Regeringen II (2005). *Nye mål. Regeringsgrundlag*. København: Statsministeriet.
- VK Regeringen III (2007). *Mulighedernes samfund. Regeringsgrundlag*. København: Statsministeriet.
- Yin, R. K. (2003). *Case study research: design and methods*. (3. Udgave). London: Sage publications.
- Zuckerman, H. (1972). Interviewing an Ultra-Elite. *American Association for Public Opinion Research*, vol. 36,(nr. 2) 159-175.
- Østerlund, K. (2009). *Foreningsidrættens i det senmoderne samfund*. Odense: Syddansk Universitet.
- Østerlund, K. (2010). *Tennis i Danmark - En medlemsundersøgelse i Dansk Tennis Forbund*. København: Idrættens Analyseinstitut.

Interviews:

Interview 1. (2012). Interview med Kirsten.

Interview 2. (2012). Interview med Ulla.

Interview 3. (2012). Interview med Jens.

Interview 4. (2012). Interview med Martin.

Interview 5. (2012). Interview med Dan.

Interview 6. (2012). Interview med Henriette.

Interview 7. (2012). Interview med Mads.

Interview 8. (2012). Interview med Maja.

Interview 9. (2012). Interview med udviklingsngschefen i Danmarks Idræts-Forbund.

Transskribering af interview 1 til 8 samt alle optagelser er vedlagt på medfølgende cd-rom i mappen "Interviews".

Appendix

Centrale organisationer og forkortelser

Idrættens Analyseinstitut (Idan) er en selvejende og uafhængig institution under Kulturministeriet, som blev oprettet i 2005. Idan har bl.a. til formål at skabe idrætspolitisk debat, afholde konferencer og udføre selvstændige analyseprojekter. Undersøgelsen ”Motionsløbere i Danmark – portræt af danske motionsløbere” (Forsberg, 2012b) er et analyseprojekt udarbejdet af Idan.

<http://idan.dk/>

Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger (DGI) har 16 landsdelsforeninger, som tilsammen repræsenterer ca. 5.000 medlemsforeninger med over 1,5 mio. medlemmer. De forskellige idrætsgrene i DGI er repræsenteret gennem udvalg, som arbejder med at udvikle og forbedre den pågældende idræts vilkår. DGI arbejder primært med breddeidræt.

<http://www.dgi.dk/>

Danmarks Idræts-Forbund (DIF) har 61 specialforbund som medlemmer. DIF agerer på vegne af sine medlemmer ved at opstille de bedst mulige betingelser for deres aktiviteter og repræsenterer specialforbundene i politiske sammenhæng samlet set. DIF iværksætter bl.a. tværgående initiativer, som flere specialforbund har gavn af.

De enkelte specialforbund repræsenterer en idrætsgren og agerer som den højeste myndighed inden for den pågældende idræt i den forstand, at specialforbundet kårer danmarksmestre og repræsenterer Danmark i internationale konkurrencer. De enkelte specialforbund arbejder ikke kun med elite, men har alt efter forbund også en del breddearbejde.

<http://www.dif.dk/>

Dansk Atletik Forbund (DAF) er et specialforbund under DIF, som har 235 atletikforeninger som medlemmer. Ifølge den seneste medlemsopgørelse fra 2010 har DAF's medlemsforeninger tilsammen 40.043 medlemmer. Motionsløb er en blandt flere aktiviteter, som dyrkes i DAF-foreninger. For en nærmere beskrivelse af DAF-foreninger og deres relevans på motionsløbsområdet henvises til Idans motionsløbersundersøgelse (Forsberg, 2012b: pp.36-77).

<http://www.dansk-atletik.dk/>

Empiri

Al empiri som specialets empiriske analyser baseres på, findes på medfølgende cd-rom, som også indeholder en læsevejledning. Der er tale om følgende data:

Surveydata (rekvireret hos Idrættens Analyseinstitut):

- Undersøgelse af danskernes sports- og motionsvaner 2007 (Idrættens Analyseinstitut, 2007).
- Undersøgelse af motionsløbere i Danmark 2011 (Idrættens Analyseinstitut, 2011).

Surveydata er udlånt af Idrættens Analyseinstitut og er fortrolige og må kun bruges i forbindelse med den opgave. Datasæt må ikke videregives eller lignende.

Interviews:

- Interview med udviklingschef i DIF.
  - Interviewet er ikke transskriberet. Henvisning sker gennem tidsangivelse.
- Interviews med otte motionsløbere.
  - Henvisning til interviews sker gennem transskriberingerne, som er vedlagt på medfølgende cd-rom. De enkelte transskriberinger er inddelt i et antal rækker med hvert sit nummer. Eksempelvis: (Interview 1: 34). Her henvis til transskribering af interview, række 34.

Bilag 1: Spørgeguide til interview med udviklingschef i DIF.

Indledning

Hvad er din rolle i DIF?

Hvordan vil du betegne og beskrive dine primære arbejdsopgaver?

Du skiftede fra at være kommunikationschef til udviklingschef? Hvad er omrokeringen i DIF (hidtidige udviklingsafdeling deles i udvikling og uddannelse) et udtryk for? Hvorfor har man ønsket at gennemføre den?

Strategi-2014 - FLEKSIBILITET

Fleksibilitet er et ord, som går igen i mange projekter (f.eks. Fit-deal, badminton, fodboldfitness og golf) og mange af jeres publikationer omkring voksenmotionister – hvordan forstår I fleksibilitet?

Hvorfor er fleksibilitet så vigtig?

Ud over fleksibilitet er der også fokus på kontingent – men meget forskning viser jo, at pris ikke er så afgørende. Hvorfor så den store fokus på det?

Hvilke udviklingsprojekter vil du fremhæve, som vellykkede over for voksenmotionister? Hvad har de fokuseret på? Hvorfor var de vellykkede?

Hvor oplever du, at de største udfordringer befinder sig med at nå flere medlemmer blandt voksenmotionister i foreninger under specialforbund?

Når jeg kigger på projekterne, så tænker jeg på, hvad med den enkelte persons møde med forening – hvad betyder det? Og hvordan kommer det i spil i relation til fleksibilitet?

MODEL (forklar):

Traditionelt opdeler man barrierer mod idrætsdeltagelse – og her foreningsdeltagelse – i to grupper: nogle strukturelle og nogle mere personlige faktorer.

De strukturelle faktorer omhandler bl.a. sådan noget som adgang, tidspunkt for idræt og lignende.

De personlige faktorer handler om noget med lyst, hvad får man ud af det, men også sådan noget som identitet og om den enkelte forening passer til en?

Hvad tænker du om jeres udviklingsprojekt i forhold til modellen – hvor befinder projekterne sig?

Synes du der er for meget fokus på en del – mindre på noget andet?

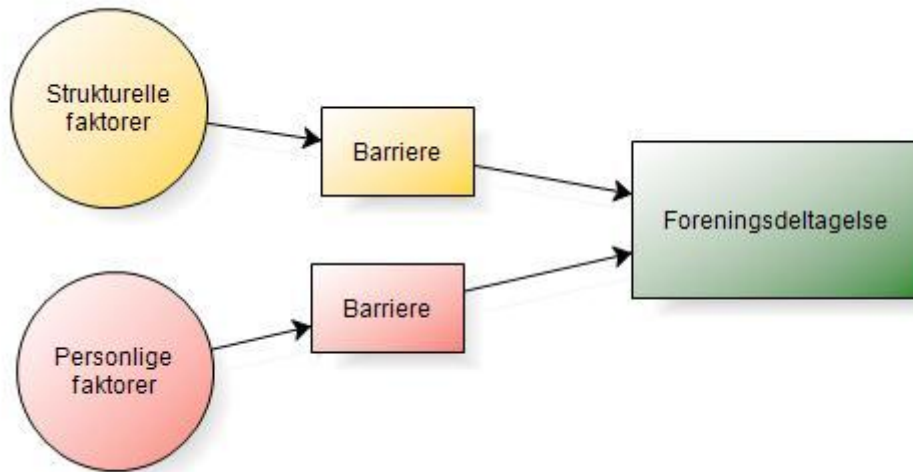
Det er jo specielt de mere personlige faktorer – tilhørsforhold og lignende, som gør foreninger stærke – er der ikke fare for, at I glemmer de dele eller negligerer deres betydning?

Foreningernes samfundsmæssige rolle:

Hvorfor er det vigtigt at bevare foreningerne?

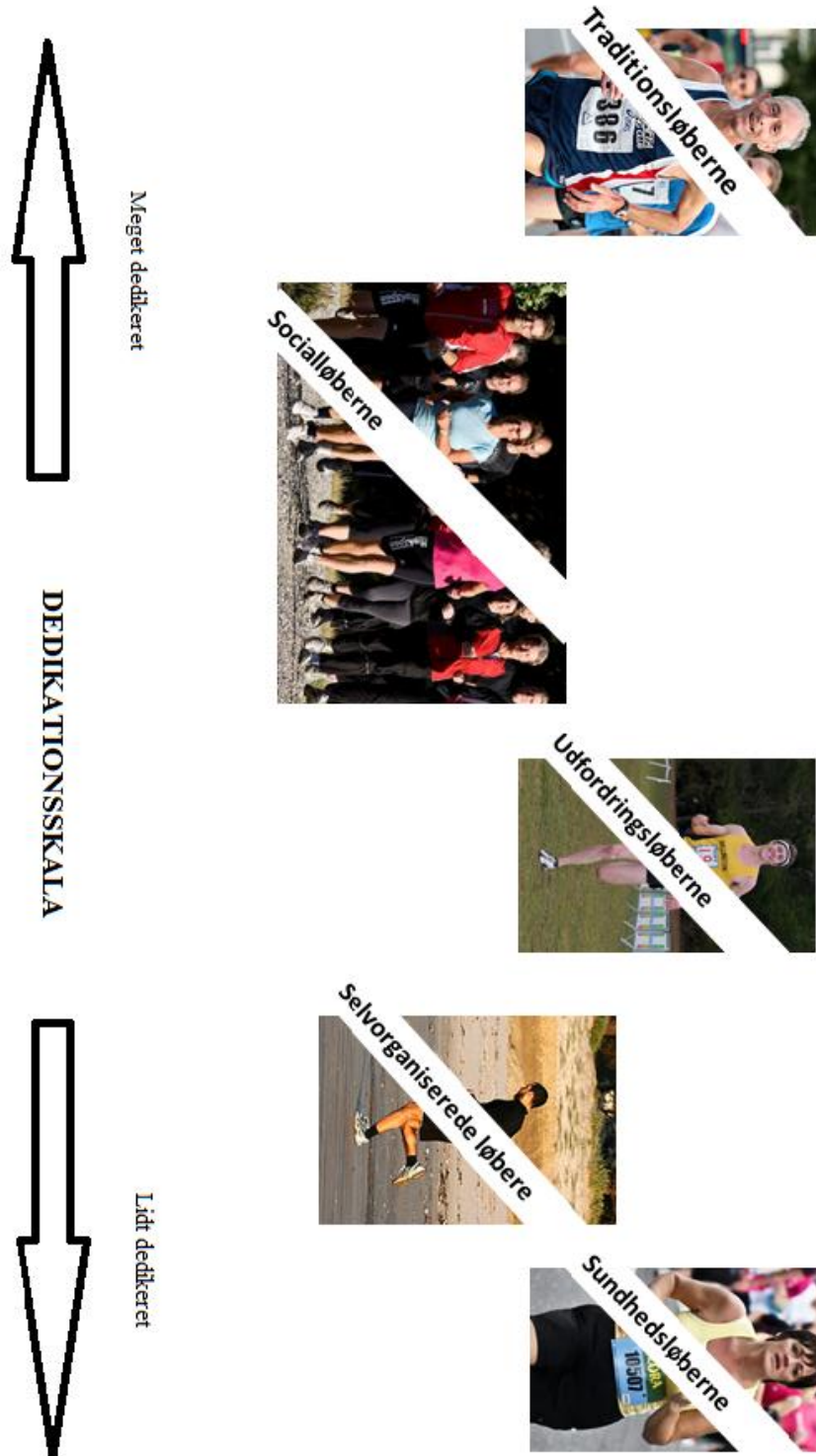
Hvorfor investerer I så massivt i at få flere medlemmer blandt voksenmotionister?

MODEL for foreningsdeltagelse:

Bilag 2: Dedikationsskala og motionsløbertyper til brug i interviews

Bilag 3: Spørgeguides til interviews

Barrierer for foreningsdeltagelse blandt motionsløbere

Strukturelle faktorer: Tid/effektivitet

LØB

Prøv at beskrive en typisk dag, du løber (passer ind i hverdagen, længde)

Hvordan passer du løb ind i hverdagen?

Hvor meget varierer tidspunkterne?

Hvad betyder det for dig, at løb er en ret nem idræt at organisere?

Hvordan organiserer du primært løb – løber du mest alene, eller sammen med andre, forening?

LØB MED ANDRE

Løber du sammen med andre?

Hvor tit løber du sammen med andre?

Hvordan opfatter du at løbe sammen med andre?

Hvilke ting er gode ved det/hvilke ting er ikke gode?

Hvordan bliver I enige om tempo og løberute?

Hvordan oplever du, det er, at skulle aftale disse ting med en anden? Hvad er godt/skidt ved det?

Når (hvis) du løber med andre, går der så tid med andet end løb? Ja, hvad sker det?

Hvordan opfatter du tidsforbruget, som ikke går til løb?

HVERDAGEN

Hvordan vil du beskrive din hverdag? (dagligdags mønster)

Har du et fast, struktureret mønster, eller varierer din dagligdag (studie/arbejde)?

Hvordan vil du beskrive din hverdag i forhold til travlhed – har du travlt?

Har du tid til fritidsaktiviteter?

Hvilken indflydelse spiller dit arbejde på, at du løber, og hvornår du løber?

Hvad siger din omgangskreds til, at du løber? Er der andre, der løber?

Hvordan finder du tid til at løbe – og være foreningsmedlem – f.eks. i forhold til familie?

Personlige faktorer: Fællesskab/identitet

IDENTITET/DEDIKATION

Hvad betyder det, at dyrke motionsløb for dig?

Hvordan vil du selv beskrive dig selv som motionsløber?

Hvorfor dyrker du motionsløb?

Er der noget specielt ved motionsløb, som gør, at det netop er motionsløb du dyrker?

FORENING

Hvorfor dyrker du motionsløb i forening? Hvordan kom du på at starte i en forening? (kun foreningsaktive)

Prøv at fortælle mig om, hvordan man dyrker motionsløb i en forening?

Hvordan vil du beskrive foreningen? Hvilke kendetegn er væsentlige?

Hvordan passer foreningen til dig?

Har du førhen dyrket – eller måske dyrker du allerede – idræt i en forening?

Hvad dyrkede du? Hvad gjorde, at du valgte foreningen?

Hvilke fordele/ulemper er der ved at være medlem af en forening?

Hvem er det, som melder sig ind i en forening?

Hvordan oplever du de sociale aspekter (tredje halvleg) omkring løbet i forening?

FREMTID

Hvordan kunne du godt tænke dig, at din løbefremtid tegner sig?

Konkret mål? Løbe mere, mindre?

AFRUNDING

Hvilken motionsløbertype er du?

Hvor dedikeret er du?

Bilag 4: Rekruttering af informanter til interviews

www.dgi.dk/Udover/Loeb/nyheder/Loebere_mellem_25-45_år_søges_til_interview_%5Ba33374%5D.aspx

DGI • idræt & fællesskab

Udøver Træner Leder

Indtast søgeord

[Forside](#) > [Søg arrangement](#) > [Mit DGI](#) > [Nyheder og UDSPIL](#) > [Om DGI](#) > [DGI-Butikken](#) > [Presse](#)
[Kommune](#) > [Kontakt](#) > [Læs op](#)

[Løb](#)
 > Søg arrangement
 > Find lokalforening
 > **Nyheder**
 > Kurser
 > La Santa Sport
 > Udlejning
 > Projekter - samarbejde
 > Videnbank
 > Om løb
 > Kontakt

> Udøver > Løb > Nyheder
 > Løbere mellem 25-45 år søges til interview

[Facebook](#) [Twitter](#) [LinkedIn](#) [Email](#) [Print](#) | [Flere](#)

Løbere mellem 25-45 år søges til interview

Har du lyst til at hjælpe løbeforeninger med at lave bedre løbetilbud til gavn for løbere?

Det kan du gøre ved at deltage i et interview af ca. en times varighed til brug for et speciale omhandlende løb. Det er ikke afgørende, hvor ofte du løber, hvor hurtigt du løber, eller hvorfor du løber, blot at du løber og har lyst til at fortælle om, hvordan du passer løb ind i din dagligdag.

Har du lyst til at hjælpe kontakt specialestuderende Peter Forsberg på enten tlf. 40 88 52 79 eller [e-mail](#)

Læs mere om projektet og deltagelse på følgende [link](#)

Foto: DGI Nordsjælland

Her er glade løbere i gang med opvarmingen forud for aftenens løb

Opdateret 3. januar 2012
 Af [Winni Simonsen](#)
 Ejer: Løb - Kompetencegruppe

Nærmere information om deltagelse. Alle informanter læste dette opslag på internettet, inden de tilmeldte sig uanset hvor de blev rekrutteret fra.

Interviewpersoner til speciale om motionsløbere

København d. 19/12-2011

Peter Forsberg, specialestuderende, Institut for Statskundskab, Københavns Universitet

---

Løber du? – og har du lyst til at fortælle mig om det? JA, så er det DIG, jeg søger!

Hvem søger jeg?

Jeg søger kvindelige og mandelige motionsløbere **mellem 25 og 45 år**, som har løbet i mindst **tre** på hinanden følgende måneder og er **aktiv** løber i dag til ét interview af ca. *én times varighed*.

Jeg søger løbere til mit speciale på Institut for Statskundskab, Københavns Universitet, som undersøger, hvordan idrætsforeninger i højere grad kan udvikle gode tilbud til løbere og få flere medlemmer.

Interviewet vil omhandle dit forhold til motionsløb med specielt fokus på samspillet mellem dit hverdagsliv og måden du dyrker løb på (f.eks. på egen hånd, sammen med venner/familie og/eller i en gruppe). Jeg har både brug for motionsløbere, som løber i en forening, og motionsløbere, som ikke gør. Det er **ikke** afgørende, hvor ofte du løber, hvor hurtigt du løber, eller hvorfor du løber.

Hvad kræver din deltagelse?

Din medvirken i projektet kræver kun, at du i **januar-måned** kan deltage i ét enkelt interview af ca. én times varighed. Interviewet kan arrangeres alt efter dine muligheder – jeg er meget fleksibel i forhold til tid og sted.

Din deltagelse i projektet er anonym, og det vil i den endelige afrapportering ikke være muligt at genkende interviewpersoner.

Hvordan deltager du?

Skriv en kort e-mail til mig (peterforsberg.dk@gmail.com), hvor du angiver: **navn, alder, måden du dyrker motionsløb på** (i forening/ikke i forening/med venner/familie/alene), og om du **har hjemmeboende børn under 13 år**.

Du er meget velkommen til at kontakte mig angående spørgsmål og lignende. Jeg ser frem til at høre fra dig!

Med venlig hilsen,

Peter Forsberg